

pojedinci i osobe sa smrtonosnim bolestima i mrtvima u svim
novinarstvom smrtnih od ovih dana. Našem cilju je oslikati i osloviti
i podnijeti naše slike i imati u svim knjižarištima i mrtvima
druge osobe i se na njima oslikati i imati knjižarištima i mrtvima
i stvari o čemu smrtnivim mrtvima te lječištu i mrtvima i mrtvima i
oslikati svim osvrtiti se na slike simeonovih i Ljubljanskih
članaka. I osim slavogradnja mrtvima i mrtvima i mrtvima i mrtvima i

30 godina planinarskog i naučnog rada u kršu prof. U. Giromettem

S. Vrdoljak (Split)

Prof. U. Girometta

Družeći se s njime dolazimo vrlo često u priliku da se divimo njegovoj životnoj svježini i snazi, a još više njegovoj životnoj energiji i ustrajnosti, koja naprosto s lakoćom prelazi zapreke, pred kojima bi najveći dio nas davno sustao i klonuo.

Ako se je danas planinarsko kulturni pokret kroz ovo posljednjih deset godina od osnutka H. P. D. »Mosor« snažno i u ovim krajevima razmahalo i u svom razvoju pokazalo samo ravnu crtu uspona i napretka, bez prekida i sustajanja, svaki od nas vrlo dobro zna, da tomu u glavnom ima najviše zasluga naš predsjednik,

koji ovih dana navršava 30 godina planinarskog djelovanja, usko i nerazlučivo spojenog sa njegovim naučnim radom u kršu.

I danas, u ovoj 30-godišnjici, kada bi se ogromna većina nas, pod uplivom godina, koje sobom nose i drugačije naziranje na život, povukla u mirnu i tihu zavjetrinu, naš predsjednik, bistra i gorda pogleda nimalo zamorenog i snažnog orla, i dalje nastavlja dosadanjim načinom života i rada.

Usprkos 54 godine kao da su nepresušivi njegovi životni sokovi, koji ga snabdjevaju željeznom energijom. Kao da je priroda upravo htjela da mu se ovako oduži za njegovu veliku ljubav i razumijevanje, što je uvijek napram njoj iskazivao! Jer on, silom prilika čovjek

grada, s tijelom i dušom od djetinjstva s njome se srastao i duboko pronikao u njezine tajne i čari. Kroz čitavo to vrijeme neodoljivom silom privlačili su ga njezini vrhunci sa vilinskim vidicima i dubokim provalijama, pitomi brežuljci, mir i tišina šume, da se konačno spusti i do obala rijeka i mora, koji su mu pričali vječnu priču o životu i gibanju. I u podzemlje njeno je silazio. Tu je otkrivaо nove njezine ljepote, usput tako bogateći nauku mnogim pronalascima. I nitko kao on nije u ovom sivom i golom dalmatinskom kršu našao toliku romantiku i ljepotu. On nam ga je razotkrio i srcu priljubio, da je postao naša najomiljelija planinarska palestra. Prema tome sila, koja je našeg predsjednika vukla još pred 30 godina u planinu i koja ga još uvijek njoj neodoljivo vuče, nije proisticala samo iz nagona snažnog i krepkog mladića za tjelesnim gibanjem: njega su privlačile i njezine ljepote i konačno živa želja da tamo upotpuni svoje znanje prirodoslovca.

Tako je on pred 30 godina počeo da odgaja u ovim krajevima naše prve planinare, koji su se rekrutirali iz njegovih srednjoškolskih učenika. To je bilo u doba, kada je taj pokret bio ovdje ne samo potpuno nepoznat nego kada je i nailazio na nerazumjevanje i čuđenje okoline, koja je u njemu i u njegovim svakako odjevenim učenicima gledala neke čudake i fantaste te sumnjivo i samilosno klimala glavama.

Danas nakon trideset godina takovog rada vidimo bogate plove dove tog tihog, neumornog i žilavog pregaoca. Njegov naučni rad, naročito u kršu, stekao je priznanje i pohvalu naučnih krugova, a planinarski rad u užem smislu, kojemu je on pionir, učitelj i vođa. stekao je već davno priznanje najvišeg našeg foruma, H. P. D. matice iz Zagreba, koja ga je izabrala počasnim svojim članom, u više navrata naglasujući da je on jedan od najzaslužnijih hrvatskih planinara, a podružnica »Mosor«, čiji je on dugogodišnji predsjednik, najbolja i najaktivnija među podružnicama. A i to je njegova zasluga.

A sada nešto u krupnim crtama o njegovom životu i radu.

Rodio se je god. 1883. u Splitu, gdje je svršio srednje škole. Sveučilište je polazio u Beču. Tu je god. 1911. bio osposobljen za nastavnika fizike, geografije i prirodnih nauka. Od god. 1908. do 1911. služi na Velikoj realci u Splitu, a od god. 1911. do sada na Klasičnoj gimnaziji u Splitu.

Već od početka službovanja djeluje oko moralnog i fizičkog unapređenja školske omladine, priređujući ekskurzije kopnom i morem i održavajući predavanja iz higijene, turistike i prirodnih nauka. God. 1909. osniva na mjesnoj V. realci O d i o z a i s t r a ž i v a n j e p ećina i jama u kršu i uz pomoć školske omladine

posvećuje se istraživanju i proučavanju fenomena krša. Prof. Cvijić vrlo cijeni njegove zasluge i podjeljuje mu visoku nagradu. God. 1924. osniva u Splitu Gradski prirodoslovni muzej, Zoološki vrt i Morski akvarij na Marjanu.

Njegov znanstveni rad obuhvaća ova djela, izdana u obliku knjiga i knjižica: Planinarstvo u kršu. — Šipilska fauna Dalmacije. — Priroda brda Marjana. — Speleologija Dalmacije. — Život našeg Jadrana. — Mladež u borbi za život. — Šipiljski nalazi u Srednjoj Dalmaciji. — Planine zapadne Bosne.

Osim toga napisao je u naučnim i dnevnim listovima veliki broj radova iz područja prirodopisa i turistike.

Svi ti radovi traže mnogo truda i rada, ali mu zato donose i priznanja.

Član je dopisnik Geografskog društva u Beogradu.

Stijeg izvidnika i planinki Kraljevine Jugoslavije izabrao ga je počasnim članom.

Mišljenja smo, da je njegov naučni rad te reputacija i priznanje, što je time stekao, bio glavni uzrok, zbog čega je naš predsjednik polučio velike uspjehe na planinarskom polju u užem smislu. Da je na njegovom mjestu bio čovjek isto tako gvozdene ustrajnosti, energije i ljubavi za taj pokret, ne bi ni izdaleka toliko postigao i ostvario. On, popularan i obasut priznanjima, mogao je da prodre i da nađe simpatičan prijam kod mnogih i mnogih, koji su mu onda u svemu bili pri ruci i u mnogočem mu pomogli, da je mogao stvoriti ono, što je stvorio i što je mnogima naprsto još i danas zagonetka, kako se toliko toga u tako kratkom vremenu moglo ostvariti. Jer od god. 1929., odkada je nakon dvogodišnjeg postojanja »Mosora« njegovim predsjednikom, izveli su se ovi pothvati: Uređenje Vranjače, izgradnja otmenog planinarskog doma Kraljice Marije na Mosoru, izgradnja i proširenje skloništa na Kamešnici, uređenje kuće na Vagnju, izgradnja skloništa na Vidovoj Gori, uređenje skloništa pod Cincarom i konačno uređenje skloništa pod Kunjevodom.

Treba još da spomenemo dvije njegove velike brige, koje mu se doimaju duše i gdje je doživio i uspjeha ali i razočaranja.

Pustošenja naših šuma zadala su mu i zadaju mu mnogo iskrene боли. Što sve nije on poduzeo da se tom zlu stane na kraj! Kad smo nedavno pregledavali novo uređeno Sklonište pod Kunjevodom, s velikom gorčinom u srcu pripovijedaše mi, kako se još pred 30 godina prostirale pod skloništem gusta bujna šuma, od koje ostade samo šikarje, a i ovoga će skoro nestati.

Da to zlo bar donekle ukloni, nastoji on da priređivanjem svakogodišnjeg Šumskog dana u okviru H. P. D. »Mosora« kod gra-

đanina, a naročito kod seljaka probudi samilost i ljubav napram šumi i podigne mu interes i volju oko pošumljivanja goleti.

Treba istaknuti i njegovo djelovanje na humanom polju. Poznato je njegovo zauzimanje za zagorsku siročad, koje je došlo do izražaja naročito u godinama nerodice god. 1922., kada je velika bijeda bila pritisla Zagoru. Uz pomoć stjega izvidnika u Splitu sabrao je te godine preko 200.000.— dinara, tom svotom nabavio hranu i lično otišao da je dijeli po najzabitnijim i najsironašnjim selima. I u krilu »Mosora« osnovana je humana sekacija, koja je mnogu i mnogu sirotinjsku suzu osušila.

Još bi imali mnogo i mnogo da pišemo o našem predsjedniku, o njegovim djelima i nastojanjima kroz ovo deset godina opstanka našeg »Mosora«, e da ga podigne na ovaj visoki nivo, na kojem se danas nalazi. I sve to još ne bi bila vjerna slika onoga, što je on učinio.

Mi planinari sve to dobro znamo i cijenimo. Zato smo prema našim najboljim silama i nastojali, da u nedjelju, 20. IV., kada se pod Kунјеводом otvorilo novo sklonište, oko kojega je pred 30 godina naš predsjednik započeo planinarskim radom, a gdje je pred 10 godina započela i planinarska palestra našeg »Mosora« pod njegovim vodstvom, što iskrenije i iz srca kažemo našem uvaženom jubilarcu, kako visoko poštujemo i cijenimo njega i njegov rad i kako želimo da nam krepak još dugo godina ustraje na tom mjestu, vodeći nas novim uspjesima.

Iz Zagreba na Ivanićicu (1061 m)

Franjo Perše (Zagreb)

(Svršetak)

Spustisimo se na obalu bistrog gorskog potočića i vođeni jasnim markacijama počesmo uspon na bilo Ivančice. Put nas je vodio izravanom i veoma strmom bujicom. Golemo kamenje nabacano bez reda, povaljeni trupovi, grmlje i nanosi zemlje, sve je to svjedočilo o razornom djelovanju snažnih proljetnih voda.

Put je veoma strm i dugačak, no, siguran sam, da smo ga prošli u rekordnom vremenu, kako to obično biva, kad planinara goni kiša u planini.

Veliki dio puta vodi nas spomenutim koritom bujice sve do bila. Sve je mokro i sklizavo. — Doskora dohvatismo bukovu šumu, koja se stere čitavim bilom gore. Podstojno bilje, korov i grmlje puno je vlage i još nas više namače. Na bilo stižemo negdje u blizini Crnih Mlaka. Sad pak pravo na istok, sve prema markacijama: ovećim krčevinama, pak zatim gustim bukovim šumama, sve na više i na

više. I nakon mnogih zavoja, spuštanja i uspona, kroz divne šume i čistine — osvane pred nama velika krčevina sa Pasarićevom kućom na vrhu. Veselo smo stigli gore i na još veće veselje nađosmo gore neke varaždinske planinare.

Vani se opet kuhala kiša. Zamračilo je kao da je večer. U peći je pucketala vatra. Doskora smo tvrdo spavali.

Pasarićeva kuća je prizemnica, sagrađena iz lomljenog kamena vapnenca. Razdijeljena je na tri prostorije: dvije spavaonice i kuhinju sa cisternom. U spavaonicama su kreveti sa slamnjačama u dvije etaže. — Prozori i vrata su providjeni rešetkama i gvozdenim kapcima. Ključ se dobije u Ivančcu, u gostionici g. Vojtjeca (H. P. D.

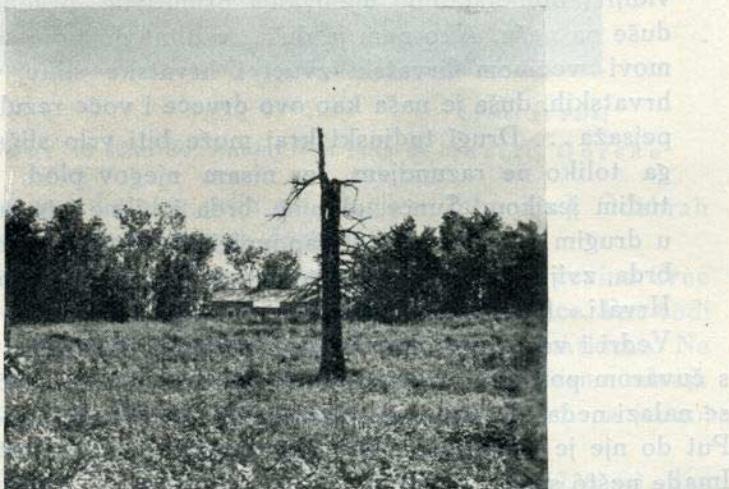

Foto: F. Perše

Pasarićeva kuća na Ivančici

»Ivančica«); u Zlataru (kod H. P. D. »Oštcr«) i kod središnjice u Zagrebu. Kuća nije opskrbljena, a ima sve potrebno suđe i dobre gunjeve. Dnevno je gore čuvar — obično — neki seljak iz doline. Kuća je smještena nekoliko metara od željezne piramide, koja je podignuta na samom vrhu.

*

Drugo jutro u ranu zoru navijesti mi drug veliko veselje. Podosmo na piramidu. Nebo je bilo sjajno i vedro. Sunce je pozlatilo Zagorje i svu krajину, sve tamo na zapad — sve do — Alpa.

Daleko, daleko, tamo iza Maceljske gore pozdravljali su nas sjajni vrhunci slovenačkih Alpa. Ono jučerašnje nevrijeme potpuno nam je očistilo horizont.

Čitav put od Medvednice do Ivančice ležao nam je pred nogama. M. Bistrica, Vinavrh, Konjščina, Belec. Na jugu Samoborske gore, na

zapadu Kosteljska gora, Pohorje, Trakoščan, Strahinščica, na sjeveru Ptuj, Drava, Varaždin, a prema istoku mađarska ravnica; zelena Kalnička gora i na pola u maglu utonula Bilo-gora.

Zagorska sela, vlasteoski dvorovi, drvoredi vitih jablanova, bijele kapelice po brežuljcima, naše zeleno, kićeno Zagorje, naša prava hrvatska priroda, sve to u sjaju jutarnjeg sunca u jasnoj, bistroj atmosferi, sve tako blizu i pod nama — očaralo nas, zadivilo nas i mi smo ostali dugo gore, pa da nije bilo prijateljeve žurbe na vlak — tko zna, dokle bismo promatrali sve pojedinosti prekrasnog vidika.

»Hrvatska okolica je najbolja škola patriotizma. Pejsaž nije samo vidljiva naša veza sa misterijem skladnog svemira, nego i vidljivi oblik stalnog djelovanja primitivne, prvobitne hrvatske duše na našu. Ako nam je duša rezultat dojmova, ako su ti dojmovi većinom hrvatski zvuci i hrvatske slike, slike krajeva hrvatskih, duša je naša kao ovo drveće i voće rezultat hrvatskog pejsaža... Drugi tuđinski kraj može biti vrlo sličan ovome, ali ga toliko ne razumijem, jer nisam njegov plod, jer mi govori tuđim jezikom. Sunce, planine, brda i biline iste su kao ovdje i u drugim zemljama, kao stanovnici što su ljudi kao tu, ali bilje, brda, zvijezde i mjesecina govore u Hrvatskoj istim jezikom kao Hrvati.« (Matoš, »Dok je srca, bit će i Kroacije«, 119 str.).

Vedri i veseli sišli smo u kuću, zajutarkovali smo i oprostivši se s čuvarom pošli smo putem prema Cingulici, ovećoj špilji, koja se nalazi nedaleko lugarnice desno od puta Budinščina—vrh Ivančice. Put do nje je markiran. Ulaz je okomito u tlo, dosta nespretan. Imade nešto siga.

Ispratio sam druga komad puta. On je otiašao na ž. p. Budinščina na vlak za Zagreb, a ja natrag do vidikovca pokraj kuće, odakle je divan vidik na Ivanec i čitavu okolicu na sjeverozapad. Zatim sam se spustio sjeveroistočnim smjerom prema markacijama na Legisičine pećine. Krasan je put do njih, a još je ljepše na njima. Strmo se ruše u dolinu, a s njihovih glavica puca široki pogled na sjever, zapad i istok. Dugo sam tu sjedio na litici, a kad me je sunce prenulo počeo sam razmišljati o silazu.

Jedan put, dobro markiran, vodi uz vrelo Mrzljak u klanac potoka Mrzljaka do ž. p. Ivanec (oko 2 sata).

Drugi, mnogo dulji, vodi preko Lobera, Golubovačke doline, sedla nad Starim Golubovcem, ispod Volinske špice, kroz selo Sestrunc u Lepoglavu. Put je markiran. Od Lobora se odvaja put uz dvorac grofova Keglevića na ž. p. Zlatar—Marija Bistrica.

Također, jedan krak se odvaja s tog puta na ruševine Loborgrada (nije identičan s onim dvorcem grofova Keglević!) i u Golubovačkoj dolini se sastaje sa onim za Lepoglavu. Tim putem se obide

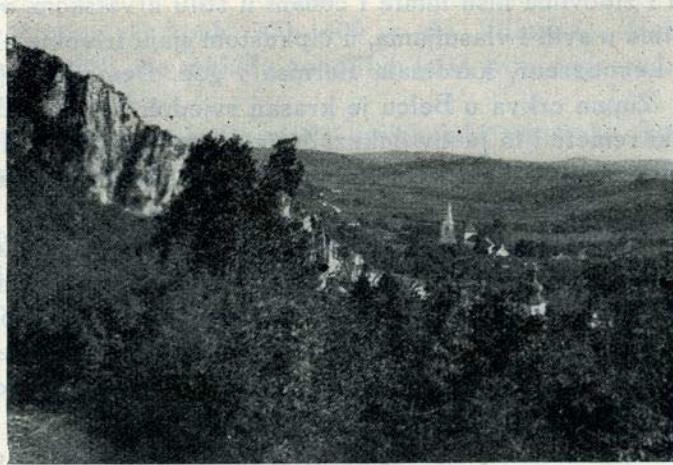

Foto: F. Perše

Pogled na Lobor (u šumi Sv. Antun) — s puta sa Marije Gorske

Oštrc i selo Lobor i dođe se prije u Lepoglavu (oko 3 s.). Odabrah si najdulji i najljepši, jer sam imao dosta vremena.

Vratio sam se na Pasarićevu kuću i spustio se do krčevine Crne Mlake. Nešto niže skrenuh lijevo na južne obronke Ivančice. Put vodi utrtim, širokim kolnikom i bukovom šumom. Dobro je markiran. Na raskršćima su table s putokazom, osim na onom, gdje desno odvaja put na Lobor-grad (ruševine). Označen je tek strijelicom na jednoj bukvi nedaleko male i jedine skupine borova i smreka.

Nakon priličnog vremena dođoh do Oštrc-grada (736 m). Iza lediju dizao se nada mnom vrh Ivančice.

Ostro sam zavio lijevo gore kroz mladu bukovu šumicu, preko šamaca i zidova. Put je markiran, samo valja biti oprezan na početku, kod prve markacije, jer ju se teško nađe. Sa ruševinama Oštrca imao sam divan vidik sve do Medvednice i Samoborskih i Žumberačkih planina. Belec, Zlatar, Lobor, Bistrica i čitavo južno Zagorje pružilo se pred mnom. S desna pak proteže se zapadno krilo Ivančice, koje se veže na Strahinšćicu. Tu su vrhovi Očure gore, Kozjana (oko 730 m), Volinska špica (715 m), Gradišće itd. Iza njih je Lepoglava, koja se, dakako, ne vidi.

Divno je bilo vrijeme. Spuštao sam se hitro u Lobor. Svetište je Marije Gorske sa svojim cintorom okruženo golemlim krošnjama, na rubu strmih litica. Matoš ga opisuje ovako: »Na ploštini vrha četverougla ograda sa rokoko-tornjićima u svakom uglu. Koliko svježine i mira u cintoru u svilenoj, mekanoj travici, stvorenoj za počinak vjekova! Toranj nije u stilu, ali unutrašnjost crkve — prava divota! Tiepolo, Wateau i Boucher, samo što naše grofice i grofovi

na stropu i zidovima nisu nimfe i čobani u stilu hrvatskom, već sveti-telji i svetice u svili i vlasuljama, u čipkastom sjaju frivolne elegancije Adrijane Lecouvreur, kardinala Bernisa i gđe. Demainly». (Cit. knj. str. 73). »Župna crkva u Belcu je krasan svjedok kulture. Uresiše je lepoglavski remete i to je živ dokaz, da je najrafinovanija kultura kod nas nalazila utočišta i onda, kada je Hrvatska proživiljavala najgore dane.« (Cit. knj. str. 74).

Ispred crkve Marije Gorske žubori i pjeni se gorski potok. Prošao sam selom Završjem i doskora se iz doline popeh do Marije Gorske. Kod zvonara dobih ključ i udoh u zavjetište. No, od onih slika koje Matoš spominje nema više ništa. Sve ih je netko premazao i ovdje, i dolje u župnoj crkvi, tek tu, kod oltara izviruju ispod kreča neke noge i mantije...

Izađoh i brzo se spustih pokraj sv. Antuna, malene dražesne barokne kapelice, koja sa čitavom okolicom sliči na kutić tirolske zemlje. Ispod te kapele nalazi se nešto dublje u golubovačkoj dolini bistro vrelo, gdje sam ručao.

Narod je užurbano prolazio putem. Volovi, zagorski »voleki« su vukli drvo iz šume u obližnju primitivnu pilanu, a moguće i dalje na kolodvor Zlatar-Bistrica. Pastiri su se ljubopitno skupljali i zurili u gradskog čudaka, što se samotan »skiče« gorom.

Tu sam već posve doma, u poznatom kraju.

... Poznati su puti,

Tu vsigde je čuti,

Domaću lublenu mi reč.

Tu brat mi je vsaki,

Tu doma sem taki,

Pogodit bi mogel i speč ... «

(Domjanić: Kaj)

Put golubovačkom dolinom je jedinstven u našim krajevima. S lijeva obronci Petrove gore, s desna Ivančica. Uzanim prostorom vijuga pjenušavi, bistri potok i uza nj puteljak. Gusto su se naslagala sitna vrela, u obliku zdjele; voda u njima ključa, na dnu se bijeli sitni pjesak. Krijepio sam se tim »životnim elixirom« i lagano kročio hladovitom dolinom i srdačno se pozdravljao s domaćima.

Na jednom se mjestu ruši slapić niza stijenu. Doskora se klanac širi u polje kod Starog Golubovca. Valovito, brežuljkasto i sa svih strana omeđeno truplom Ivančice. Na istočnoj strani diže se visoko nadom mnom Volinska špica (Košanica vrh), a nad njom na večernjem nebu bijeli obrisi »mladog mjeseca«.

Žurio sam se bujnim travnjacima, preskakivao sam mnoštvo potočića, da što prije dođem do podnožja Očure-gore.

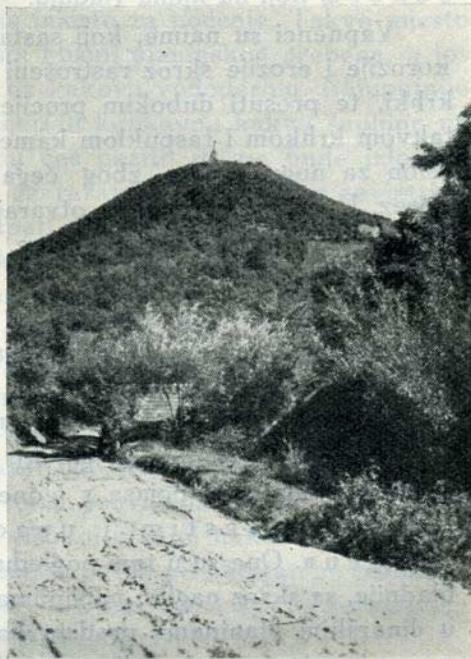
Doskora sam »grizao koljena« i »posljednjim snagama« svladao priličnu strminu od kojih 300—400 m do Vilinskog Vrela (nisam siguran za naziv!), što u hladu nekolikih jalša titra neposredno (južno) podno Volinske špice.

Na tome gorskom sedlu vlada uvijek jaki »propuh«. To je jedan između prelaza preko Ivančice, kojim se služe stanovnici s južne i sjeverne strane gore.

Kad je sunce bilo nad Ravnom Gorom i svojim tracima po posljednji puta tog dana zlatilo barokni toranj historijske lepoglavske crkve, bio sam već kod Vapnenice na lepoglavskoj strani.

Foto: F. Perše

Put s Ivančice,
ispod Sv. Duha prema Ivanču

Veselo sam »juškao« i pozdravljao poznate puteve rodnoga kraja. Jurio sam kolnikom pokraj vodnih rezervoara, kroz selo Sestrunc, uz potok Ledinčak put Borja. Rodaci me se nisu nadali. Ugleđavši me na pragu onako raščupana i neuredna tko zna, što su pomislili.

Sunce je upravo sišlo za Ravnu Goru. Pao je prvi mračak. Srebrno zvono sa kapelice sv. Ivana na »lijepoj glavici« povrh Lepoglave pjevalo je svoju večernju pjesmu.

Srebrni glasić nosio je svoj pozdrav diljem rodnoga kraja.

»... Po dolu i gaju,
Po dragomu kraju,
Od kojeg mi lepšega ni!...«

(Domjanić)

Pogibli i nezgode planinarenja

S osobitim obzirom na Dinarske planine

Prof. U. Girometta (Split)

Premda se Dinarske planine ne mogu ponositi s alpskim visinama ni strminama; premda na njima nema vječitog snijega ni ledenjaka, mora ipak planinar biti na oprezu pri posjećivanju tih planina, jer se i na njima višeput izlaže stanovitim pogiblima i nezgodama. Takve pogibli i nezgode rezultiraju pretežno od krške njihove formacije, a napose od specifičnih meteoroloških odnosa, koji na njima vladaju.

Vapnenci su naime, koji sastavljaju te planine, na površju zbog korozije i erozije skroz rastrošeni i raspukli, a k tomu i vanredno krhki, te prosuti dubokim procijepima i pogibeljnim šrapama. Po takvom krhkotom i raspuklom kamenitom terenu prilično je nesiguran oslon za nogu i ruku, zbog čega se pri gibanju zahtijeva osobit oprez. U tim se planinama otvaraju nadalje brojne duboke zvezkare: opasne jame, snježnice i ledenice, koje bitno povećavaju terenske teškoće i pogibli tih planina.

Na tim planinama napokon nema skoro nikakvog modernog planinarskog konfora. Skloništa su naime skroz rijetka, a rijetke su također i markacije, tako da je i snaženje po tim planinama prilično teško, a za nevremena skroz nemoguće.

Dinarske planine kao gorski sklop, koji se diže između sredozemnog klimatskog pojasa s jedne i kontinentalnog s druge strane, podložene su čestim i upadno naglim promjenama vremena. One su u tom pogledu opasnije od Alpa, jer su relativno hladnije, sa skroz naglim padanjima temperature. Najveće pak pogibli u dinarskim planinama predstavljaju sjeveroistočni i sjeverni vjetrovi, koji nastupaju naglo te dosegnu ne samo zimi već i u pramaljeću orkansku žestinu, uzrokujući vanredno pogibeljne snježne pušavice, koje onemogućavaju svako gibanje po tim planinama.

Iz svega toga jasno proizlazi, kako se ekskurzije u Dinarske planine ne smiju poduzimati na laku ruku. Planinar mora da na tim planinama bude potpuno dobro opremljen. Treba da bude k tomu obdaren priličnom dozom ustrajnosti, a još većom opreznošću, jer neopreznost stvara i povećava u planinama pogibli, a opreznost ih naprotiv uklanja.

*

* *

U planinama uopće, a naročito u onima dinarskog sklopa, moraš nastojati da te nikada ne zahvati noć na teškom planinskom terenu, jer noću nema gibanja po kršu. Po terenu koji je prosut škrapama, dotično po takvom, gdje se otvaraju zvezkare i jame, pri svakom se koraku izlažeš noću pogibli da nastradaš. Noć je k tomu ne samo tamna već i hladna, a napose i duga, pa nikada ne znaš što ti može do zore donijeti. Proračunaj dakle uvijek svoj povratak do prvoga zgodnog zakloništa (selo, planinsko sklonište, staje) ili barem do prve staze tako, da se ondje prije zapada sunca nađeš. Ako te ipak zbog nepredviđenih uzroka (magla, nevrijeme, nezgoda) zahvati noć na težem planinskom terenu, potrebno je da bez dangube, potražiš što zgodnije mjesto za noćenje. Takvo mjesto ne smije nikada biti u neposrednoj blizini planinskog grebena, a još manje na kakvoj uzvisini ili pak uz kakovu vododerinu. Najuputnije je, da potražiš kakav široki procijep ili konkavnu kakvu šupljinu na podini samoga grebena, pri čemu ćeš paziti da ne bude izložena sjeveru! Ako imaš šator, možeš ga razapeti, ali samo u zavjetrini. Sjeti se da se šator ne smije razapeti pri nestalnom vremenu na dnu kakove vrtače, jer za jakog pljuska znadu neke vrtače u tren oka da se vodom ispune! Kako su u planinama dinarskog sklopa i u ljetno doba noći jako hladne, nužno je čim se odabralo mjesto za noćenje, da se sabere što moguće više drva, koje će dobro doći naročito pred samu zoru, kad su ekstremi temperature najveći. Noću moraju svi drugovi biti na okupu. Velika je utjeha svjetlo, zbog čega mora pojedini drug da u uprtnjači pospremi par stearinskih svijeća i kutiju žigica, a da družba pak bude k tomu providena malim sigurnosnim fenjerom (Wind-lampe). Kad ti u visokoj planini nakon noćenja zora glatko osvane, možeš s pravom reći, da si bio više sretan no pametan. Nastoj da se to ne ponovi, jer noću znadu nastupiti mnoge pogibli u visokoj planini.

Najveći je neprijatelj planinara magla, naročito ako te ona obaviće na terenu prosutom dubokim procijepima i škrapama, pa čak i na lakom planinskom terenu bez markacija. Magla prijeći i najiskusnijem planinaru svako i najmanje gibanje po težem terenu, a neiskusnom, jer ne poznaje opasnosti, otvara često grob. Magla je inače mnogo pogibeljnija od noći, jer može katkada trajati po više dana, a često je k tomu predznak teške planinske oluje. Za maglovitog vremena ne penji se stoga visoko u planine, a ako pri ekskurziji opaziš planinske vrhove obavijene maglom, gibajući se od juga prema sjeveru, nastoj odmah, da se što prije dočepaš zgodna zakloništa.

Nemio, a gotovo uvijek nagli i neželjeni gost u planini je oluja, napose ljetna, praćena pretežno gromovima i silnim vjetrom. Oni, koji sprovode dane u gradu i nizini, ne mogu pojmiti bijes i strahotu oluje

na planinskim vrhovima, kao i pogibli, kojima su tada izloženi planinari. Nahrupi ona tu obično naglo i silno. Iznenada se digne strašan vjetar, koji sve lomi, kida i obara. Temperatura se naglo snizi, a sa planinskih hridi tužno odmijeva silno urlikanje i zavijanje podivljale atmosfere. Nebo se uz to nesmiljeno smuti, te gusta i tamna oblačina obavije u tren oka planinu, po kojoj se, zbog silnog pljuska i grada, stvaraju bujice i potoci, dok uokolo režu munje kao ljute ognjene zmije!

Čim opaziš, da se oluja približava, treba odmah da siđeš što moguće na niže i da tražiš kakovo zaklonište, pri čemu moraš paziti, da takvo zaklonište ne bude na visoku ili u kakovoj vododerini! Ako ugledaš gdjegdje kakvu pećinsku šupljinu, najuputnije je, da se u nju uvučeš. Nužno je svakako da eventualne predmete od kovine, koje imaš uza se, postaviš podalje od sebe kao i to, da čitava družba ne bude za trajanja oluje na okupu. Najuputnije je po dvoje u uzajamnoj daljini od desetak metara, a to zbog omamljenja od groma, koje se u visokom gorju za ljetnih oluja prilično često dešava. U slučaju da tijekom oluje navali jaki grad, nastoj očuvati barem glavu od jakih udaraca, zaštićujući je uprtnjačom.

I vjetrovi su planinaru vanredno neugodni praktici, naročito pak bura, koja u Dinarskim planinama, ne samo zimi već i u pramaljetno doba, predstavlja najveću pogibelj. Bura dosegne često jakost pravoga vihora, te mahom obori svakoga, koji se odvaži da promijeni stav puzavca, koji stalno moraš uzdržati, ako te u teškom planinskom terenu iznenadi. U takvom stavu treba što prije doprijeti do kakove zavjetrice, jer se izlažeš inače pogibli, da ti se i u ljetno doba kosti zamrznu. U zimsko pak doba za trajanja bure, a s njom u vezi za pojave snježnih pušavica, ne smije se planinariti po planinama dinarskog sklopa. Tko se odvaži, neka se sjeti, da će teško iznijeti živu glavu!

U pretežnom broju planina dinarskog sklopa predstavlja također i snijeg prilične opasnosti za planinara. Ne radi se tu o pogibeljima lavina dotično rušenja streha već isključivo o pogiblima, koje rezultiraju od njihove raskidane krške formacije, prikrite snijegom. Škrapna platna, dotično područja izrovana oknastim zvekarama, su nadavne pogibeljnaju doba dok su snijegom prikrita. Planinar može ne samo da po takvom terenu nastrada zbog upadanja nogu u procijepu škrapa, već i da zaglavi u duboku kakvu jamu, čije oknasto zjalo varavi snijeg višeput potpuno prikrije. Po kamenitom i jako krševitom terenu, prikritom snijegom, preporuča se štap, jer se njim mogu ispitati osloni za nogu. Štap je inače u kršu bez snijega više od

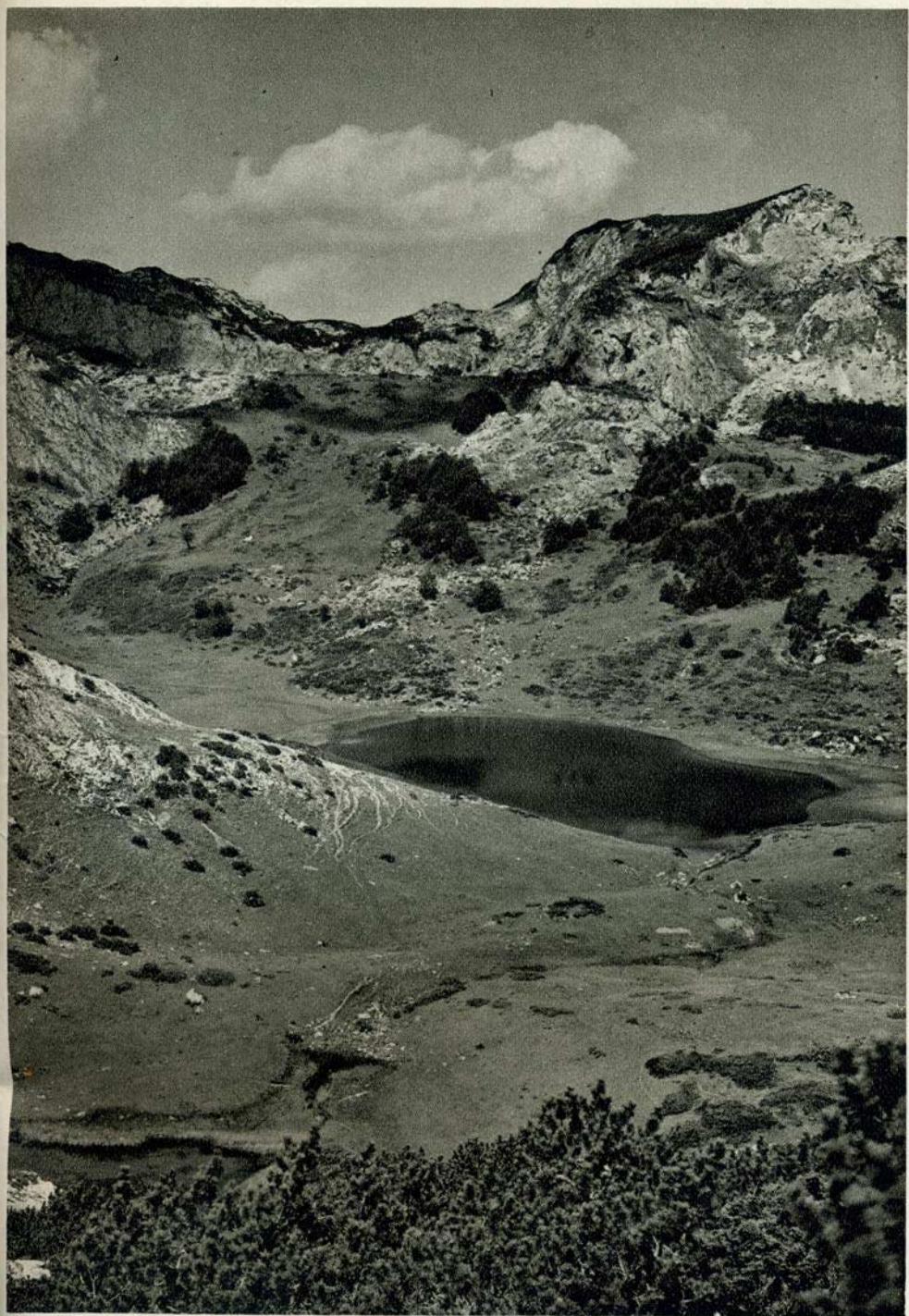
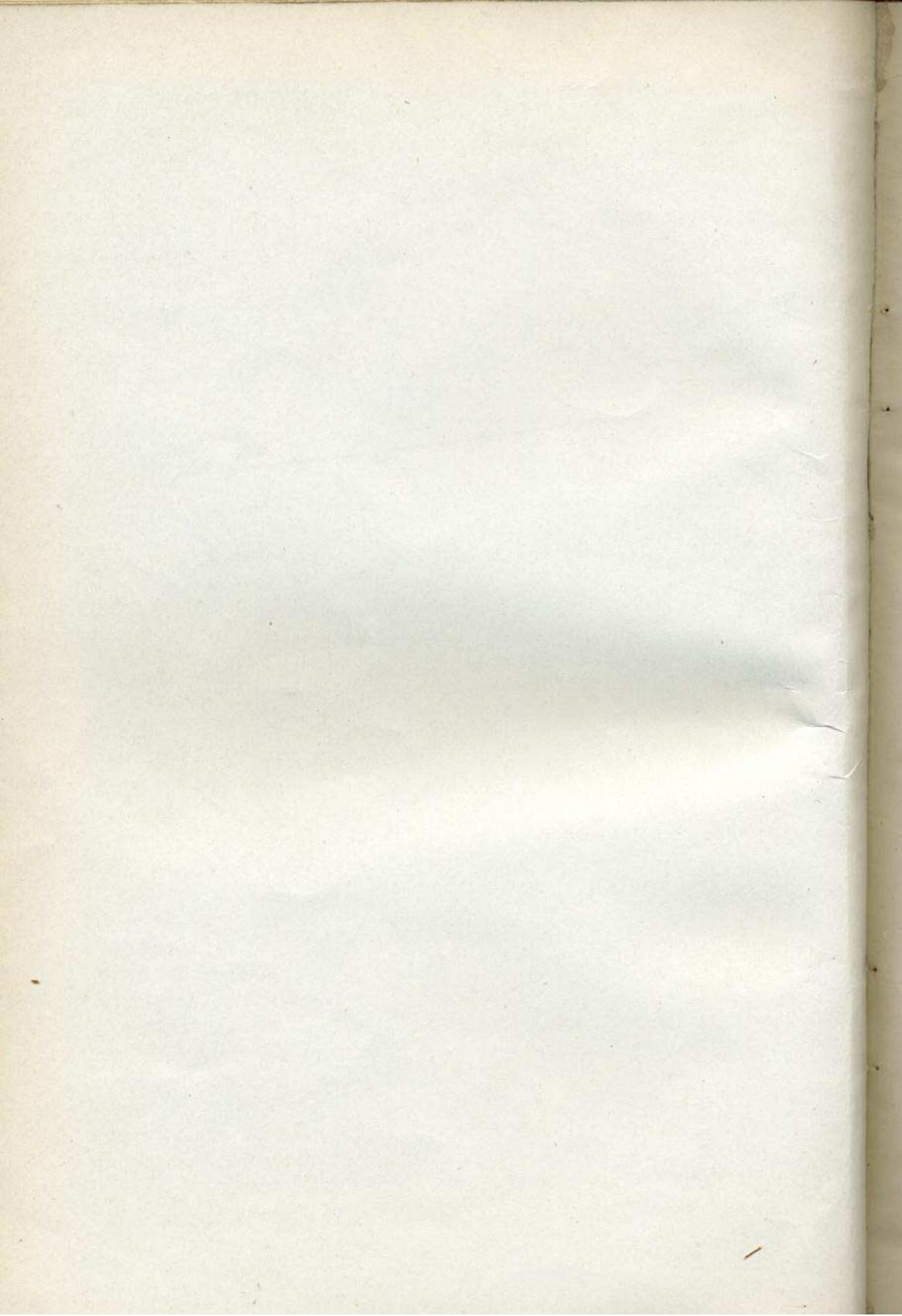

FOTO: S. SULJAGIĆ

VELIKO I PLATNO JEZERO NA TRESKAVICI PLANINI

smetnje nego li od koristi. Šta više, u jako raskidanom kršu je da pache i pogibeljan!

U Dinarskim planinama može također i nepodesna obuća uzrokovati težih nesreća, napose jako potkovana, koja se rabi u alpskim krajevima. Takva obuća naime lako kliže po kamenitom terenu uzrokujući višeput kostolome, iščašenja i uvinuće. U kršu treba rabiti cipele, kojima su potplati provideni debelom gummom. Takvim se cipelama možeš za suhog vremena gibati po najrastrgnijem kršu s velikom sigurnošću.

Osim spomenutih pogibli, uzrokovanih elementima atmosfere i formacijom krša, mogu te u planini snaći i razne druge nezgode, koje ne ču da ti prešutim.

Neopreznost, a više puta i hudi slučaj, prouzroči ti katkad tjelesne ozljede: kostolom, iščašenje, uvinuće, izranjenje itd. Treba dakle da budeš uvihek opskrbljen raznim potrepštinama za prvu pomoć, kao i zgodnom knjigom, koja taj predmet obraduje. Nastoj da knjiga bude sa slikama! Kod kuće je dobro prouči, pa je stavi u uprtnjaču zajedno sa kutijom za prvu pomoć.

U nezgode planinarstva moramo također ubrojiti i ugriz otrovnih zmija. U planinama dinarskog sklopa javljaju se uglavnom tri vrste otrovnica: poskok, planinski šargan i riđovka. Poskok, a to je najpogibeljnija otrovnica krša, javlja se do visine 1200—1400 m, i to pretežno po suhim kamenim krajevima. Tijelo poskoka je zdepasto, rep kusast, a na jakoj trouglastoj glavi je roščić. U visinama preko 1400 m zamjenjuje poskoka planinski šargan dotično riđovka. Kod potonjih je također glava trouglasta, ali bez roščića. I za njih je karakterističan nareskani vezak, koji se pruža od zatiljka do kraja repa.

U ljetno doba nije uputno brati planinsko cvijeće dotično sabirati jagcde, a da se prije toga nogom ili štapom nije istražio teren, jer može lako da se ondje skriva otrovnica. Treba imati pažnje i pri odmaranju. Prije nego gdjegdje u planini sjedneš ili legneš, uputno je da pregledaš teren. Pri penjanju pak po strmim liticama treba postupati s osobitim oprezom, jer se u pukotinama i škripovima litica znadu višeput za visokog sunca zavući otrovnice. Pažnja dakle pri traženju oslonja za ruke!

Da se ublaže zle posljedice pri ugrizu zmija otrovnica, treba stegnuti udo poviše ozljede toliko, da se pritisnu samo vene. Ranu pak treba čistim oštrilom unakrst rezati i gnječenjem nastojati da što više krvari; zatim je isprati rastopinom kalipermanganata (1%)

i po mogućnosti opaliti je usijanom iglom ili čavлом. Podvez treba svaka dva sata za par minuta odvezati, a unesrećenika nuđati rakijom. Nužno je svakako potražiti čim prije liječničku pomoć.

U ljetno doba, na golom kamenom kršu može čeljade da zbog nepochodnosive žege padne u n e s v i j e s t . Unesrećenika treba odmah prenijeti na što hladnije mjesto, nuđati mu vode i stavljati mu mokre obloge. Ako je bliјed, treba ga položiti ravno s glavom na nisko, a ako mu je lice jako crveno, s glavom povisoko! Unesrećeniku se ne smiju nudati alkoholna pića!

Slična je nesvijestici planinska bolest, koja se kod nekih osoba pojavi već u visinama od preko 1.000 m, a uzrokuju je: umornost, neraspoloženje probavnog sustava, niski tlak, a katkad i sami pogled na koji teški ili vrletni prelaz. Unesrećenika treba prenijeti na što manju visinu, otkopčati mu tijesne dijelove odjeće i masirati mu mišice.

U planinama dinarskog sklopa rijetko ćeš kada dobro spavati. Nema na njima modernog planinarskog konfora (domovi, planinarske kuće, skloništa), zbog čega se obično noći pod šatorom dotično po planinskim torovima. Pod šatorom je noću hladno pak te studen često budi, dok se po torovima kojiput nađeš i u tragikomičnoj situaciji. Sad te napadnu sićušni noćni gosti, sad opet grinje, a katkad se odvazi i miš do tvoje obuće, osobito ako je lojem namazana.

Pazi napokon tijekom čitave ekskurzije i na uprtnjaču, jer se kojiput znade pogostiti pas ili koza, a katkada i čobanin.

Iz Dubrovnika u Krivošije i Ercegnovi

M. Kusijanović (Dubrovnik)

Za ljetne sparine u našemu primorju planinarski su izleti u zastoju. Čovjek, izložen pripeci i žegi, traži šume, brda, planine, ali te su prilično udaljene prama morskim žalima i kupalištima, kojih u ovim krajevima, niskim po visinama, bliskim po moru, s malo šuma, ima na pretek i izbor. Brda su doduše blizu... ali su kruti krš. Ne dostižu niti 1000 m visine! Planinarski su izleti zgodni u svaku doba godine osim u ljeto. Atmosferske vode i žestoki Foebus ne trpe Silvana pod našim nebom, pa su nas ostavili bez šumâ i vodâ, elemenata potrebitih za ljetne izlete.

Ipak se ljubitelji prirode zatrču na dominantne visove naše okolice, na Vlašticu, Malušticu, Ostri Vrh, Golubov

Kamen i Sniježnicu, da se u jednome danu popnu na jedno od tih brda. Za višednevni izlet pruža se planinarima H. P. D. »Orjen« područje Orjena, Vučjeg Zuba, Pazve, Kabla Zubacačkog, Krivošijskog, Ubaljskog i Kruševičkog.

Kao što se staroj djevojci vrze po pameti samo udaja, tako je i neke od nas izletnika morila misao, da se ne bi čime osujetio izlet u Krivošije. One su poznate kao kraj najobilatijih oborina u Evropi, pa je stoga teško odlučiti se unaprijed za put u te strane i onda, kada »fratar kapucin« u domaćemu barometru koraca izvan kućice.

Foto: Kap. Pany

Crljena Greda i Lovćen sa Orjena

Došao je dan polaska. Po planu se je udarilo pravcem na najviši vis južnoga sklopa planinâ, na viloviti Orjen. Prvo, što je on društveni naslovnik, na komu je planinarska kuća, a drugo, što na negašnjoj tromedi, gord strši i nadzire okolicu, koja razastrta okolo njega pada na sve strane.

Iz Dubrovnika, Srđeva rajona, odemo na Grudu - Konavle te preko konavoskog polja udarimo na cestu sedla Paprato - Ilini Kita. Ovuda su nekada knezovi i gospodari ovih krajeva Radići, Pavlovići, Hranići i plemići dubrovački na konju hodili, a mi projurimo autobusom preko Mrcina, Javora te na Zupce.

Zupci, jedan dio nazvan Ulice, drže se Bjelotine i Kruševice, a sa sjevera ih obrubljuju gore, da otvore visoravan do Vrbanja, zadnjeg mjesta pod Orjenom. U prvoj stopi bukove šume prama Orjenu nalazi se šumarska kuća. Gusta bukova šuma obuhvatila je donje krajeve brda do po prilici 1400 m. Kasnije se diže prorijedena šuma borova, karakteristična korom i svinutim

deblom pri zemlji, koji narod zove muljika (munika — *Pinus Leucodermis*).

Radi oštре zime (prošle godine) fauna i flora je zakasnila, pa je ljubica tek bila u cvijetu. Za to smo se ljeti (Duhovi) okitili gorskom ljubićicom, hajdučicom i plavomiljem. Na sunčanju zatekosmo nekoliko crnokrucka (poskoka) — *Vipera ammodytes*. Kroz bukovik se lijep put izvija do Orjenskog sedla, gdje je planinarska kuća. Odatle je markiran put do vrha Orjena (1896 m). Sat i pô polaganog hoda, ne zato, da bi bio put nezgodan, već usporen otvaranjem vidikâ i horizonta. Kad si stigao na vrh, odmoriš se i paseš svoje oči na dugo, široko i daleko. Zupci, Štedar, Sniježnica, Ivanica, Srd, more, dubrovački otoci, Svitavac, Štirovnik i Jastrebica ostanu na zapadu. Na sjeveru je Prasa, Vučji Zub, Bijela Gora, Pazva i Grahovo, krajina zubačkog junaka Luke Vukalovića. Luku je lijepo opjevala fra Grga Martić u svojim Osvetnicima, a stariji se seljaci Luke sjećaju te vele: »To je bilo u Lučino doba«, biva, kad je Luka dizao narod na ustanak.

Na istok i jug prostiru se Krivošije, u kojima sve do Lovćena glavaju pojedine uzvisine: Kabao, Velji Vrh, Vela Greda i drugi. Na jugozapadu se izvija gorski lanac valovitim hrbatom na Crljenu Gredu, Subru, Kabao i Dobrošticu, da zaštiti Ercegnovi sa kopna. Ovaj se vijenac vezuje sa Prasom, Vučjim Zubom i Pazvom. U cijeloj je svojoj duljini kao pregrada, koja odvaja Zupce od Krivošija i spaja grahovska brda sa bokokotorskim na Dobrštak, Plano Brdo i Sokolovu Gredu.

Na povratku s Orjenskog vrha krivotrupna muljika prati nas dobar dio puta, dok ne sađemo u granicu bukve. Pazva kao u pazuhu sa Prasom, gdje je u osojnoj strani bilo još snijega, i sa Orjenom opasala je šumovitu dubodolinu. Na mjestima pokraj kolnoga puta (sa osoja) još je nešto snijega, dok se u dubokim jamama još dobro drži. Ugodna hladovina bukove šume, a put »pod nogu« olakotiše planinarima da stignu za vidjela u Crkvici, središte Krivošija. Tu su se negda ustanici sabirali u bunama poznatim pod imenom »krivošijske bune«, da odoljevaju nastupu saldateske, a mi planinari padosmo na konak, ne na zelenu travu i suho lišće, već na meke strunjače zgodna skloništa.

Na zubačkoj strani do padine brdâ vidi se čudna formacija, koja izgleda kao da je posuta vučjim jamama, nešto slična kao kod obrane tvrđava. Iz tih vučjih jama proviruje zeleno busenje da bude jedini »nasad« u kršu. Na krivošijskoj pak strani na nekoliko mjesta izbija krš izverugan i isprutan kanalima, na kojima se zeleni devesilje ili se zamodri modrić. Pod crkvicama nasjelo je u humove žalovito sitno i krupno kamenje. Ondje, gdje se takav briješ

Prekrasne se bukove šume prostiru našim planinama. U njima raste nepre-gledno mnoštvo visokih i pravilnih bukovih stabala, čija gusta krošnja stvara blagu hladovinu, za kojom tako čezne umorni planinar u ljetno doba. Uz debelu hladovinu i gustu sjenu, koja vlada u bukovim šumama, nalazimo tu obično i obilje vlage, bezbroj potočića i izvora. Sve to olakšava naše kretanje u toj sredini u vrijeme ljetnih vrućina... U to doba ne nailazimo u toj šumi na raznoliko i raznobojno cvijeće, kojim su okičeni otvoreni dijelovi naših planina. Tu je sada skoro jedina u cvijetu mirisava lazarkinja. No u proljeće — vladaju i u bukovim šumama druge prilike: mnoštvo proljetnica i ranog niskog rašča prekriva u raznobojnom sagu dno ove šume. U takovom je ruhu snimljena i ova bukova šuma (slikao dr. I. Horvat).

ruši, vidi se njegova sastojina, sastavljena od oblica nabrušenih u kotrljanju, kada ga je (led) voda nosila. Jake oborine su mnogo dje-lovale na ovu karakterističnu formaciju, te se mekana površina skotrljala u nizine i vododerine, a ostadoše samo čunjevi tvrdih masiva. U ovome se kraju nalazi za geologa glečerskih ostataka, interesantnih visova i proplanaka za planinara, botaničara i geografa, a mnogo svježine i zdravlja za bonoga i slaboga.

Na prevoju kolnoga puta za Dračalj namjestio se je planinski hotel »Odmorište«, sagrađen od g. Petkovića iz Risan u visini od 1097 m. Na čistini pred bukovom šumom, položaj mu je biran, hotel zgodan, a domaćin je nadasve uslužan, mio i pogodan. Pohvalna je bila namisao ovdje na čistome gorskome zraku zidati oporavilište. Pa to je bliže nego li daleka Švicarska. Ovdje ćete naći jamačno dosta zdravoga elementa, jer naši dinarski krajevi sa sličnim odlikama kao Crkvica ne zaostaju za onima u tuđini, ali, »u tuđe krave sved deblje vime«. Tu je još prednost da možeš isti dan autom, koji pripada »Odmorilištu«, u pola sata stići u Risan, dakle sa gorskog zraka na ublažujuće more, s brda na obalu, s briješa na žal, na morsko kupanje.

Odmor i okrepa u hotelu bila je u svakome pogledu zadovoljavajuća, te smo sutradan kroz divnu bukovu šumu udarili na Ercegnovi. Put je kolni i dobro sačuvan, da mogu auti saobraćati između gorâ i mora. Uz put se nalaze dolovi, ograde, šume, grede, brda, pa i koja kuća tamо amo, koje ne vidjesmo, jer su vidiku zaklonjene šumom i briješem. Velja je Greda spala u nizinu i otvorila na skok nijive, dolove, šume, prohodnu nizinu, koja zaokreće mimo Ubaljski Kabao do Ubala.

Bokeljski Ubli, gledani s puta kao iz aeroplana, milovidno je mjesto, a nastalo je kao potonina uz gole strane brdâ. Neopisiv je izgled ove padine, pune poljica, gajeva i vrtova. Čim Ubble ostaviš, zalaziš pogledom u divan fjord Jadrana, u krasnu Boku. Žilav Dinara zaplovio po moru brodovima na jedra, iz sigurna zaklona u debelu pučinu, pa vrativši se u domaju, na obalama Boke, bisera Jadrana, podigao vilene stanove i gospodarske dvorove. Boka, uzgojiteljica prvakasnih pomoraca, ima svoja njedra zaštićena prirodnim branama i sa sviju strana zaklonjena nizovima brda.

Žedu i glad utažimo u podne na vodi Dizdarici pod Dobršta kom, pošto smo prije uprli pogled na manastir Savinu, Meljine i ulaz u Boku.

Položaj pod Vratlom, nazvan Kameno, pravo je kamenopolje (morena). Međe, koje ograju dolove, napravljene su skoro sve od oblica, a radi takove vrsti zemljišta i nestasice humusa flora je kržljava i sagorjena. Silne su mase toga materijala ronule sa Dobra-

Hotel »Odmorište« na Crkvicama — Krivošije

štice i Dobrštaka i propustile vodu, da pod Kamenom na Novi i Toplu izbjiju kao obilata vrela.

Hercegov grad zasio je na brežuljak, da kao labud na jezeru bude čuvar mira i zatišja Ercegnovskog. Tvrđava Španjola, Kaudikula i ostaci zidina u rušenju, pokriveni bršljanom, dokazuju burnu povijest grada, koji je bio budan stražar na vratima zaliva Boke. Ercegnovi, okrenut suncu, zaklonjen od bure, uživa ugodno podneblje. S morem se ljubi, a zimu ne prima, jer ne nosi snježne haljine, te niti stine, niti zebe, već se u slobodnim nasadima opaja mirisom narančinog i limunovog cvijeta.

Odsjeli smo, da čekamo autobus za Dubrovnik, u prvoklasnom hotelu »Boka«. Položaj mu je jedinstven, park bez preanca u našim krajevima, jer tu uspjevaju tropske biljke bolje i sigurnije nego da su na Rivijerama Italije i Francuske. Sve je to djelo revnoga ljubitelja svoga kraja g. Mirka Komnenovića, a pravi ures lijepoga Ercegnovoga.

Uživanje i naslada ovog dvodnevног izleta završila je povratkom planinara H. P. D. »Orjen« drugoga dana u veče u Dubrovnik.

Planinari,
posjećujte naše planinarske domove!

Druga njemačka ekspedicija na Nanga Parbat

Prema jednoj vijesti izvještajne službe The Times-a iz Simala obavijestio je 20. VI. t. god. engleski agent, major Kirkbride, iz Gilgit-a, indijsku vladu, da je njemačku ekspediciju, koja je ove godine ponovno pokušala uspon na Nanga Parbat, zadesila katastrofa. Prema toj kratkoj vijesti, stradalo je 16 članova ekspedicije i to: 7 Nijemaca i 9 urodenika, nosača iz Nepala, našavši smrt od usova leda. Dalje se razabire iz ove prve vijesti, da su katastrofu preživjeli jedino vođa ekspedicije Dr. Karlo Wien i jedan engl. časnik, poručnik D. B. M. Smart, koji je njemačkoj ekspediciji bio od engl. vlasti dodijeljen za vezu.

Poslije ove vijesti o katastrofi stiže u München redoviti pismeni izvještaj vođe ekspedicije, Dr. Wien-a, pisan 6. VI. u glavnom logoru. Dr. Wien javlja, da se poslije snježne mećave, koja je nastala uslijed naglog obrata vremena (Wettersturz) koncem svibnja, vrijeme konačno popravilo, tako da je bilo moguće brzo napredovanje i da je put do IV. logora (6185 m) već gotov. Dalje javlja u tom izvještaju o usovima u neposrednoj blizini II. logora (4468 m), gdje su uslijed silnog pritska zraka, proizvedenog prilikom pada jednog usova, zgnječeni šatori, a šatorska krila poderana. Druge štete nije bilo i svi članovi ekspedicije su ostali neozlijedjeni. Ovaj izvještaj donio je sa sobom tračak nade i držalo se je mogućim, da između događaja, opisanog u tom izvještaju i brzojavnoj vijesti indijskih vlasti postoji veza, te da je nekim nesporazumom nastala zabuna u pogledu spomenutih usova, te poslana takova katastrofalna vijest. Ovu nadu potkrijepila je dalje još i činjenica, što se u brzojavu naročito javlja, da je poginulo 7 Nijemaca i da se samo jedan spasio, a znalo se, da u ekspediciji sudjeluje svega 9 članova. Stoga je iz München-a hitno zatraženo brzojavno razjašnjenje.

Međutim dobije majka Dr. Lufft-a brzojav od sina, gdje joj javlja, da nije stradao prilikom katastrofe. To je bila prva pozitivna vijest. Dakle, Dr. Lufft je živ, a prema vijesti, da je 7 članova ekspedicije poginulo, mora biti još jedan, kojeg je mimošla katastrofa. Vjerojatno vođa Dr. Wien, što je tvrdio ponovno major Kirkbride u drugom svom brzojavu. Međutim se stanje stvari mijenja, jer već sutradan 26. VI. major Kirkbride brzojavlja ponovno i definitivno izvješćeju, da je među nastrandalima i Dr. Wien, a spaseni su samo Dr. Ulrich Lufft i Dr. K. Troll.

Dr. Karl Troll, poznat sa svojih alp. i znanstvenih radova u visokim gorskim lancima u južnoj Americi i ist. Africi, nije direktno sudjelovao kod uspona za vrijeme katastrofe, već je bio u to vrijeme zaokupljen znanstvenim radom u dolini Astor. Tako su toj katastrofi izbjegli samo oba člana naučne grupe ove ekspedicije.

Iz izvještaja ekspedicije, koji su redovito stizali u München, razabiralo se je, da su svi članovi zdravi i u dobroj kondiciji, te da uspon dobro napreduje i ako se moraju boriti sa usovima. — Tom prilikom se mora spomenuti, da su u visokim gorskim predjelima, kao što je Himalaja, sasvim drukčiji uslovi za usove nego u Alpama. Dok se u Alpama svaki snijeg normalno u roku od 3—4 dana slegne, ostaje snijeg na visinama, kao što su one u Himalaji, uvijek pršić, što je uvjetovano upravo tom visinom, a u vezi s time i sasvim drugim meteorološkim i klimatskim prilikama. — Tako se u izvještaju, pisanom 20. svibnja u glavnom logoru, izvještava, da ekspedicija imade na svom usponu velike borbe sa usovima. No ipak im je uspjelo na južnom dijelu velike morene Rakiot-ledenika, iza šume — a nedaleko groba Drexlerovog, koji je godine 1934. umro od upale pluća prilikom druge njem. ekspedicije pod vodstvom Merkl-a — a na visini od 3967 m, podići i urediti glavni logor, pa se nadaju da će za 4 tjedna moći poduzeti juriš

i na sam vrh. Četiri tjedna kasnije međutim stiže vijest, da je Nanga Parbat načinio nagli konac ekspediciji sa svojim najstrašnjim oružjem — usovom.

Koliko je do danas poznato, imade na zemlji 13 vrhova preko 8000 metara, od toga 4 u Karakorumu, a 9 u Himalaji. Na nijedan od tih vrhova još nije stupila ljudska nogu, i ako su s tim ciljem poduzimane već mnoge ekspedicije. Za osvojenje vrha Mount Everest, 8880 m — ujedno i najvišeg vrha na zemlji — godinama se već bore najbolji engleski alpinisti. Njemački alpinisti pak borili su se prvo sa Kangchendzungom, 8580 m, bez uspjeha, pa su ove godine i po treći puta pokušali sreću na Nanga Parbat-u, 8125 m.

Nanga Parbat, što na sanskrtskom jeziku znači »Golo brdo«, leži na sjeverozapadnoj granici Kašmira i čini zapadni, krajni masiv ogromnog gorskog lanca Himalaje, dugačkog 2500 kilometara. Sveta rijeka Ind oblijeva njegovo podnožje sa sjevera. Još godine 1895. poduzima engl. alpinista A. F. Mummery nadasve smjeli uspon na Nanga Parbat. Mummery i njegova dvá Gurkhas — nosača izgubile se na Diamirai-ledeniku. Nanga Parbat ih je zadržao. — Godine 1932. vodi Merkl ekspediciju njemačkih alpinista, koja se vrti neobavivši posao, jer nije imala sposobne i izdržljive nosače. Iako Merkl nije uspio, to se prilikom ove ekspedicije uvjero, da je jedini mogući uspon na Nanga Parbat sa sjevera, preko Rakiot-ledenika, pa je došao kući sa tim nadasve važnim iskustvom i uvjerenjem, potrebnim za slijedeće ekspedicije. Godine 1934. vodi Merkl II. njemačku ekspediciju na Nanga Parbat. Ova je znatno bolje opremljena i vodi sa sobom jedine sposobne nosače za ovakove pothvate, urođenike iz Nepala, koji su prokušani na svim dosadašnjim ekspedicijama na Himalaji, pa radi svojih velikih sposobnosti sa punim pravom nose časni nadimak »tigri Himalaje«.

To su urođenici Cherpas iz Nepala, među kojima imade imena poznatih u alpinističkim krugovima Himalaje kao: Nima Thondup, koji po desetiput već polazi na Himalaju, prateći svaku ekspediciju od 1921. god., zatim Wangdi Nurbu, Jigmey Ishering, Sonan Togbay, Kikuli, mali Nima Dorje, koji nosi visinski rekord sa 8300 metara (VI. logor engl. Everest eksp. 1933. god.), pa Lewa, koji se na svim ekspedicijama istakao kao odličan planinar i vodič i koji je zajedno sa Smythe-om, Shipton-om i Holdsworth-om stajao na vrhu Kame, 7750 m, Kitair, bivši lični pratalac Rutledge-a, vođe engl. Everest eksp. 1933. god. i prije svih Pasang, najbolji iz Bauer-ove garde u godini 1929., koji je već sudjelovao na dvije ekspedicije na Kangchendzung-i, kao i mnogi drugi, koji su doprinjeli znatan udio kod svih alpinističkih i naučnih pothvata u Himalaji. Ti nosači sa ponosom pokazuju svjedodžbe, na kojima se nalaze potpisi svih glasovitih osvajača Himalaje: Bruce, Ruttledge, Norton, Bauer, Smythe, Birnie, Dyhrenfurth i Merkl.

Međutim na domaku samoga cilja, samo 241 metar pod vrhom, u času, kada su već bili sigurni, da će za nekoliko sati stajati na vrhu Nanga Parbat-a padaše žrtvom strahovite snježne vijavice, nošene monsumom, trojica najvrsmijih: W. Merkl, W. Welzenbach i U. Wieland te 6 odličnih i vjernih nosača: Gay-Lay, Pinzo Nurbu, Nima Dorje, Dakhi, Nima Nurbu i Nima Tashi.

Sa njihovom smrću posađeno je sjeme za daljnju klicu, koja u sebi nosi čežnju i ljudsku volju. Njemački alpinisti osnivaju »Zakladu Himalaje«, pa nastavljaju sa sakupljanjem finansijskih sredstava, da se započeto djelo nastavi i — dovrši. Nanga Parbat postao je zajedničkom stvari svih Nijemaca, pa cijeli Reich — i pojedinci i vlasti — pomažu ovu akciju njemačkih alpinista, da se što prije pošalje alpinistička ekspedicija u Himalaju. Među ostalim dadoše za ovu zakladu svoj obol i rodbina Merkl-a, Welzenbach-a i Wieland-a, koji su pali žrtvom Nanga Parbata

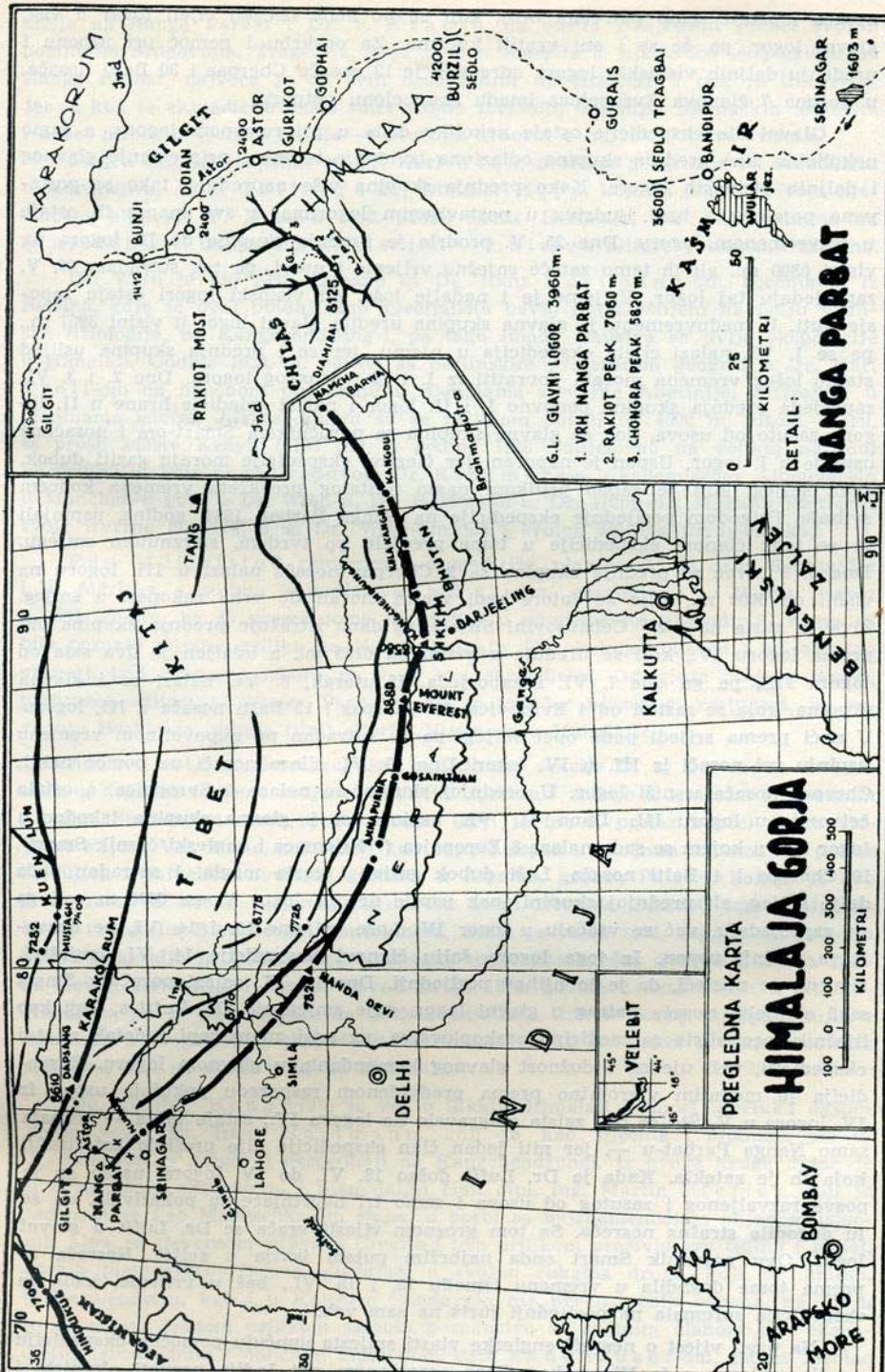
1934. godine. Nijemci su već bili spremni i htjeli su 1936. poduzeti 3. uspon na Nanga Parbat, ali im engleske vlasti nisu dale vizuma za Indiju. Te je godine naime engleska ekspedicija ponovno pokušala uspon na Mount Everest, pa bi bilo nemoguće obje ove ekspedicije obskrbiti potrebnim brojem dobrih i iskusnih nosača. Stoga su engleske vlasti dale dozvolu za ulazak njemačkoj ekspediciji u Indiju tek za 1937. godinu.

Pomno pripremljeni i dobro snabdjeveni, koristeći se neprocjenivim iskustvom prvih dviju ekspedicija na Nanga Parbat, krene 10. aprila 1937. iz Münchena 9 poznatih njemačkih alpinista pod vodstvom Dr. K. Wienna put Indije. Planinarskoj skupini pripadalo je 7 članova, dok su Dr. Lufft, liječnik i Dr. Troll, profesor geografije na berlinskom sveučilištu, sačinjavali naučnu skupinu ove ekspedicije.

Ovoj trećoj njemačkoj ekspediciji na Nanga Parbat — na najviši vrh engleskog imperija — išle su engleske i indijske vlasti, kao i svim prijašnjim ekspedicijama, svuda i uvijek najpripravnije na ruku, pa su im tako i sa svoje strane nastojali olakšati posao u njihovom velikom alpinističkom pothvatu. Od kolike je važnosti pomoći engleskim i indijskim vlastima, lako je razabrati, ako se spomene, da takova ekspedicija od prve luke u Indiji, Bombay-a, do podnožja Nanga Parbata mora prevaliti oko 2500 kilometara što vlakom, što autom, a velikim dijelom pješice, na konju ili riječnim putem kroz najzabačenije krajeve na sjevero-zapadu ogromnog Indijskog carstva. Uz to nosi ovakova ekspedicija sa sobom i cijelu potrebnu opremu i živežne namirnice za sve svoje članove — Evropejce i urođenike — za nekoliko mjeseci, što predstavlja teret od oko 7000 kilograma. Za prenos ovih stvari do glavnog logora, od kuda onda tek počinje borba alpinista za sami vrh, potrebno je oko 300—400 nosača. Naći i pogoditi se sa ovim nosačima, kao i obvezati potreban broj nosača, koji će sudjelovati kod uspona prema cilju, ogroman je posao, u mnogočem sigurno i teži, nego poslije i sam uspon. U tim pripremama i kod toga posla je upravo i najpotrebnija pomoći tamošnjih vlasti.

U Indiju, Bombay, stiže ekspedicija 1. svibnja i prosljедuje put željeznicom i autom do glavnog mjeseta pokrajine Kašmir, Srinagar, kamo je stigla 4. V. Odavde dalje nema više nikakovih prometnih sredstava, već vodi samo strateški put u pokrajine Gilgit i Chilas na krajnjem sjevero-zapadu Indije. Taj put do Rakiot mosta, dugačak oko 300 kilometara, mora se prevaliti što pješke, što na konju, a opremu i cio prtljag premjeti sa nosačima. Ovaj naporan put prelazi i dva gorska lanca, prekrivena vječitim snijegom, preko sedla Tragbal (3600 m) te Burzil (4200 m), koje je ekspedicija prešla 8. odnosno 11. V. U Gurikot-u (kako dalje izvještava Pfeffer iz privremenog logora) ugledaju prvi puta grozničavo očekivanu panoramu Nanga Parbat-a. Visoko iznad zelenih dolina izdiže se Rakiot Peak (7060 m) i »Silbersattel« (7600 m). U Astoru pridružio se ekspediciji engleski časnik, poručnik Smart, dodijeljen od engl. vlasti, kao časnik za vezu, s kim je došao i njegov četveronožni pratilac »Whisky«, koji je odmah postao ljubimac cijele ekspedicije. Poslije prelaza sedla Tragbal i Burzil put se spušta u dolinu rijeke Astor, pa dalje India i vodi ekspediciju iz studeni i snijega u pustinju i nesnosnu vrućinu. Morala je biti zaista rijetka slika — veli dalje Pfeffer — vidjeti alpiniste, kako prelaze pustinju bosonogi, sa okovankama prebačenim preko cepina.

Ekspedicija prelazi 16. svibnja Rakiot most, 1170 m, preko mutnog India, od kuda imade ekspedicija prevaliti 7000 metara visinske razlike do naumljenog cilja. Sa cijelom, ogromnom kolonom nosača nastavlja se uspon do oko 3550 metara visine, gdje se 19. V. uređuje privremeni glavni logor. Tu se otpušta velik dio

nosača i ostaje samo potreban broj, koji će po malo iznijeti cijeli tovar u viši, glavni logor, pa će se i oni vratiti kućama. Za opskrbu i pomoć pri usponu i uređenju daljnih visinskih logora određeno je 12 nosača Cherpas i 30 Balti nosača, u kojima 7 članova Evropejaca imadu skupocjenu potporu.

Glavni dio ekspedicije ostaje nekoliko dana u privremenom logoru, a samo nekolicina, kao prednja skupina odlazi na izviđanje terena i pripremanje glavnog i daljnih visinskih logora. Kako prednja skupina više napreduje, tako se postepeno pojačava i broj ljudstva u postavljenim logorima, a sve manje ih ostaje u privremenom logoru. Dne 25. V. prodrla je prednja skupina do II. logora na visini 5300 m., ali ih tamo zateče snježno vrijeme i usovi, pa tek sutradan, 26. V. zaposjedaju taj logor. Vrijeme je i nadalje loše, ali visinski logori ostaju zaposjednuti. U međuvremenu je glavna skupina uredila glavni logor u visini 3967 m., pa se 1. VI. nalazi cijela ekspedicija u njemu, jer se i prednja skupina uslijed stalno lošeg vremena morala povratiti iz I. i II. visinskog logora. Dne 2. i 3. VI. zaposjeda prednja skupina ponovno I. i II. logor i nalazi skladište hrane u II. logoru zasuto od usova, dok se glavna skupina sa poručnikom Smart-om i nosačima uspinje u I. logor. Uspon je naporan, jer članovi ekspedicije moraju gaziti dubok, sitan snijeg, koji je zapao prilikom naglo nastalog preokreta vremena koncem svibnja. Prigodom posljednje ekspedicije na Nanga Parbat, 1934. godine, uspinjali su se tada članovi ekspedicije u tome predjelu po tvrdom, smrznutom snijegu. Dne 5. VI. već se prednja skupina sa 9 Cherpas nosača nalazi u III. logoru na visini od 6000 m., gdje su šatore radi vjetra morali do vrha zakopati u snijeg. Živa se stisla na -20° Celziosovih! Slijedećeg dana istražuje prednja skupina put prema logoru IV., koji se uređuje u visini od 6185 m., a udaljen je dva sata od logora III., pa ga dne 7. VI. i zaposjeda. U utorak, 8. VI. nalazi se i glavna skupina, koja se sastoji od 4 Evropejca, 10 Cherpas i 12 Balti nosača u III. logoru. U noći prema srijedi pada opet snijeg, pa se sutradan po nepovoljnem vremenu uspinju svi nosači iz III. u IV. logor. Dne 10. VI. silaze nosači uz pomoć nekih Cherpas nosača u niži logor. U prednjoj skupini se nalaze 4 Evropejca, a ostala četvorica u logoru III. Dana 11. VI. uspinje se i glavna skupina također u logor IV., u kojem se sada nalaze 8 Evropejca (7 Nijemaca i engleski časnik Smart), 10 Cherpas i 4 Balti nosača. Leži dubok snijeg i gusta magla. I sutradan pada dalje snijeg, ali prednjoj skupini ipak uspije urediti logor V. na 6690 m., ali ga ne zaposjedaju, već se vraćaju u logor IV. Loše vrijeme 13. i 14. VI. ne dozvoljava daljnji uspon. Iz toga logora šalju članovi ekspedicije 14. VI. izvještaj, sigurno ne misleći, da je to njihov posljednji. Dne 15. VI. odlazi poručnik Smart sa 5 oboljelih nosača natrag u glavni logor, gdje smjenjuje Dr. Lufft-a, koji kao liječnik-specijalista za medicinu zrakoplovstva, uz svoj znanstveni zadatak na toj ekspediciji, vrši ujedno i dužnost glavnog komandanta u glavnom logoru. Ekspedicija je međutim vjerojatno prema predvidenom rasporedu pokušala uspon iz IV. logora u V. Što se pak zaista odigravalo na logoru IV., ostaje tajna — poznata samo Nanga Parbat-u —, jer niti jedan član ekspedicije nije preživio katastrofu, koja ih je zatekla. Kada je Dr. Lufft došao 18. VI. do IV. logora, našao ga je posve razvaljenog i zasutog od usova i samo tri naprtnjače su pokazivale, da se tu dogodila strašna nesreća. Sa tom groznom vijesti vraća se Dr. Lufft u glavni logor. Ovu poručnik Smart onda najbržim putem javlja u svijet. Nesreća se prema tome dogodila u vremenu između 15. i 18. VI., baš u vrijeme, kada se ekspedicija spremala na posljednji juriš na sam vrh.

Na prvu vijest o nesreći engleske vlasti smjesta upućuju pomoćnu ekspediciju na lice mjesta, a iz Njemačke odlaze aeroplonom put Indije poznati alpinista i vođa ekspedicija na Himalaju P. Bauer, Bechtold, član 2. njemačke ekspe-

dicije na Nanga Parbat i Dr. v. Krauss, da odadu posljednju počast svojim poginulim drugovima. Tragedija, koja je evo zadesila 3. njemačku ekspediciju na Nanga Parbat, najveća je od svih dosadašnjih na Himalaji i ona je tim veća, jer je kod te ekspedicije našlo smrt sedam izvrsnih, najboljih njemačkih alpinista i devet njihovih vjernih nosača — drugova u borbi o najviše vrhove svijeta.

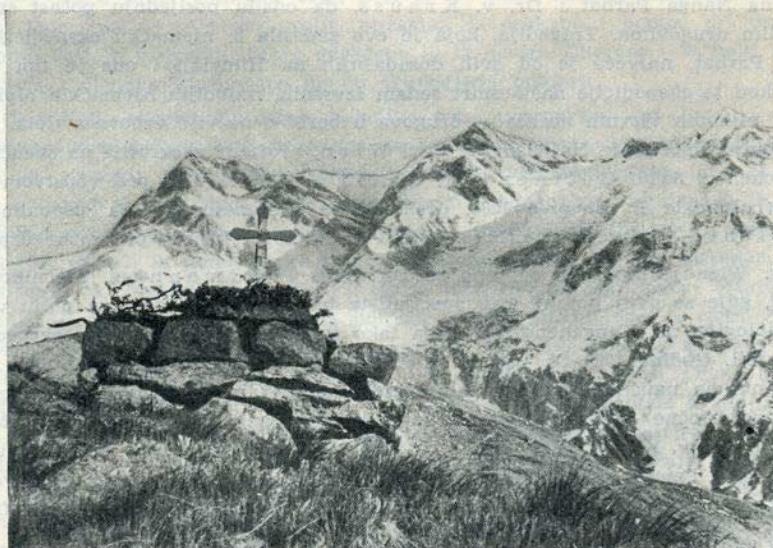
Ježgru ekspedicije činili su Dr. Karl Wien, profesor geografije na sveučilištu u München-u, Adolf Göttner i Dr. Günther Hepp, koji su pod vodstvom njemačkog alpiniste P. Bauer-a 1936. prošli školu Himalaje, pa sa usponima na Siniolchu — najljepšem brdu svijeta — i Simva bilježe prekrasne uspjehe.

Dr. Wien je bio 1931. zajedno sa Dr. Hans Hartmann-om, liječnikom iz Berlina, gdje se ovaj potonji kao specijalista bavio istraživanjem na polju visinske fiziologije, na Kangchendžung-i, pa tako imade iskustva sa dvije ekspedicije u Himalaji. Godine 1933.-34. boravi sa berlinskim profesorom geografije Dr. Karl Troll-om na naučnom putovanju u planinama sjeverne Abesinije, Eritreje i u planinama istočne Afrike, kojom su se prilikom popeli na 4600 m. visoki Meru, te prošli masiv Kenya (5190 m.), a godine 1928. sudjelovao na velikoj naučnoj ekspediciji u Pamiru pod vodstvom Dr. Rickmersa. Akademischer Alpenverein u München-u gubi u Dr. Wien-u, Dr. Hartmann-u, Dr. Hepp-u i Martinu Pfeffer-u svoje izvrsne članove, a sa Dr. Wien-om još i svojeg agilnog predsjednika.

Peter Müllritter, cameraman ekspedicije, planinarski je drug Bechtolda i W. Merkl-a, s kojima je sudjelovao kod 2. njem. ekspedicije na Nanga Parbat u 1934. godini, pa je prema tome bio jedini u ovogodišnjoj ekspediciji, kome su bile poznate mjesne prilike na Nanga Parbatu. Ta okolnost bila je i od odlučne važnosti kod njegovog izbora za člana ove ekspedicije. Od njega potječu mnogi, prekrasni, snimci sa Nanga Parbat-a, pa je također njegovom zaslugom, uz suradnju Bechtolda, nastao film: »Borba Nijemaca u Himalaji«.

Adolf Göttner, Bavarac, član omladinske sekcije D. u. Oe. A. V. u München-u, dokazao je često svoju elpinističku spremu i znanje u istočnim i zapadnim Alpama. Spominjem samo njegov prelaz (koji je bio 3. prelaz uopće) preko sjeverne stijene Vel. Zinne, koja slovi kao najteži uspon u istočnim Alpama, pa prelaz najduljeg i najveličanstvenijeg grebena u Alpama, greben Pétéret, kojega je kao prvi prešao u cijeloj njegovoj duljini od Mont Noir de Pétéret, preko Aiguille Noire i Aiguille Blanche do Montblanc-a. Dalje je vodio 1935. uspjelu ekspediciju na Kavkaz, gdje je među ostalim mnogim uspjesima prešao dvovrh Ušba sa juga na sjever. Ovi njegovi uspjesi doveli su ga 1936. godine u ekspediciju u Sikkim-Himalaju, pa je nedvojbeno, da je kao najmlađi član u partiji najsposobnijih i izabranih u ovogodišnjoj ekspediciji na Nanga Parbat, bio jedan od najsposobnijih alpinista, koji su ikada pošli na Himalaju.

Dr. Günther Hepp vršio je već u Sikkim-Himalaji dužnost liječnika ekspedicije, kao i Dr. Hans Hartmann, koji je kao liječnik i alpinista bio sa P. Bauer-om u njegovoj ekspediciji na Kangchendžungi. Iz ovoga kruga došao je u ovogodišnju ekspediciju i njen daljni član dipl. ing. Martin Pfeffer, koji je jedanput sa Leo Maduschka-om stajao u borbi sa najznamenitijom stijenom istočnih Alpa, sa sjevernom stijenom Civette i tom prilikom proživio svu težinu i žalost, gorkih planinarskih časova, gledajući u svojim rukama druga, koji je umirao. U Karwendel-u, kao i u Kaiser-u imade cio niz prvenstvenih uspona, na čijim je stijenama jednom prilikom sklopio poznanstvo sa sedmim članom ove ekspedicije, izvanrednim i odličnim alpinistom Pert Fankhäuser-om, jedini Tirolac i ujedno jedini član, koji još nije bio u Himalaji, kojega je ovo prijateljstvo odvelo sa njegovim drugom na njihov zajednički, posljednji planinarski put.

[Foto: Schneider; iz F. Bechtold: »Deutsche am Nanga Parbat, 1934«.]

Drexel-ov grob s Nanga Parbatom u pozadini

Himalaja je u svom ledenom krilu spremila leden grob 16-orici odvažnih ljudi, koji su i ako poznavajući u tančine njene hirove i njeno opasno oružje, morali pasti, da ona — Himalaja — sačuva svoje dostojanstvo i dalje među svim planinama svijeta.

Mount Everest, Kangchendžunga i Nanga Parbat ostaju nepobjeđeni!

Čm.

S kistom i bojom diljem Velebita

Slavko Šagovac (Zagreb)

(Svršetak)

Sutradan natovarismo našu prtljagu na jaku mazgu, koja ju je imala prenijeti najprije na Struge, a zatim kroz Paklenicu u Starigrad pod Velebitom, dok mi nastavismo radom preko Vel. Rujna kraj crkve Blažene Gospe i Stražbenice pa obronkom Višerujna na raskršće pod Buljmom, gdje se naš put sastaje sa putem Medak — Struge — Paklenica — Starigrad. Prekinuvši rad požurismu na Struge, da se sastanemo s tajnikom našeg društva g. Plačekom, koji je tog dana imao stići na Struge, da zajednički nastavimo rad. I zbilja kod same Buljme nadosmo njega i jednog pomagača, gdje rade oznake. Prenoćivši na Strugama u našem skloništu, gdje smo dva puta u noći ustali, da naložimo štednjak, jer je bilo tako hladno, uputismo se sutradan svi prema Oglavinovcu, da označimo vezu Oglavinovac — Struge. I tako smo u nastavku duljinskog puta, pošli s Oglavinovca preko pašnjaka Mali Javornik pa šumom na Veliki Javornik, te preko njega i Bađanskih Dolaca kraj Male i zatim Velike Ruje i konačno preko Plandišta na Struge. G. Plaček preuzeo je zadatak da označi put hrptom do Dušica, dakle najvišim

dijelom Velebita ispod Babjeg i Vaganjskog Vrha, Golića, Malovana na Sv. Brdo, dok sam ja imao da označim južnu partiju t. j. od Struga preko Paklenice do Starigrada, a zatim preko Selina, Vel. Libinja do Sv. Brda odn. dalje preko Gornje Bukve do Kraljičinih Vrata. I zato se doskora oprostimo od g. Plačeka, koji se je s jednim pomagačem smjestio u skloništu na Strugama i odavle polazio na rad pod vrhove, i započesmo odmah radom nastavljući kod Buljme, do kuda je u nedjelju došao g. Plaček. Ali nismo došli daleko, doskora nas je uhvatila noć i mi prekinusmo posao, spremisemo boje i kistove na sigurno mjesto i požurisemo do kuće Mijata Parića na konak. I opet sam tu našao ono poznato gostoprimstvo, kojim Parić, jedan inteligentan seljak, dočekuje svakog, koji putuje Velebitom. Prenočivši u divnim čistim i mekanim krevetima, požurisemo sutradan na mjesto, gdje smo prekinuli rad, dok je naš gonič odpremio moju prtljagu u župni dvor u Starigradu. I tako smo tog dana vrlo brzo napredovali. Vrlo frekventirani put Paklenicom nije nam zadavao nikakovog posla, jer se tu ne može zalutati. Odmicali smo brzo, jer nas je privlačilo i more. Želja da se okupamo u moru potencirala je našu marljivost, te smo oko 17 sati stigli u Starograd i bili srdačno pozdravljeni od don Ante Adžije. Sutradan smo već u 5 sati započeli kod župnog dvora označivanjem puta iz Starigrada u Seline te smo na mjestu, gdje se ta turistička banovinska cesta sastaje s putem kroz Paklenicu, stavili odgovarajuće table. Radeći marljivo dizali smo se kamenjarom do sedla ispod Sopnja. Stigavši popodne do Vel. Libinja, smjestisemo se u kući Ivana Juzufova iz Selina, koji nam se je sutradan priključio. I opet smo divno spavali na mirisnom svježem sijenu, koje je već bilo složeno za prenos u Primorje, dok nas nije probudio zov našeg Juzufova, da se sklonemo, jer dolazi kiša. I dok smo stigli, da skupimo naše stvari i da se sklonemo na sjenik, udri pljusak. Tek oko 7 sati, kad se je kamenje posušilo, mogli smo započeti radom te smo nastavili i preko Štirovca dosegli poslije podne Sv. Brdo, ma da nas je kiša prisilila, da prekinemo rad na jednom dijelu, koji smo svršili na povratku. Zadržavši se dovršenjem tog prekida, uhvatila nas je noć, te smo rado prihvatali Đurin prijedlog, da se prečcem vratimo do Juzufove kuće. I kad smo se sutradan digli i pošli preko Libinja prema Gornjoj Bukvi i konačno stigli na Mali Halan, do lugarnice, bili smo sretni, jer smo naš zadatak izvršili.

Istovremeno svršio je i g. Plaček svoj zadatak doprijevši do Sv. Brda, odakle su pak dalje prema Sv. Roku, a preko Lišćanih Bunara označili put naši akademici, članovi A. S. O. I tako je nakon dvogodišnjeg rada (kroz dvije sezone po gotovo mjesec dana) svršen jedan od najvećih pothvata na tom polju, a prvi je puta u historiji našeg društva provedeno označivanje jednog gor-skog vijenca, koji imade duljinu od kojih 165 km, a širinu od poprečno 13.5 km (v. Dra Poljaka »Vodič po Velebitu«). Time je ujedno završen prvi dio plana za podizanje prometa i planinarenja tim našim najljepšim divot-gorjem. Predstoji nam još urediti pitanje opskrbljениh kuća na južnom Velebitu i organiziranje ekskurzija u svrhu propagande. Time bi bio naš zadatak završen.

GODIŠNJA SKUPŠTINA HPD-A U ZAGREBU

O toku 63. redovite glavne godišnje skupštine Hrvatskog planinarskog društva donosimo zapisnik u njegovoj cijelosti.

Zapisnik

63. redovite glavne godišnje skupštine Hrvatskog planinarskog društva u Zagrebu, održane dne 21. svibnja 1937. u dvorani Društva sv. Jeronima u Zagrebu, Trg Kralja Tomislava br. 21. Dnevni red:

1. Pozdrav predsjednika;
2. izvještaj tajnika;
3. izvještaj blagajnika;
4. izvještaj radnog odbora o gradnji Tomislavovog Doma;
5. izvještaj nadzornog odbora;
6. podijeljenje odrješnice upravnom i nadzornom odboru;
7. odobrenje godišnjeg proračuna;
8. izbor članova upravnog odbora (nadopuna po par. 7. pravila) i nadzornog odbora;
9. eventualije.

Na skupštini prisutno je 168 članova matice i podružnica Hrvatskog planinarskog društva.

Izaslanici zastupaju na skupštini 32 podružnice i to:

1. »Bilogora«, Bjelovar (g. Dr. Zlatko Prebeg) s 8 glasova;
2. »Spivnik«, Blato (g. Dr. Ante Cividini) s 2 glasa;
3. »Škamnica«, Brinje (g. Dr. Ante Cividini) s 2 glasa;
4. »Dilj-Gora«, Brod (g. Josip Mautner) s 12 glasova;
5. »Stožer«, Bugojno (g. Dr. Ante Cividini) s 2 glasa;
6. »Rudnik«, Čabar (isti) s 5 glasa;
7. »Željezna Gora«, Čakovec (isti) s 2 glasa;
8. »Risnjak«, Delnice (isti) s 6 glasova;
9. »Orjen«, Dubrovnik (isti) s 3 glasa;
10. »Vinica«, Dugaresa (isti) s 5 glasova;
11. »Viševica«, Fužine (g. ing. Slavko Lovrić) s 1 glasom;
12. »Petrova Gora«, Gлина (g. Dr. Ante Cividini) s 2 glasa;
13. »Visočica«, Gospic (g. Dr. Ante Cividini) s 29 glasova;
14. »Ivančica«, Ivanec (g. Dr. Ante Cividini) s 2 glasa;
15. »Martinščak«, Karlovac (g. ing. Zlatko Sattler) s 9 glasova;
16. »Strahinščica«, Krapina (g. Dr. Ante Cividini) s 3 glasa;
17. »Biokovo«, Makarska (g. Dr. Ante Cividini) s 6 glasova;
18. »Petrov vrh«, Našice (g. Dr. Ante Cividini) s 1 glasom;
19. »Strmac«, Nova Gradiška (g. Ivan Abramović) s 3 glasa;
20. »Jankovac«, Osijek (g. Dr. Zlatko Springer) s 25 glasova;
21. »Psunj«, Pakrac (Mr. Josip Svoboda) s 9 glasova;
22. »Sokolovac«, Slav. Požega (g. Ivan Blažek) s 9 glasova;
23. »Japetić«, Samobor (g. Franjo Flašar) s 24 glasa;
24. »Bjelašnica«, Sarajevo (g. Josip Plaček) s 24 glasa;
25. »Zrinj«, Petrinja (g. Dr. Ante Cividini) s 4 glasa;
26. »Gvozd«, Sisak (g. Dr. Ante Cividini) s 4 glasa;
27. »Skradski Vrh«, Skrad (g. Miroslav Ćubelić) s 1 glasom.

28. »Mosor«, Split (g. Dr. Zlatko Prebeg) s 31 glasom;
 29. »Paklenica«, Starigrad (g. Slavko Šagovac) s 2 glasa;
 30. »Ravna Gora«, Varaždin (g. Dr. Ante Cividini) s 2 glasa
 31. »Oštrc«, Zlatar (g. Dr. Ante Cividini) s 2 glasa i
 32. »Plešivica«, Jastrebarsko (g. Josip Brkić) s 5 glasova.
- Izaslanik uprave policije u Zagrebu: g. Ivo Britvić, viši komesar.

Predlaže za zapisničara odbornika g. A. Heinz a, a za skrutatore, verifikatore večer te konstatira, da se skupština može održati, jer je prisutan dovoljan broj članova.

Predlaže za zapisničara odbornika g. A. Heinz a, a za skrutatore, verifikatore punomoći i ujedno ovjerovitelje zapisnika gg. Dra Stjepana Vidačića i Ivu Pupića, što skupština jednoglasno prima.

Prije prelaza na prvu točku dnevnog reda pozdravlja izaslanike iz Karlovea, Pakraca, Broda, Jastrebarskog, Fužine, Nove Gradiške, Požege, Osijeka i Samobora te predstavlja izaslanika uprave policije g. višeg komesara Britvića.

Prelazi se na prvu točku dnevnog reda:

1. POZDRAV PREDSJEDNIKA

Pozdravljajući veliki broj prisutnih članica i članova spominje predsjednik, da je ovo 63. skupština od kako društvo postoji, a peta skupština od kako je vodstvo društva preuzeo odbor s njim na čelu. Na prošlim skupštinama nastojao je pružiti prikaz historijskog razvijanja te svrhe i zadatka društva kao i definiciju planinarstva. Danas nema šta dodati tim svojim razlaganjima, ali želi prikazati i sredstva za postignuće našeg zadatka i svrhe.

Glavno je sredstvo međusobna zadružarska, bratska ljubav, bez koje ne možemo postići našu svrhu. Tu mora postojati jaka veza među nama, a ta se postizava tim, da mi sami sebe stežemo to jest discipliniramo. U svakom društvu treba da vrlada disciplina, a tako i u našem, koje smo postavili na hrvatsko nacionalno stanovište, pa disciplina u našem društvu mora biti adekvatna disciplini čitavog hrvatskog naroda. Duša hrvatskog naroda mora biti vrhovni zakon i vrhovna vlast nama svima. Samo to može nas dovesti do svrhe i zadataka, koje smo si postavili. Ta disciplina je jaki imperativ za svakoga pojedinca i svaki individualitet treba da se složi u jedinstvo, koje veže naše društvo, i da zajednici donese najviše što može.

Istiće, da hrvatski planinari idu putem, kojim ide čitav hrvatski narod, te završuje s molbom, da se ugledamo u čitav hrvatski narod, koji je pokazao da je discipliniran. Gledajući u taj svjetli primjer ne može da se ne sjeti vođe Dra Vladka Mačka. Moli skupštinu, da mu dopusti, da sutra u ime Hrvatskog planinarskog društva osobno posjeti vođu hrvatskog naroda Dra Vladku Mačku i da mu sa skupštine donese tople pozdrave hrvatskih planinara.

Skupština s odobravanjem i poklicima »Živio« prima jednodušno taj prijedlog predsjednika.

2. IZVJEŠAJ TAJNIKA

Predsjednik stavlja upit na skupštinu, da li je potrebno, da se tajnički izvještaj čita, budući da je taj izvještaj štampan i razaslan podružnicama, dok su ga članovi središnjice mogli nabaviti u poslovnicama društva.

Skupština ne nalazi potrebnim čitanje tajničkog izvještaja.

Idući stopama svojih osnivača društvo postepeno zauzimlje sve veće razmjere. Možemo biti zadovoljni da se cijelokupni rad odvija u normalnim prilikama. Iako ova godina nije bila bogata građevnom djelatnošću, to smo ipak uspjeli marom naših podružnica povećati naše imovno stanje. Zauzeta svojim mjesnim prilikama te gradnjom Tomislavovog doma, nije mogla matica posvetiti onakovu pažnju radu svojih podružnica, kako bi morala. Za to nije bilo vremena. Takove su prilike zahtijevale i najveću štednju, pa se je moralno paziti i na najmanji izdatak.

Uza sve to ideje naših planinara prodiru u srca novih ljudi, koji nas podupiru gdjegod mogu. Nažalost, brojno stanje prema prošloj godini nalazi se u opadanju. Teške životne prilike nisu ni najmanje pokolebale naše članstvo. Njemu imademo u prvom redu zahvaliti, što društvo pokazuje stalni napredak. Planinare vidimo, gdje prodiru duboko u naše planine: Velebit i ostalo naše gorje za njih nije više nepoznanica. Pomalo iščezava bojazan da se naši krajevi zapostavljaju na račun drugih planina izvan hrvatske domovine. U prvom redu upoznajemo sebe i polazimo onamo, gdje taj narod živi, a kada smo sebe upoznali, polazimo i izvan naših granica i pronosimo slavu svoje domovine, koju danas i inozemci posjećuju: radi njenih nadasve lijepih predjela i zbog topline narodne duše.

A) MATICA

Upravni i nadzorni odbor

Na sjednici upravnoga odbora od 9. lipnja 1936. sastavljen je upravni odbor ovako:

Predsjednik: Dr. Ante Cividini;

I. Potpredsjednik: Dr. Zlatko Prebeg;

II. Potpredsjednik: Dr. Fran Kušan, urednik »Hrvatskog planinara»;

Tajnik: Josip Plaček, pročelnik Putne blagajne;

Zamj. tajnika: Boris Vrtar, čuvar geografskih karata;

Blagajnik: Antun Glad;

Zamj. blagajnika: Viktor Mlinarić;

Ekonom: Vladimir Veiler, član građ. sekcije;

Zamj. ekonoma: Josip Grubanović, pročelnik Ski-sekcije;

Knjižničar: Ćiro Branić;

Odbornici: Ing. Lujo Šenderdi, referent građ. sekcije; Dr. Vlastimir Vimpulšek, pravne poslove; Slavko Šagovac, referent za markacije i izlete; Mirko Čubelić, pročelnik alpinističke sekcije; Dr. Fran Šuklje, propagandu i organizaciju; Dr. Ljudevit Barić, kulturno-prosvjetni rad; Dr. Gjuro Janečković, pročelnik sabirne akcije; Slavko Hitztaler, čuvar klijeja i diapozitiva; Stanko Horvat, član gređevinske sekcije.

Nadzorni odbor: Milivoj Benković, pročelnik; Rudolf Štefan i Janko Korotaj.

Tokom godine istupili su iz odbora gg. Dr. Ljudevit Barić, Dr. Vlastimir Vimpulšek, Dr. Gjuro Janečković i Dr. Zlatko Prebeg. Na mjesto Dr. Barića optiran je gosp. A. Heinz.

Održano je 30 sjednica. Primljeno je i odaslano 5.785 dopisa. U društvenim prostorijama davane su članstvu i ostalim planinarima razne upute i informacije. Uredovalo se je prije i poslije podne.

Članstvo

U god. 1936 bilo je začlanjeno ukupno 7.522 člana. Od toga otpada na maticu 1 začasni predsjednik, 36 začasna člana, 113 utemeljitelja i 3.861 redovitih članova, ukupno 4011. 49 podružnica broje 3.511 članova.

Članstvo je prema g. 1935 kod matice opalo za 75 članova. Kod podružnica je u porastu za 206 članova. Opadanju članova najviše su doprinijele weekend karte. Nadamo se, da će članstvo porasti, jer je odlukom Ministra saobraćaja G. d. br. 132.352/36 od 16. XII. 1936 za uživanje željezničkih povlastica, smanjen broj izletnika od 6 članova na 4 za grupna putovanja i time § 12. Putničke tarife, koji je stupio na snagu 1. siječnja o. g., izmijenjen.

Društveni rad

Cijeli društveni život odvijao se je u poslovnicu društva, gdje su održavani sastanci pojedinih sekacija, tečajevi, predavanja, prikazivanja i sve što je zasijecalo u rad društva.

Širi sastanak održan je samo jedamput, i to u gostionici kod Zebića (11. XII. 1936), na kojem je g. Griesbach održao predavanje o Velebitu i o Plitvičkim Jezerima.

Neuspjeh, da se preko Ferijalnog Saveza osnuje Omladinska sekcija, potakao je upravu, da ovom pitanju posveti veću pažnju. Organizacija Omladinske sekcije bila je povjerena tajniku g. Plačeku, koji je nakon nekoliko uspjelih sastanaka obnovio sekciju, što se vidi iz izvještaja same sekcije. Dačima zabranjuje zakon upisivanje u planinarska društva, pa je i u tom pravcu preko Saveza zatraženo, da se ova odluka poništi. Rješenje će donijeti Zakon o fizičkom odgoju naroda.

Sva zagrebačka štampa bila je društvu naklonjena te je sve oglase i društvene viesti uvrštavala besplatno, što sa zahvalnošću ističemo.

Sa Savezom, kao i sa ostalim planinarskim društvima bili su odnosi srdačni i prijateljski.

28./II. 1936. stupio je na snagu Zakon o unapređenju turizma, pa je u banovinski odbor Savske banovine delegiran na tri godine dr. Prebeg a kao zamjenik g. Plaček.

Šumsko-industrijsko preduzeće Dobrlin-Drvar uvažilo je molbu matice o davanju povlastica na svojim prugama, tako da naši članovi, kada putuju u skupini od 4 osobe, uživaju 50%-ni popust.

Ministarstvo finansija uvažilo je molbu matice pa je svojim dopisom br. 29975/936 od 23. VI. 1936. oprostilo društvo kao i podružnice od plaćanja tečevine u planinarskim kućama.

Na anketi o željezničkom voznom redu, gdje nas je zastupao dr. Prebeg, podnijele su u tom pravcu i neke podružnice svoje prijedloge. Neki su prijedlozi usvojeni, a neki nisu radi mnogih opravdanih razloga. Sa naše je strane prigovoreno zbog izletničkog vlaka za Sušak, koji je samo direktni vlak. Tu bi trebalo uvesti relacije i do drugih stanica. Zatraženo je da se uvedu weekend karte i za praznike.

Na osnovu zakona o šumama proglašila je Banska uprava putem posebne odluke zaštićenima pojedine objekte i spomenike historijske važnosti te predjele naročite prirodne ljepote i rijetkosti flore i faune. Naročita komisija, u kojoj je sudjelovao i naš predstavnik, izradila je Statut povjerenstva za očuvanje prirode i prirodnih spomenika Savske banovine.

Ministarstvo Šuma i Ruda pokušalo je izdati pravilnik o nacionalnim parkovima, pa je nekoliko primjeraka tog pravilnika preko saveza upućeno planinarskim društvima na mišljenje. Uredba je dostavljena i nekim našim podružnicama, koje su stavile svoje primjedbe, pa je ovako ispravljena povraćena Savezu, koji je dalje uputio nadležnom ministarstvu. Nastojalo se je, da se uredba protegne na banovine i da ostane bez uticaja državnih vlasti.

Na proslavi 25.-god. opstanka Braće Hrv. Zmaja i ustoličenja velikog meštra g. Majera na Ozlju prisustvovali su kao delegati gg. Glad i Horvat.

Mlado-turistički Savez iz Sofije pozvao je maticu na proslavu 25-godišnjice svoga opstanka (19. i 20. VII. 1936.). Radi kasnog poziva proslava je samo brzozavno pozdravljena.

Nakon posjete u Sloveniji a na povratku u domovinu pozdravljeni su u Zagrebu bugarski turisti. (U Tomislavovom domu priređena im je zakuska.) Za uspomenu na taj boravak poklonio je prof. Fanceliski akvarel Musale za Tomislavov dom.

I ove godine priređena godišnja zabava u »Hrvatskom Sokolu« i »Kolu« nije donijela onaj finansijski efekat, koji se je očekivao, a koji je bio namijenjen gradnji Tomislavovog doma. Prošle godine održana je Nikolinjska zabava u dvorani Hrv. pjev. društva »Kolo«. Prihod je zabave upotrijebljen za popravak kuća na Velebitu.

Osim ovih zabava priređene su i dvije zabavice: na Sv. Martina i Silvestrovo veče na Tomislavovom domu, koje su, naročito ova posljednja, vrlo dobro uspjele. Moram istaći požrtvovni rad oko sakupljanja darova i oko organizacije »Luke sreće« gdice Anice Buneti i Branka Lugomera u korist dovršenja planinarskog doma.

Poput ostalih većih inozemnih društava odlučila je matica da osigura svoje članove i zatraži ponude od osiguravajućih društava za kolektivno osiguranje. Prihvaćena je najpovoljnija ponuda osiguravajućeg društva »Save«. Ona je naknadno još proširena pa obuhvaća sve članove matice i podružnica, u koliko uplate godišnju premiju od Din 42.—. Članovi su osigurani na 10.000.— din za slučaj smrti i na 30.000.— dinara za slučaj trajne nesposobnosti.

Skupština podružnica u Slav. Brodu, Ogulinu, Jaski, Karlovcu i Delnicama prisustvovao je predsjednik Dr. Cividini, u Ogulinu i Samoboru g. Heinz, u Delnicama g. Grubanović.

Na zabavama obližnjih podružnica sudjelovalo je naše članstvo i nekoliko odbornika.

Banska uprava Savske banovine izdala je uvjerenje, da naše planinarske kuće i skloništa, pošto se davanje prenosišta, jela i pića vrši bez cilja zarade, ne padaju pod Zakon o radnjama i da na temelju toga ne moraju imati obrtne dozvole.

Kulturno prosvjetni rad

Matica je priredila u prošloj godini dva vrlo uspjeła predavanja. Dne 13. I. 1937. predavao je član njemačke Himalaja-ekspedicije Peter Aschenbrenner o Nanga Parbatu. Predavanje je priređeno u dvorani »Croatia Kina« te je pobudilo sveopće zanimanje i priznanje javnosti. Uz to je i materijalni uspjeh bio vrlo dobar.

4. veljače 1937 predavao je u dvorani Pučkog sveučilišta društveni član i pročelnik Foto-sekcije Ljudevit Griesbach o temi »Naš Jadran od Sušaka do Ulcinja«. I ovo je predavanje bilo vrlo dobro posjećeno i u svakom pogledu uspjelo.

Osim toga priređene su i ove godine već uobičajena predavanja na zagrebačkoj radiostanici. Predsjednik Dr. Ante Cividini održao je ciklus predavanja pod naslovom »Diljem domovine«, dok je potpredsjednik Dr. Fran Kušan predavao o zaštiti planinskog bilja u Hrvatskoj.

Na poziv podružnica predavali su pojedini predavači, napose Dr. Ante Cividini, Dr. Ljudevit Barič i Ljudevit Griesbach, kod pojedinih podružnica, pa su i ta predavanja vrlo dobro uspjela.

U zagrebačkoj dnevnoj štampi objavljeno je na poticaj našega društva mnogo opširnih članaka o hrvatskim planinama. Društvo će nastaviti ovom vrlo uspješnom propagandom za posjećivanje naših planina.

Rektorat sveučilišta dozvolio je održavanje predavanja svakog drugog četvrtka u dvorani Kemijskog instituta (Pučko sveučilište).

Sva naša predavanja bila su planinarsko-prosvjetnog karaktera te su na osnovu toga bila oproštena od plaćanja taksa na ulaznice.

Planinarski muzej

Kako još uvijek ne raspolažemo sa potrebnim prostorijama za naš muzej, to nije prošle godine razvijena veća aktivnost u sakupljanju predmeta. Niti u društvenim prostorijama, koje su i inače tijesne za normalan rad našeg velikog društva, nema za sada mjesta, gdje bi se mogli sabrani predmeti bar privremeno smjestiti. Radi toga se najviše predmeta nalazi ili kod podružnica ili kod samih darovatelja. O njima vodi društvo računa, pa će ih čim budu gotove prostorije za muzej, i preuzeti. Tada će se posebnim proglašom i opširnim uputama obratiti na sveukupno članstvo, da prikupe što više raznih predmeta iz svih hrvatskih krajeva.

Društveno glasilo

Shvaćajući potpunoma važnost, koju ima društveno glasilo u sveukupnom ispunjavanju planinarskih kulturnih zadataka, matica stalno nastoji oko svestranog usavršavanja »Hrvatskog planinara«. Kod toga se ne vodi računa samo o vanjskom obliku, o opremi lista, koja mora biti savremena, nego se još više posvećuje pažnja njegovom sadržaju. Zato i uredništvo lista traži vezu sa svim našim planinarskim piscima i stručnjacima i privlači ih u kolo svojih suradnika. Za društvo je veliki gubitak, da mnogi istaknuti planinari i pisi još uvijek stope po strani i ne surađuju u našem časopisu. No i pored toga, list je sadržajno vrlo raznolik, a formalno znatno dotjeran. Ovo je još više došlo do izražaja koncem prošle godine, kada je obujam lista povećan od 32 stranice na 40. Zgodnim rasporedom vijesti i oglasa u posebnom dijelu te novom serijom uspješnih slika u bakrotisku poprima »Hrvatski planinar« izgled časopisa, kakvog izdaju daleko veći narodi.

Kod toga je vrlo važno istaknuti, kako je i uz sve te znatno povećane izdatke za opremu lista u godini 1936 uspjelo sniziti godišnji gubitak na Din 8.897.25 (Ovaj je gubitak za 4.255.75 Din manji od onog iz god. 1935). Ovaj se gubitak neće ni u ovoj godini povisiti, jer je zaslugom nekih članova odbora uspjelo osigurati časopisu veći broj stalnih oglasa.

U prošloj godini bilo je pretplaćeno: 880 pretplatnika, kojima se izravno dostavlja list, i 131 pretplatnik kod podružnica. U zamjenu je dato 42 komada, a besplatno je ustupljeno 20 komada. Prema prošloj godini imademo porast od 117 pretplatnika. 32 pretplatnika nisu podmirila pretplatu. Društvo će nastojati, da i taj novac svakako utjera.

PREGLED MATICE I

Broj	Podružnica	Mjesto	Stanje članova u godini 1936			Ukupno
			zaštićenih članova tehničkih članova	redovitim članovima	daka	
1.	Bilogora	Bjelovar		83	3	86
2.	Spivnik	Blato na Korčuli		21		21
3.	Škamnica	Brinje		21	3	24
4.	Dilj gora	Brod na Savi		119	7	126
5.	Stožer	Bugojno		28		28
6.	Rudnik	Čabar		55		55
7.	Železna Gora	Čakovac	3	23		26
8.	Vrani Kamen	Daruvar	1	57	7	65
9.	Risnjak	Delnice		61	1	62
10.	Medvednica	Dol. Stubica				
11.	Orjen	Dubrovnik		87		87
12.	Vinica	Dugaresa		48	3	51
13.	Viševica	Fužine				
14.	Jelenc	Gerovo		23		23
15.	Petrova Gora	Gлина		20	4	24
16.	Visočica	Gospic	216	75		291
17.	Crnopac	Gračac				
18.	Ivančica	Ivanec	8	23	2	33
19.	Plešivica	Jastrebarsko		51	2	53
20.	Martinšćak	Karlovac		89	2	91
21.	Bilo	Koprivnica	1	28	12	41
22.	Strahinjščica	Krapina	6	29	3	38
23.	Kalnik	Križevci		60		60
24.	Biokovo	Makarska		72		72
25.	Prenj	Mostar				
26.	Gorštak	Mrzla Vodica		10		10
27.	Petrov Vrh	Našice	1	16		17
28.	Strmac	Nova Gradiška		30		30
29.	Klek	Ogulin		48		48
30.	Dinara	Omiš	2	48	4	54
31.	Jankovac	Osijek		240	11	251
32.	Mali Rajinac	Otočac		22		22
33.	Psunj	Pakrac		93		93
34.	Zrin	Petrinja		40	4	44
35.	Sokolovac	Požega		96		96
36.	Bjelolasica	Ravna Gora		17	4	21
37.	Japetić	Samobor	1	222	13	243
38.	Bjelašnica	Sarajevo	6	237		243
39.	Senjsko Bilo	Senj				
40.	Svilaja	Sinj		40	12	52
41.	Gvozd	Sisak		42	1	43
42.	Skradski Vrh	Skrad				
43.	Mosor	Split		313		313
44.	Paklenica	Starigrad p. Obrovac		20		20
45.	Velebit	Sušak	51	217	49	317
46.	Kamenar	Šibenik				
47.	Ravna Gora	Varaždin		138		138
48.	Papuk	Virovitica	1	74	1	76
49.	Oštac	Zlatar		23		23
50.	Runolist	Lokve				
51.	Kamenjak	Rab				
52.	Hajdovac Hiša	Brod na Kupi				
53.	Matica	Zagreb	37	113	3.861	4.011
Ukupno			37	410	6.927	148
						7.522

PODRUŽNICA ZA GOD. 1936.

Glažbeni Sekcije	Izleti					Objekti	Puteva markirano	Priredbe	Napomena				
	Ski	Alpin.	Foto	Kajak	Špiljar.	Putna broj	učesnika	kuće	skloništa	piramide	predava- nja	sastanci	proslave i zabave
						10	93						
						4	67					3	1
						2	18						
						40	283	1			3	tjed.	1
						8	46						
						1	35				6	5	3
						10	54						
						40	599	1	1	1	2	1	1
						7	52						
						32	342	1					u obnovi
						28	33						
						2	16						u obnovi
						1	14						
						32	231	1	1	3			
						7	83	1		1			
						4	43						
						36	201				3	1	14-d. 2
						18	56	1		1	2		
						3	14						
						9	176	1					
						7	30						bez izvještaja
						3	176						
						3	143						
						8	76						
						10	198						
						93	423	22	1		2	2	
						3	27						
						26	292	1					
						3	11	121					
						7	37	1	1	1	1	1	
						10	130						
						6	95	99	532	1	1	1	
						10	62	12	276	1	6	4	14-3
						18	21	14	10	1	1	1	2
						18	17	142	1	1	1		nema izvještaja
						70	40	31	1.262	2	4	5	5 t.jed. 6
								4	64	2		1	
													u obnovi
						5	14	9	114	1			
							18	9	330	1			
							18	10	88				
													likvid. 7. X. 1936.
													likvid. 3. III. 1937.
													likvid. 12. XI. 1936.
15	150	37	32			33	110	1.093	5	3	1	17	10
26	713	37	88	23		73	728	7.835	21	13	7	42	37
												41	49
												47	

U god 1936 poslovanje je bilo slijedeće:

Tisak lista	Din 42.388.75
Tisak priloga	8.500.— Din 50.888.75
Trošak pretplata	1.885.25
Porez na oglase	890.50
Honorar urednika	Din 6.000.—
Honorar saradnika	2.152.— 8.152.—
Otprema	3.343.50
	<hr/>
	Din 65.160.—
	<hr/>
Preplate redovite	Din 38.437.50
Preplate podružnica	6.710.—
Preplate đačke	900.—
Preplate ostale	1.723.—
Prodaja	1.118.25 Din 48.888.75
Oglasni	7.319.50
Razno	54.50
Gubitak	8.897.25
	<hr/>
	Din 65.160.—
	<hr/>

Dodatak u podnaslovu na stranim jezicima ima informativni karakter za inozemna društva i uredništva. Da sačuvamo vanjsku stranu lista, tiskani su posebni omoti, jer su nam stizavale pritužbe da list dolazi oštećen i uprljan.

U društvenom glasilu Njem.-austrij. planin. društva izašla je povoljna kritika o našem glasilu radi obilnog i raznovrsnog gradiva. Naročito je priznanje iskazalo i bugarsko planinarsko udruženje.

Knjižnica

Posudjivanje knjiga bilo je i ove godine osrednje. Iz skromnih sredstava nabavljeno je 9 novih knjiga. Knjižnica raspolaže danas sa 825 komada knjiga i to 245 planinarskih i 219 uvezanih planinarskih časopisa te 361 beletrističkih knjiga.

U prošloj godini poslužilo se je knjižnicom 113 članova, od kojih je ubrato u ime odštete i utrošeno za uvezivanje časopisa 382 dinara. Knjige je izdavala tri puta tjedno naša marljiva članica A. Kovačić, kojoj pripada zasluga za nadzor, za točno i uredno izdavanje knjiga.

U zamjenu za naše glasilo primamo 14 stranih planinarskih časopisa i isto toliko naučnih i kulturnih revija.

Proslave i građevna djelatnost

Iako prošla godina nije bila obilna sa gradnjama novih kuća, ipak je i u tom pogledu postignut priličan uspjeh.

Sa velikim požrtvovanjem i materijalnim žrtvama, a bez ikakvog zaduženja, podignut je na temeljima Šoićeve kuće (podružnica »Japetić« iz Samobora) novi Lipovački Dom. Otvorenje i posveta kuće (9. VIII. 1936) uspjela je lijepo i uz veliko učestvovanje planinara i okolnih seljaka. Maticu je zastupao Dr. Barić.

18. listopada 1936. otvoreno je planinarsko sklonište na Vidovoj Gori požrtvovnim radom podružnice »Mosor« iz Splita. Otvorenju su prisustvovali brojni planinari i seljaci otočani. Ispred matice pozdravio je svećara Dr. Prebeg.

Ista podružnica proslavila je otvorenje skloništa u zgradbi Banov. stočarske stanice na Krugu pod Cincarom (22. XI.). Na toj svečanosti zastupao je maticu predsjednik podružnice prof. Girometta.

Podružnica »Klek« iz Ogulina izrazila je želju da gradi na području Kleka planinarsku kuću. Nakon pregledavanja okoliša nije došlo do sporazuma, pa je matica izaslala svog izvjestitelja potpredsjednika Dr. Prebega na lice mjesta. Ali ni taj dogovor nije uspio. Podružnica traži da se kuća sagradi u predjelu zvanom Bjelsko, dok je matica zauzela stanovište da se kuća imade graditi na hrptu samog Kleka. Kako matica nije dozvolila gradnju u nizini, to je podružnica odustala od gradnje, pa je to htjela nadomjestiti sa meteorološkim stupom u samom mjestu.

S ovim se ne bi puno postiglo, a želja, da se podigne kuća, ostala je na mrtvoj točki. Matica je obećala, da će fond, koji je za tu kuću već ranije osnovala, nadopuniti na Din 10.000.—, kada se sa gradnjom bude započelo.

12. srpnja 1936. proslavljen je »Slavonski planinarski dan« na Strmcu. Organizirala ga je naša podružnica »Strmac« u Novoj Gradiški. Proslavi je prisustvovao kao delegat Dr. Cividini sa 19 članova, a sudjelovale su i podružnice Brod, Daruvar, Virovitica, Pakrac, Požega, Osijek sa oko 200 planinara.

Prigodom otvorenja (18.XI.) planinarskog doma na Dušicama pod Sv. Brdom u Velebitu (Akademска skijaška organizacija u Zagrebu) pozdravio je svečara delegat g. Šagovac.

Davna želja da započnemo sa gradnjom doma na Plitvičkim Jezerima neće se još za dugo vremena ispuniti, jer nam javlja Ministarstvo šuma i rudnika, da regulacioni plan Plitvičkih Jezera još nije dovršen pa prema tome ni nadležno odobren.

Zeljezna piramida na Plješivici predata je podružnici u Jaski na čuvanje i nadzor, jer se nalazi u njezinom radnom području.

Kuće i skloništa

Planinarskim kućama, kojima upravlja matica, posvećena je naročita pažnja. Svu brigu oko kuća vodio je drugi ekonom g. Grubanović (osim oko Tomislavovog doma, kojega nadzire i vodi prvi ekonom g. Veiler).

Dajemo slijedeći izvještaj:

1. Šlosarov dom na Risnjaku

Nedostaci na domu su u glavnom uklonjeni u prošloj godini izuzevši gradnju gospodarske zgrade, koju ovakav dom mora imati. Kuću treba radi velikih oborina i jakog vjetra obložiti oplatama. U prvom katu doma načinjeni su u jednoj sobi skupni ležaji na sprat te time omogućuju noćenje većem broju planinara. Povećan je inventar kuhinje: nabavljeno je nešto posuda i drugog pribora za opskrbu doma. Opskrbnik g. Malnar nije udovoljavao potrebama radi poodmakle dobi te je ponovno namješten raniji opskrbnik g. Srok. Planinari mogu dobiti jelo i piće po želji i uz umjerene cijene. Posjet se doma stalno povećava. To i zaslužuje dom i ta najljepša planina Gorskog Kotara. Velika potreba osjeća se za jednom dobrom stazom, koja bi dom vezala sa Platkom, a služila bi zimi za skijaše te bi dom i zimi bio frekventiran kao i ljeti.

2. Hirčeva kuća na Bijelim Stijenama

Kuća je iznutra okrećena i na ležaje donešena nova slama. Posjet je dosta slab, upravo minimalan, što se može svesti na veliku udaljenost od željezničke

stanice. Žalosna je činjenica, da je u kuću provaljeno i da je odnešen štednjak iz kuhinje. Krađa je prijavljena vlastima. Kuću je preko ljeta nadzirao Šimo Kosanović.

3. Krajačeva kuća na Zavižanu

Radi mnogih pritužaba od strane planinara bili smo prisiljeni izmijeniti opskrbnika. Za opskrbnika je postavljen Ivan Modrić. Dolaskom novog opskrbnika kući je posvećena veća briga, što se je najbolje odrazilo na broju posjetnika. Predviđa se proširenje kuće, jer su sadašnje prostorije nedostatne. Tada će kuća po svom položaju i opskrbi više privlačiti.

4. Rossijeva kuća na Rožanskim Kukovima

Kao i ostale kuće na Velebitu, tako je i Rossijeva kuća malo posjećivana, i to većinom na prolazu između Krajačeve kuće i Alana. Kuću je nadzirao opskrbnik Krajačeve kuće, te je u istu nanešeno slame. U kući nisu vršeni veći popravci, dok je manje popravke vršio sam opskrbnik.

5. Kuća na Alanu

Ova jednosobna kućica bilježi jako mali posjet. Pošto ona nije udešena za noćenje, a i vrlo je nepodesna, jer u njoj nema ni dovoljno svjetla, to se je pristupilo u pregovore sa g. Matijevićem, vlasnikom najpodesnije kuće na Alanu. Kuća je uzeta u zakup na 5 godina i biti će uređena kao sklonište sa posteljama.

6. Sklonište na Sljemenu

Kuća je uredno vođena u zakupu g. Petanjka, pa kako imade lijep predprostor za odmaranje i sunčanje, to je posjeta bila dobra. Osim blagovaone i kuhinje u prizemlju nalaze se u potkroviju 3 sobice sa posteljama.

7. Tomislavov dom na Sljemenu

Upravni je odbor odlučio da se i nedovršeni Tomislavov dom na Sljemenu bar privremeno otvori, kako bi mogli članovi i ostali planinari naći barem privremeno sklonište i prehranu. Odbor iz istih razloga vodi cijelo opskrbništvo u vlastitoj režiji.

Do sredine godine 1936. mogao je dom dati prenoćište za 80 osoba i to privremenih ležaja na slamnjači, dok je blagovaona bila uredena za 120 osoba. Drugom polovicom godine 1936. i to već početkom mjeseca srpnja uredilo je društvo u hotelskom dijelu doma 9 soba sa ukupno 18 ležaja sa potpunim uređajem. Istodobno je dovršena i velika blagovaona, u koju su smješteni privremeni stolovi i stolice za nekih 300 osoba, tako da je po potrebi u blagovaonama moglo biti smješteno preko 420 osoba. U jeseni prošle godine ureden je prvi sprat planinarskog dijela doma (13 soba za 45 osoba sa kompletним uređajem).

Prema tome bilo je do konca godine 1936. uredeno 30 soba za noćenje sa ukupnim ležajem za 112 osoba. Osim toga su uredene sobe opskrbnika i ostalih namještenika. Od dana otvorenja doma do konca godine 1936. bila je čista dobit cd din. 42.753.35 i to većinom zadnjih mjeseci u godini 1936., jer se je u domu prve polovice godine 1936. još uvjek izgrađivalo, pa stoga razloga nije dom mogao primati stalne goste.

U dom je nabavljen sav za sada potrebiti inventar u vrijednosti od 280.677.50 Din.

Uprava doma bavi se također vlastitim gospodarstvom i to gojenjem živadi. To će se još znatno proširiti, kad bude izgrađena gospodarska zgrada. Istodobno uprava doma izrađuje u vlastitoj režiji razne vrste dasaka za daljnju potrebu izgradnje doma, gospodarskih zgrada i bazena. Isto tako dovlači u vlastitoj režiji drvo za ogrijev te danas društvo raspolaže s nekih 140 hvati gorivog drva.

Izleti i markacije

Naši članovi vole poduzimati ture u manjim skupinama. To se vidi iz prijavljenih izleta pojedinih grupa, koje su poduzimale izlete u najrazličitije krajeve naše domovine. Ta je mogućnost sada još veća sniženjem broja osoba od šest na četiri. Ipak možemo sa zadovoljstvom konstatirati, da su zajednički izleti središnjice našeg društva bili brojno posjećivani. Upravni je odbor početkom prošle godine usvojio prijedlog svog referenta za izlete i markacije g. Šagovca, prema kojem je za svaku nedjelju i blagdan bio određen po jedan izlet. Program je obuhvatio sve krajeve našeg područja. Na temelju podataka, kojima društvo raspolaže, održano je ukupno 110 izleta, na kojima je sudjelovalo 1093 člana. Dakle otprilike isto toliko, kao i prošle godine. Osobito su uspjeli izleti u bosanske planine prilikom kongresa Saveza, izlet na Strmac prilikom Slavonskog planinarskog dana, te izlet na Gross-Glockner, koji je napravila alpinistička sekacija. Od naročite je važnosti činjenica da se je povećao broj izleta i izletnika na Velebit. U navedenom broju izleta i izletnika nisu uvaženi izleti na Medvednicu i Samoborsko gorje. Posjet Medvednici i Tomislavovog doma ne može se više smatrati izletom u punom smislu riječi, to je danas samo odulja šetnja.

Na polju markacija puteva bila je prošla godina osobito zadovoljavajuća. U prošlogodišnjem izvještaju najavljeni dovršetak markacija puteva po Velebitu je dovršen tako, da je danas Velebit, u svoj svojoj dužini od 165 km i širini od prosječno 13 km, uzduž i poprijeko označen tako, da se danas može njime prolaziti bez brige i straha, da će se salutati. Taj posao izvršio je referent g. Šagovac i to i ove godine u mjesec dana s nekoliko radnika. Ukupno je sada na Velebitu označeno: na sjevernom Velebitu: 27 puteva, od toga 7 prilaza s morske, 3 prilaza s kopnene strane, 14 vrhova, 2 duljinska puta i nekoliko spojeva među njima; na srednjem Velebitu: 7 puteva, od toga 2 prilaza s morske, 1 prilaz s kopnene strane, 2 vrha i 2 duljinska puta; na južnom Velebitu: 10 puteva, od toga 3 prilaza s morske, 3 prilaza s kopnene strane, 2 duljinska puta, od toga 1 hrptom pod vrhovima, s nekoliko spojeva među tim putevima, te 1 vrh. Od naših članova pomagao je samo g. Plaček (oko 1 tjedan na južnom Velebitu) i prijatelj našeg društva g. Zvon. Melnjak (cijeli sjeverni Velebit prošle godine). Do sada je postavljeno oko 50 natpisnih ploča sa oznakama smjera, a svaka je staza opetovano označena, kamo vodi.

Međutim kraj rada na Velebitu nismo zanemarili niti našu Medvednicu. Radilo se marljivo odnosno bolje rečeno radio je marljivo g. Plaček, koji je preuzeo brigu, da Medvednicu opskrbi pločama sa oznakama puta.

Od podružnica osobito je mnogo radila na markacijama podružnica »Japetić« u Samoboru. Njeni članovi pod vodstvom svog neumornog predsjednika g. Flasara označili su cijelo radno područje i zauzeli time prvo mjesto među podružnicama. Ostale podružnice nisu na tom polju bile tako aktivne, ali su radile u glavnom na obnavljanju starih markacija, kako iz njihovih izvještaja vidimo.

Atlas markiranih puteva i Popis markiranih puteva, koji smo prošle godine započeli, još nisu potpuni. Zamoljene podatke dostavile su nekolike podružnice, među njima osobito lijepe »Japetić« u Samoboru i »Dilj-gora« u Sl. Brodu.

U svrhu što veće propagande za naš Gorski Kotar i Primorje kao turistički najinteresantnije krajeve našeg radnog područja, dao je upravni odbor izraditi reljef u razmjeri 1:50.000. Reljef se sastoji iz četiri dijela, veličine je 7.48 m², a obuhvaća teritorij omeđen sa sjevera linijom Čabar—Černomelj, s juga linijom Zadar—Knin, s istoka linijom Vrginmost—Udbina, a sa zapada linijom Sušak—Lošinj.

Da bi se stvorio zajednički radni plan u propagandi Velebita, sazvana je anketa, na kojoj su sudjelovali prominentni poznavaoци i pioniri rada na Velebitu i to gg. Dr. Rasuhin i Dr. Prebeg Živko od Škole narodnog zdravlja, g. Ing. Premužić, g. Dr. Prebeg Zlatko kao vijećnik banovinskog turističkog vijeća, stud. med. vet. Zavrnik, predsjednik A. S. O. Na toj su anketi dogovorene smjernice zajedničkog rada na Velebitu i koraci, koji se imadu učiniti kod nadležnih i mјerodavnih činioца u korist podizanja prometa planinara na Velebitu, koji sam po sebi predstavlja turistički objekt prvoga reda.

Ovaj veliki i nadasve požrtvovni rad istaknut je i na sjednici upravnoga odbora pa je g. Šagovcu izrečena zapisnička hvala.

U cilju unapređenja planinarstva i skijanja na području Savske banovine a na osnovu Zakona o unutrašnjoj upravi izdana je na naš prijedlog naredba, kojom se zaštićuju markacije i putokazne ploče pod prijetnjom novčane globe do 1000.— dinara ili zatvorom do 20 dana. Isto ovakovo naređenje izdala je Drinska banovina na poticaj naše podružnice iz Sarajeva.

Sabirna akcija

Nakon požara starog Tomislavovog doma bilo je očito, da za izgradnju novog reprezentativnog doma neće dostajati osigurnina i tadanja raspoloživa društvena sredstva te je za namaknuće potrebnih sredstava bila povедena svestrana akcija. Ta je akcija nastavljena i u prošloj godini.

O rezultatima te akcije do 28. svibnja 1936. bilo je izvješteno na prošloj godišnjoj skupštini, a sada podnosa upravni odbor izvještaj o rezultatima od 29. svibnja 1936. do 22. travnja 1937.

I. »Ak cija 1 0 0 0«

U gornjem razdoblju primilo je društvo šest uplata po dinara 500.—, dok je veći broj darovatelja nastavio obročnim uplatama doprinosa. Darovali su:

Dragutin Lisac	Dinara 500.—
Zvonko Milstein	„ 500.—
Koloman Jesensky	„ 500.—
Ema Mindszenty	„ 500.—
Ing. Zvonimir Richtmann	„ 500.—
Gjuro Zorić	„ 500.—
Josip Plaček	„ 200.—
Dr. Branko Koščica	„ 100.—
Alfred i Vika Dragoner	„ 100.—
Ivica Fritsch	„ 100.—
Dr. Pavao Altstäder	„ 200.—
Dr. Šime Čajkovac	„ 300.—
Milivoj Farkaš	„ 200.—
Dr. Milan Borković	„ 100.—
Dr. Lav Fišer	„ 200.—

Dragomir Lazarević	100.—
Ing. Josip Uršić	„	100.—
Većeslav Zrnc	„	200.—
Lovro Kapelina	„	200.—
Zvonimir Belavić	„	200.—
Dr. Andrija Živković	„	100.—
Herman Kraus	„	300.—
Roko Medvedić	„	350.—
David Fuhrmann	„	100.—
Mina Eckhel	„	100.—
Dragutin Schreiber	„	300.—
Zvonimir Čubelić	„	350.—
Aleksandar Kovačić	„	100.—
Radovan Eisenhuth	„	200.—
<hr/>											Dinara 7.200.—
<hr/>											<hr/>

II. Sabirni arci

Po odobrenju uprave policije u Zagrebu nastavljeno je i prošle godine sabiranje sabirnim arcima te je sabrao:

Stanko Horvat	Dinara 2.713.—	
Joško Đurić	„	20.—	
Atif Pličanić	„	1.014.—	
Aladar Merkler	„	2.620.—	
ing. Ivan Glogolja	„	290.—	
Dr. Gjuro Janešović	„	162.—	
Stjepan Petreković	„	9.355.—	
<hr/>											Dinara 16.174.—
<hr/>											<hr/>

III. Doprinosi po 1 dinar (»opeke«)

Na prijedlog našeg uvaženog planinarskog druga g. Rudolfa Loidla i uz njegov požrtvovni rad povedena je akcija doprinosa po Din. 1.—, poznatih pod imenom »opeka za Tomislavov Dom«. Ova hvalevrijedna akcija donijet će društву znatni prihod za »Tomislavov Dom«, a dosada je prema podnesenim obračunima unišlo prodajom blokova dinara 4.758.50.

Upravni odbor i ovom zgodom apelira na članove središnjice i podružnica, da potpomognu ovu akciju, jer tako sitne mjesечne doprinose može svaki član, usprkos teškim prilikama, žrtvovati.

IV. Razni darovi

Gospodin Rudolf Erber darovao je društvu, uz prijašnje svoje doprinose, daljnjih dinara 15.000.— za uredjenje Doma, na kojem daru na ovom mjestu izričem najsrdačniju hvalu.

Od raznih darovatelja primilo je društvo dinara 6.405.—

V. Doprinosi države i samouprava

Naše molbe i predstavke, upravljene državnim i samoupravnim vlastima, bile su djelomično uvažene, pa smo u prošloj godini primili raznih potpora u iznosu od dinara 159.625.—.

VI. Akcija u Americi

Poznavajući veliku požrtvovnost naše hrvatske braće u Americi, koji potpo-mažu svaku narodnu i kulturnu akciju u starom kraju, obratilo se je naše društvo na njihove predstavnike s molbom, da nam i američki Hrvati pruže pomoć u našem radu. Upravni se odbor nada, da će na slijedećoj glavnoj skupštini moći izvijestiti i o povoljnim rezultatima ove najnovije akcije.

Prema naprijed navedenom unišlo je na raznim doprinosima u razdoblju od 29. svibnja 1936. do 22. travnja 1937.:

Akcija »1000«	Dinara 7.200.—
Sabirni arci	„ 16.174.—
»Opeke«	„ 4.758.50
Dar g. Erbera	„ 15.000.—
Razni darovi	„ 6.405.—
Potpore državnih i samoupravnih vlasti	„ 159.625.—
Svega Dinara 209.162.50	

Imena svih darovatelja objavljujemo u »Hrvatskom Planinaru« (u brojevima 1.—5. ovog godišta objavljeni su darovi unišli 1934. godine, a objavljivanje će se i dalje nastaviti).

Svim darovateljima izričem i ovom zgodom najveću zahvalnost, a ujedno pozivljem sve članove, da i u buduće potpomažu akcije za dovršenje Tomislavovog doma, jer su potrebe još vrlo velike, a dosadanja sredstva su potrošena.

Sve poslove finansijske naravi vodio je naročito postavljeni finansijski odbor, čijom zaslugom je dobiven veći dio dobrovoljnih priloga i proširen rad za sakupljanje pomoći izvan domovine.

Društvene sekcije

1. Alpinistička sekcija

Ova godina rada Alpinističke sekcije bila je u svakom pogledu zadovoljavajuća. Za drugu godinu možemo reći da je rad bio još plodniji. Zasluga za to ide u prvom redu članove sekcije, koji su za taj rad pokazali mnogo razumijevanja i za njega pridonijeli često velike materijalne žrtve. Dobar dio toga rada pripada njihovom pročelniku g. Čubeliću Miroslavu, jer nekoliko njegovih izvršenih prijedloga sačinjava dobar dio uspjelog rasporeda.

Sekcija broji 37 članova. Sekcijom upravlja odbor na čelu sa pročelnikom g. Čubelićem.

Zajednički izleti su priređivani radi međusobnog upoznavanja pa se je u broju i kvaliteti izleta i tura nadmašilo prošlu godinu. — Prvi izlet je priređen na Sv. Brdo u Velebitu. Drugi izlet priređen je prigodom završetka alpinističke škole, pa je tom prilikom priređen zajednički ručak za predavače i slušatelje škole. Naredni izlet opet je upriličen na Sv. Brdi pa su tada članovi postavili na njegovom vrhu kutiju sa upisnom knjigom i štampiljom, sredstvima same sekcije. Slijedeća dva izleta bila su u okviru alpinističke škole i to prvi na Klek, gdje su apsolventi škole prvi puta penjali u stijeni. Drugi izlet bio je u Kamniške Alpe, gdje su apsolventi prvi puta penjali samostalno i to na Planjavi i Brani.

Preko ljeta nije bilo zajedničkih izleta, nego su članovi priređivali ture u manjim grupama i načinili 191 uspon, od toga je bilo 51 penjačkih. Vrijedno je

spomenuti da je i u inozemstvu načinjen veći broj tura, najviše u Austriji pa Bugarskoj.

Tokom zimske sezone načinjeno je 23 uspona.

Veliki uspjeh doživjela je naša sekcija alpinističkom školom, koja je bila prva ovakovog smjera u našim krajevima. U njoj su predavali naši stručnjaci gg.: Dr. Gušić, Milković, Dr. Barić, Rapp, Dr. Kušan, Kovačević i Dr. Poljak pa im se za uloženi trud i ovom zgodom zahvaljujemo. Osim ovih predavača predavali su i članovi sekcijske gg. Miroslav i Vjekoslav Čubelić, Brezovečki, Dragman i Preverdar.

Sekciji je uspjelo nabaviti mnoge nove stvari i time povećati svoj inventar. Uvezana su razna godišta stručnih časopisa, nabavljeni i kaširane specijalne i zemljopisne karte, tri nova užeta, tabla za pregled uspona, formulari o izvršenim usponima i t. d. U izlogu »Putnika« uređen je izložbeni ormarić pa su izlagani predjeli Kleka, Triglava, Grossglocknera te Čvrsnice zimi i ljeti.

Prigodom boravka bugarskih alpinista u Zagrebu stvorena je srdačna veza. Bugarski alpinisti pozvali su nas tom prilikom da ih posjetimo u njihovim planinama. Tom pozivu mi smo se odazvali, pa ćemo ovog ljeta prirediti zajednički izlet u Bugarsku. Da osiguramo ovaj izlet, osnovano je štedno kolo za putni fond, dok je prikupljen novac uložen u Gradsku štedionicu.

Sekcija je upriličila mnoge sastanke u i izvan društvenih prostorija, na kojima je lijepo proslavljeni druga godišnjica opstanka. Predavali su Vlado Cizelj o Julijskim Alpama, g. Brezovečki o Matterhornu i Drei Zinnen, g. Šprem-Gutschy o fiziologiji kod planinarenja

2. Foto-sekcija

Rad foto-sekcije bio je i ove godine pretežno propagandistički.

Imajući na umu da je fotografija jedan od najvećih propagatora naših lijepih krajeva, nastojali smo, da budemo što jače zastupani na raznim foto-turističkim odnosno propagandističko-turističkim izložbama. Tako smo sudjelovali od 2. V. do 10. V. 1936. prilikom proljetnog Zagrebačkog Zbora, gdje nam je bio dodijeljen besplatno veći dio galerije. Izloženo je 76 slika od 14 autora. Od 22. VIII.—2. IX. 1936. odasli smo na izložbu Unije Međunarodnih Alpinističkih udruženja u Ženevi, putem Saveza Planinarskih Društava u Ljubljani 10 slika od 4-ice autora. Podružnica Srpskog Planinarskog Društva iz Kragujevca priredila je od 8. XI.—14. XI. turističko-propagandnu izložbu, na kojoj je izloženo 47 slika od 6-ice autora. Radi navodnog nesporazumka sa našom podružnicom Diljgora iz Slav. Broda otpoštane slike nisu bile izložene.

Bilo je samo jedno predavanje, na kojem je g. Griesbach prikazao sa praktičnom demonstracijom novi Aristochrom postupak, novi način koloriranja slika.

Da zadovoljimo zahtjevima naših članova, nabavljen je aparat za povećanje slika maloga format i to od Leice do 6×6 .

Tamna izba bila je dobro frekventirana, što se najbolje viđi iz knjige rada.

Sekcija je poklonila 3 slike sa okvirima za Šlosarov dom na Risnjaku, a šest slika poklonila je podružnici u Čabru.

Diapositive dala je matica sekcijske na čuvanje i kompletiranje. Diapositivi su svrstani i registrirani pa danas imademo na zalihi 785 komada diapositiva i 97 duplikata.

Sekcija broji 32 člana. Na čelu je odbor sa pročelnikom g. Griesbachom.

3. Omladinska sekcija

Sve se je više osjećala potreba da se u društveni rad uvedu mlađi poletniji planinari. Nakon prekida rada kroz jednu godinu, pokušaj sa ferijalnim savezom, da osiguramo naraštaj, nije uspio. U svemu se je začlanilo 9 članova pa je i to dokazom, da među njihovim članovima vlada jako mali interes za planinarstvo. Upućeni sami na sebe, počeli smo prikupljati članove pa smo na 11. XI. pr. g. održali izvanredan sastanak, na kojem je izabran privremeni odbor. Najveća je briga bila da se u sekciju začlani što više hrvatske omladine. — Nakon pripremnih radova održan je dne 9. II. 1937. godišnji sastanak te je izabran odbor u koji su ušli: pročelnik: Josip Plaček, zamjenik pročelnika: Vlado Horvat, tajnik: Stjepan Piljek, zam. tajnika: Milan Vukasinović, blagajnik: Vladimir Piljek, izletni izvjestitelj Josip Sisek, glazbeni izvjestitelj Jakob Juričan i odbornik: Dragica Malić.

Sekcija imade glazbenu i diletačku podsekciju. Glazbena podsekcija lijepo napreduje pod vodstvom svog izvjestitelja, koji ulaze mnogo truda. Ona broji danas 15 članova. Članski sastanci održavaju se svakog utorka u društvenim prostorijama. Uvijek su dobro posjećivani.

Priređeno je 14 zajedničkih izleta i to na Medvednicu, Samoborsko gorje, Klek, Bijele Stijene i Pohorje. U Tomislavovom domu uređena je omladinska soba, a svake nedjelje imala su po dvojica omladinaca pripomoćnu službu na Tomislav domu. Za vrijeme sastanaka održano je i nekoliko predavanja i prikazivanja filmova. Sekcija izrađuje općeniti pravilnik, pravilnik za putnu blagajnu i pravilnik za podsekcije.

4. Putna blagajna

Putna blagajna, kojoj je zadatak potpmaganje društvenih izleta, uspjela je toliko, koliko su to novčana sredstva dopuštalici.

Prigodom određivanja izleta pazilo se je, da izleti budu raznovrsni, te da se poхаđaju različiti krajevi, napose oni, koji nisu posjećivani.

Mnogo zaključenih izleta nije održano radi loših vremenskih prilika ili je prilikom takovih izleta bio prisutan mali broj članova. Do izražaja dolazili su tokom ove zime i skijaški izleti, ali nisu održani u onom opsegu, kako je bilo predviđeno. Uslijed tih vremenskih neprilika, događalo se, da tokom pojedinog mjeseca nisu održani izleti kako pravila predviđaju. Ušteđeni novac od neodržanih izleta moći će se upotrijebiti za bogatiji raspored narednih izleta.

U minuloj radnoj godini bilo je priređeno 19 izleta sa troškom od Dn 9.854.— Prosječno bilo je na svakom izletu 10 članova sa troškom od 520.— dinara. Od navedenih izleta bilo je 4 preko 2000 m, 8 preko, a 7 ispod 1000 metara.

Danas broji Putna blagajna 33 člana. Poslove vodi upravni i nadzorni odbor sa pročelnikom g. Plačekom.

I ovom prilikom moram naglasiti da Putna blagajna vrši u svakom pogledu svoju kulturnu misiju pa ne bi smjelo biti niti jednog aktivnog planinara, koji ne bi bio član ove korisne ustanove.

5 Ski sekcija

Minula zimska sezona bila je isto tako loša kao i prethodna. Te nepovoljne vremenske prilike najviše su utjecale na rad sekcije, koji je uslijed toga bio oteštan. Mnoge priredbe odredene i pripravljene više puta morale su se radi nalog obrata u vremenu odgoditi ili posve otkazati.

Rad sekcije vodi upravni i nadzorni odbor sa pročelnikom g. Grubanovićem. Sastanci su se održavali svake srijede u članskoj sobi. Sastanci su bili počaeni predavanjima i filmovima o zimskom športu. Dogovoreni zajednički izleti u bližu okolicu sasvim su podbacili radi nestalnog vremena, te su tek pojedinci u nadi povoljnijeg vremena poduzimali dulje i braće izlete u Bosnu, Gorski Kotar i Alpe.

Najviše su stradale zakazane priredbe. Prvenstvo »Medvednice« već se po treći put otkazuje kao i održavanje »Skradskog dana«.

Pod konac sezone održane su neke priredbe, kao prvenstvo Z. Z. S. P.-a u daljinskom natjecanju i skokovima. U skokovima nastupio je Marijan Dragman te polučio sedmo mjesto, dok je u grupi juniora na daljinskom natjecanju nastupio Zdenko Šepić te postigao drugo mjesto. Prvo, drugo i treće mjesto seniora i prvo mjesto juniora zauzeli su članovi naše podružnice »Risnjak« iz Delnica. U drugoj većoj priredi, koja se održala na području Z. Z. S. P.-a u priredi HPD »Runolista« u štafetnom natjecanju postavili smo momčad Schochinger — Vuković — Maršanić — Šepić. Ista se nije plasirala radi oboljenja g. Šepića. — Pobjedu i drugo mjesto odnijele su momčadi naše podružnice »Risnjak« iz Delnica već drugu godinu za redom.

Na I. Skijaškom sletu u Sarajevu, koji je održavan na Jahorini planini, nastupili su naši članovi Bedenko i Gutschy-Sprem te četvorica iz naše podružnice »Risnjak« iz Delnica. Uslijed nedovoljne organizacije, neodmoreni od dugog puta nisu mogli postići očekivane rezultate. Doprinosom matice, članova i prijatelja uspjelo je naše reprezentante dobro opremiti i osigurati sudjelovanje na sletu.

Kod međugradskog natjecanja Zagreb-Maribor u slalomu, nastupili su naši članovi Tom Bedenko i Gutschy-Šprem. U priredi naše podružnice »Velebit« na Sušaku u spustu na Platku, nastupili su naši članovi Tom Bedenko, Gutschy-Šprem, Drago Fučkar, Z. Tuđa i Šrepl. Na 18. IV. nastupili su naši i u slalomu te se je na 3 mjesto plasirao naš Gutschy-Šprem, pa prema osvojenim bodovima u spustu i slalomu zauzeo je 4. mjesto. Momčadski placement u alpskoj kombinaciji za prvenstvo Hrv. Primorja zauzeli smo 4. mjestu u postavi Gutschy-Fučkar-»Zlatkić« sa 368.74 bodova.

Tokom minule sezone sagrađena je mala trening skakaonica na novo iskrčenoj livadi kraj Tomislav doma. Nacrt i nadzor na izvađanju iste vodio je naš član g. M. Čubelić.

O trošku sekcije postaviti su članovi sekcije prve zimske skijaške markacije na Medvednici u tri smjera: Piramida — Kraljičin Zdenac, Piramida — Ojstrica i Piramida — Sv. Jakob. Na žalost nisu te oznake usprkos nadzora dočekale praktičnu vrijednost, jer su prije vremena oštećene i uništene.

Dopisivanje sekcije sa ski sekcijama naših podružnica bilo je naročito živo. U podružnicama se zapaža i u tom smjeru sve veći interes i intenzivniji rad. — Delegat naše sekcije kod Zagrebačkog Zimsko-športskog Podsaveza bio je pročelnik Josip Grubanović. Nažalost zapažamo, da broj članova naše ski sekcije nije mnogo porastao.

Savez planinarskih društava

U saveznu upravu izabran je na kongresu u Sarajevu, održanom 5. i 6. rujna 1936., kao I. potpredsjednik Dr. Prebeg. Po održanom kongresu donešena je rezolucija, a kako se u smislu zaključka XI. kongresa u Sarajevu imaju svi izvještaji sa rezolucijom štampati, to je 20 komada primjeraka primljenih od saveza poslato našim podružnicama, kako bi pojedine jedinice iznijele svoje primjedbe i kritiku.

Ministarstvo fizičkog odgoja izradilo je prijedlog zakona o upravi tjelesnog odgoja. Na konferenciji je prisustvovao Dr. Pretnar, gdje je zastupao stanovište, da planinarstvo ne smije potpasti pod resor ovog ministarstva nego jedino pod resor Ministarstva trgovine i industrije, otsjek za turizam. O svim važnijim zaključcima bila su društva obavještena u društvenom glasilu Hrvatski Planinar pa bi bilo posve suvišno ovdje ponavljati. Savezna uprava je u prošloj godini pomoću saveznih društava i g. kapetana Pany-a organizirala više izleta s parobrodom Pelješac po našem Jadranu. Propaganda za te izlete, gdje je planinarima bilo omogućeno da posjeti više naših planinskih vrhova i vide zanimljivosti primorskih i zagorskih gora, kao Velebita, Dinare, Biokova, Orjena i svo ostalo gorje duž cijele obale, vršena je uz predavanja gg. kap. Pany-a sa Sušaka i Griesbach-a iz Zagreba.

Asocijacija slavenskih planinarskih društava

Kongres asocijacije održan je prošle godine u Sofiji 23 i 24. kolovoza. Savez su zastupali predsjednik saveza Dr. Fran Tominšek i potpredsjednik Dr. Zlatko Prebeg. Na kongresu podnijeli su delegati izvještaj o napredku planinarstva i o jedinstvenim smjernicama službe spašavanja i reciprociteta među članovima Asocijacije. Kongres je zaključio, da se isti u buduće drži svake druge godine. Prema pravilima ove godine dobili su predsjedništvo Čehoslovaci, a za članove uprave ušli su ispred našeg saveza Dr. Fran Tominšek, Dr. Josip Pretnar i Dr. Arnošt Brilej.

Pristupilo se organizaciji stalnog sekretarijata pa su primljena pravila i pravilnik. Kao delegat saveza ušao je u odbor g. Dr. Prebeg. Nastojat će se riješiti mnoga zajednička pitanja pa će se i u buduće izdavati publikacija o planinarskom pokretu u slavenskim državama i organizirati planinarska putovanja po slavenskim državama. Izmjenjivati će se publikacije i zemljovid te snimci zanimljivog gorja i krajeva. Omladina imade se privući u rad planinarskih društava. Imade se poraditi na jedinstvenom uređenju označivanja puteva i orientacionih naprava. Stalni sekretarijat asocijacije izdaje »Informator« te od svih društava prikuplja podatke o njihovom djelovanju.

Međunarodna unija alpinskih asocijacija

Unija je prošle godine održala svoju treću skupštinu u Ženevi. U Uniji je začlanjeno 23 organizacije iz 13 država. Na kongresu je raspravljano pitanje međunarodnog uređenja reciprociteta u planinarskim domovima te mnoga pitanja, koja zasijecaju u međusobni rad i organizaciju. Za nas je važno da smo se na međunarodnoj izložbi slika dobro afirmirali, te je žiri primio svih 41 slika, koje je na izložbu poslao Savez planinarskih društava, među kojima su se nalazile i slike članova Hrvatskog planinarskog društva. Rasprave i zaključci kongresa Međunarodne Unije vrlo su značajni za našu planinarsku organizaciju i njen rad, jer daju mnogo inicijative za naše djelovanje. Mnogi prijedlozi su usvojeni i privедeni kraj. Tako zauzimamo u međunarodnom planinarskom društvu položaj, koji se više ne može potcenjivati. To nam diktira da budemo u stalnoj vezi sa inozemnim planinarskim organizacijama, jer ćemo samo na taj način moći afirmirati ugled planinarskog naših društava u inozemstvu.

Umrli članovi

Sjećamo se i onih članova, kojih danas nema među nama živima, koji su se rastali od nas po volji Božjoj ostavivši nam lijepu uspomenu na svoj rad i djelotvornost. Njihove umorne oči zaklopile se zauvijek, da nađu mira тамо, gdje ćemo i mi jednom doći. Tako se preseliše u vječnost: Ruža Mesarić, umirov. učiteljica,

Adela Mihaljević, supruga ravnatelja, Gizela Farago, kućanica, Stjepan Keber mehaničar, Vid Galović trgovac, Mirko Kajba grad. poslovoda, Viktor Oršić bank. ravnatelj. Milan Zemljak tvor. ravnatelj i predsjednik podružnice Martinšćak, Anka Lukačin, priv. činov., Anka Lakinger kućanica, Lea Hafner priv. činov., Kolomari Erlich priv. činovnik, Josip Bregeš kućevlasnik, David Hercog vlasnik tt. Konzum, Vjekoslav Göszl poslovoda tt. Kugli, Anka Lihl učiteljica u m., Ljudevit Knežić, kanonik, Dušan Kovačević kapetan u m., Slavko Tušak gostioničar, Marija Čutić priv. činov., Ljubica Jelinić kućanica, Milan Jovanović privatni činovnik, Mirko Lončarić Lukšin oficijal u m., Stanko Jelačić bankovni činovnik.

Oprštajući se od njih poklonimo se njihovim sjenama i odajmo im ustajanjem posljednju počast uz poklik: Slava im!

B. PODRUŽNICE

U minuloj godini bilo je začlanjeno 49 podružnica. Zbog slabog rada i velikog opadanja članova (čiji je broj pao ispod minimuma) morali smo na osnovu podružničkih pravila raspustiti ove podružnice: »Hajdova Hiša« u Brodu na Kupi, »Runolist« u Lokvama i »Kamenjak« na Rabu.

Osnovane su nove podružnice: »Petrov Vrk« u Našicama, »Petrova Gora« u Glini, »Dinara« u Omišu i »Kamenac« u Šibeniku.

U osnivanju su podružnice u Klanjcu, Kreševu i Livnu.

Pregled rada podružnica Hrvatskog planinarskog društva

»Bilogora« — Bjelovar.

Skupština je održana 22. IV. 1937. U god. 1936. bilo je upisano 86 članova. Izvedeno je 11 skupnih izleta sa 93 učenika, u glavnom na Bilo-Goru, Kalnik i u Sloveniju. 13. III. 1936. priređena je uspjela planinarska zabava s koncertom, plesem i tombolom. Društvo je nabavilo jedan šator za logorovanje, koji se posuđuje članovima. Agilna podružnica bavi se mišlju izgradnje planinarskog doma na Bilo-Gori. Predsjednik podružnice je Stanko Antolić.

»Spivnik« — Blato na Korčuli.

Skupština je održana 1. III. 1937. Podružnica djeluje tek nešto preko godinu dana, te kako nije dulje vremena imala odobrenih pravila od Sreskog načelstva, to još nije mogla razviti jačeg djelovanja. Održana su ipak 4 skupna izleta, koji su dobro uspjeli, te nekoliko sastanaka i dogovora. U novoj godini nastojati će se podignuti interes članstva za organiziranje izleta i za ostali planinarski rad. Predsjednik podružnice je Anton Bosnić.

»Skamnica« — Brinje.

Skupština je održana 7. III. 1937. Podružnica broji 24 člana. Tokom godine 1936. održana su svega 2 skupna izleta, jer je članstvo pokazivalo priličan nehaj u tom smjeru. Markacije u ovoj godini nisu vršene, pa će se u tomu smjeru nastojati u novoj godini više učiniti. Kako je kod članstva prilično zanimanje za planinarsku literaturu, predavanja, a i filmove, to je odlučeno, ako bude moguće, da se osnuje mala literarna sekcija, kako bi se društveni život razvijao i u tome smjeru. Predsjednik podružnice Mile Fröhlich.

»Dilj-Gora« — Sl. Brod.

Skupština je održana 21. I. 1937. Po svojoj organizaciji, radu i po broju članova ide podružnica »Dilj-Gora« među prve podružnice. U god. 1936. bilo je upi-

sano 105 članova. Rad podružnice očitovao se osobito u priređivanju izleta, predavanja i planinarskih sastanaka, a priređena je također i vrlo uspjela foto-izložba, premda sama podružnica nema organizirane foto-sekcije. Izleta je priređeno 40 sa 283 učesnika. Na foto-izložbi bilo je izloženo 214 slika, od kojih je 18 dobilo osobito priznanje. Priređeno je jedno propagandno predavanje. Kako su članovi za rad društva pokazivali pre malo pažnje, održano je 14. V. 1936. diskusionalno veče, na kojem su članovi imali prilike da sami izkažu svoje želje u pogledu društvenog rada i odrede smjernice toga rada. Ovakav je postupak odbora bio vrlo zgodan, pa bi se u njega moglo ugledati i druge podružnice, kod kojih se osjeća nemar članstva. Podružnica je nadalje sudjelovala na mnogim priredbama, kao na pr. na »Slavonskom planinarskom danu«, na kongresu planinarskih društava u Sarajevu, na proslavi 30-godišnjice hrv. pjev. društva »Martić« u Brodu i t. d. Torbarovo sklonište na Lipovici, koje je lani otvoreno, doživjelo je neke preinake i popravke, ali je na žalost dosta malo posjećivano, a bilo je tokom godine i pokradeno. Knjižnica društva lijepo je uredena, te je sama podružnica preplaćena na više planinarskih časopisa, od toga i na neke inozemne. Ski-sekcija broji 50 članova, ali se nije zbog slabog vremena mogla mnogo istaknuti. Zbog istoga razloga nisu u o. g. vršene markacije puteva. Nadalje je podružnica radila o. g. na osnivanju podružnice H. P. D.-a u Derventi, pa će o. g. nastojati da taj plan i realizira. Predsjednik podružnice Mr. ph. Eugen Šrepel.

»Stožer« — Bugojno.

Skupština je održana 18. IV. 1937. Prema je podružnica tek lani počela djelovati, začlanjeno je za sada 28 članova. Priređeno je svega 8 skupnih izleta sa 46 učesnika. Markacije puteva još nisu provođane, te će u tome smjeru raditi narednih godina. Upravni odbor ima u vidu gradnju planinarskog doma u Koprivnici, pa je već započela sabirna akcija za namicanje materijalnih sredstava. U tu je svrhu dala i Banska uprava u Splitu doprinos od 10.000.— Din. Gradilište za ovu kuću izabrano je isprva na Koprivnici, više postojeće lovačke kuće, no kako se nalazi na erarnom zemljištu, a ujedno je onaj kraj rezervatno lovište, to će se morati potražiti jedno drugo mjesto za gradilište. Kako su krajevi na podružnicu ove podružnice obdareni osobitim prirodnim ljepotama, ima nade, da će se interes za gradnju ove kuće još i pojačati, te će dom nakon izgradnje biti po članovima vrlo posjećivan. Predsjednik podružnice Emil Havarnek.

»Rudnik« — Čabar.

Skupština je održana 13. II. 1937. Podružnica je osnovana g. 1934., te broji danas 55 članova. Marljinim radom i nastojanjem članstva uspjela je podružnica da u dvije godine opstanka pokaže lijepi napredak. Tokom g. 1936. održano je više izleta, proslava, priređivane su društvene večeri i zabave, a osnovana je čitaonica i ski-sekcija. Najuspjeliji bio je izlet na izvor Kupe, na kome su sudjelovala 34 člana. Markirani su putevi na izvor Cabranke, Kupe, te prečki put u seoce Parg. Nadalje su izrađene 24 tablice sa oznakama za polazne točke nekih puteva. Održano je 6 vrlo uspjelih predavanja iz podružja planinarstva, šumskog gospodarstva, povijesti, te dva predavanja socialnog karaktera. Čitav interni rad društva odvijao se u veoma prikladnim društvenim prostorijama. Priređene su i dvije vrtne zabave. Društvena čitaonica lijepo je napredovala, te imade nekoliko vrijednih knjiga, među kojima se ističu mnogobrojne edicije Matice hrvatske. Kako samo mjesto Čabar imade prekrasnu okolicu punu idealnih izletišta, to podružnica imade sve preduvjete da nastavi u radu onom agilnošću, koju je u prošloj godini pokazala. Predsjednik podružnice Mirko Župan.

»Zeljezna Gora« — Čakovec.

Skupština je održana 11. IV. 1937. Broj članova nešto je spao, te iznosi sada 27. Upravni odbor radio je u g. 1936. u glavnom oko priređivanja izleta. Tako su priređeni lijepi izleti na Planicu, Grossglockner, a mnogi dakako i u bliže okolne planine. Podružnica je sudjelovala i na planinarskim proslavama okolnih podružnica, osobito »Ravne Gore« u Varaždinu, koju je pomogla i novčanim doprinosom, a za propagandu priredila je uspjelo planinarsko predavanje. Godišnja zabava nije održana, ali je zato velik broj članova prisustvovao na zabavi u Varaždinu. Predsjednik podružnice Dr. Blaž Iljanić.

»Vrani Kamen« — Daruvar.

Skupština je održana 4. III. 1937. Podružnica broji 67 članova. U stanju članstva nije bilo nikakovih promjena. Tokom godine održano je 10 odborskih sjednica. Priređena su dva planinarska predavanja sa diapositivima, koja su bila praćena velikim interesom, ali su donijela slab prihod. Izvedeno je svega 40 izleta sa 599 učesnika, što je vrlo lijep uspjeh. Veći su izleti bili na Javorini, Plitvice, Ravnu Goru, Slap Jankovac i na »Slavonski planinarski dan« u Novu Građišku. U kući na Poganom vrhu bilo je 12 osoba na više-dnevnom boravku, a mnogo se je posjećivala piramida na Petrovom Vrhу. Novo je markiran put Vrani-Kamen-Miokovićevo, a obnovljena je markacija Daruvar-Vrani Kamen. Od Ministarstva trgovine i općine Daruvar odobrene su znatnije novčane pripomoći. Priređena su dva uspjela predavanja, a proslavljenja je i godišnjica posvete piramide na Petrovom Vrhу. Iz svega se vidi da je podružnica imala u prošloj godini široko polje rata, koji je sada usredotočen osobito oko priprema za podizanje planinarske kuće na Petrovom Vrhу. Predsjednik podružnice je Dr. Ljubomir Vladen.

»Risnjak« — Delnice.

Skupština je održana 24. IV. 1937. Podružnica broji 62 člana, te u tome pokazuje znatni napredak. Održano je 7 skupnih izleta sa 52 učesnika, u glavnom u planine Gorskega Kotara. Priređena je također zabava u korist Ski-sekcije, koja je vrlo dobro uspjela. Sam društveni život nije ipak bio na onoj visini, na kojoj bi po broju članstva trebao biti. Kako se podružnica nalazi u centru zimskog sporta, imade vrlo dobro organiziranu ski-sekciju, sa 57 upisanih članova. Upravo u radu ski-sekcije koncentrirana su najveća nastojanja podružnice, pa u tome smjeru imade i lijepih rezultata. Članovi ski-sekcije sudjelovali su prošle zime na 9 natjecanja, pa su na nekim natjecanjima, na Medvednici, na državnom prvenstvu u Sarajevu i na Platku pokazali svoju odličnu spremu, zauzevši prva ili vrlo dobra mjesta. Za slijedeću godinu naumila je podružnica da pojača rad na onim podružjima, gdje do sada nije imala povoljnih rezultata. U prvom redu nastojati će se podignuti društveni život. Raditi će se na provedbi markacija, organizaciji izleta, te na izradbi jedne karte bliže i dalje okolice Delnica, koja bi dobro došla svim zainteresiranim planinarima. Predsjednik podružnice Dr. Vilim Tausan.

»Orjen« — Dubrovnik.

Skupština je održana 7. IV. 1937. Podružnica broji 87 članova, te je broj članstva nešto spao. U ski-sekciji upisana su 32 člana. Izvedeno je 39 izleta sa 342 učesnika. Većinom su na izlete išle manje grupe članova, kao i samci planinari. Težak je udarac za izletnike, a osobito za zimske športaše napuštanje žandarmijske stанице na Vrbanju, gdje su se izletnici uvijek mogli skloniti i odmoriti. Podružnica je poduzela korake da joj se prepusti napuštena zgrada stанице uz otstetu ili u najam. Na Orjenskoj kući bilo je znatnih popravaka te je ova sada u potpunom redu. Kuća je odlukom skupštine dobila ime osnivača podružnice g.

PREGLED DRUŠTVE

Broj	Kuće i skloništa	Apsolutna visina	Spada pod upravu	Prostorije	
				kuhinja i stalo	sobe
A. Vlastite:					
1	Tomislavov Dom na Sljemenu	1012	Zagreb	2	30
2	Privremeno sklonište, Sljeme	950	"	2	3
3	Hirčeva kuća, Bijele Stijene	1300	"	1	1
4	Gojanov dom na Visočici	1460	Gospic	2	4
5	Pasarićeva kuća na Ivančici	1061	Ivanec	1	2
6	Šloserov dom na Risnjaku	1420	Zagreb	2	4
7	Rosijeva kuća na Rožanskim Kukovima	1620	"		1
8	Krajačeva kuća na Zavižanu	1580	"	1	1
9	Dom Kraljice Marije na Mosoru	900	Split	2	7
10	Planinarska kuća na Obruču	1118	Sušak	2	2
11	Planinarska kuća pod Crnopcem	750	Zagreb	1	9
12	Aleksandrov dom na Vošcu	1400	Makarska	2	3
13	Planinarska kuća na Jankovcu	500	Osijak	1	4
14	Lipovački dom pod Japetićem	364	Samobor	2	4
15	Filićev dom na Ravnoj Gori	660	Varaždin	2	6
16	Planinarska kuća na Vražjem Vršcu	240	Virovitica	2	2
17	Paviljon Viktorovac iznad Siska	127	Sisak		1
18	Sklonište prof. Giromette na Kamešnici	1500	Split	1	2
19	Torbarevo sklonište na Dilj gori	423	Sl. Brod	1	1
20	Planinarska kuća na Bukoviku	1482	Sarajevo	2	2
21	Planinarsko sklonište na Kasov Dolu	1275	"	1	1
22	Planinarska kuća na Platku	1115	Sušak	2	2
23	Planinarska kuća na Kalniku	560	Križevci	2	5
24	Planinarsko sklonište na Strugama	1320	Gospic		1
25	Panyeva kuća na Orjenskoj Lokvi	1594	Dubrovnik	1	1
26	Planinsko sklonište na Alanu	1250	Zagreb		1
27	Planinarsko sklonište na Vidovoj gori	778	Split	2	1
28	Dom Josipa Svobode na Vel. Poljani	722	Pakrac		
29	Planinarska kuća na Svilaji	1217	Sinj		
B. U zakupu:					
1	Lugarska kuća na Poganom Vrhу	639	Daruvar	2	2
2	Lugarska kuća na Uzničkoj Kosi	940	Split	1	2
3	Planinarsko sklonište Antunovac	361	Sl. Požega		1
4	Planinarska kuća na Vagnju	1261	Split	1	4
5	Planinarsko sklonište na Krugu	1450	Split	1	3

Gradine (vlastite):

Cesar-grad kod Klanjca
Okić-grad kod Samobora

POSJEDI: a) vlastiti

Cerinski Vir kod Samobora
Pašnjak Bedenička kod Samobora
Zemljište Divljake kod Skrada 456 čhv.
Zemljište Divljake kod Skrada 121 čhv.

b) zakup:

Šuma Klokočevac kod Samobora
Zemljište Ilijas na Treskavici

NIH NEKRETNINA

Ležaji		Opskrbljena	P o s t e t i o c i										Ukupno	Opaska	
postelja	zajednički		Jugoslaveni	Austrijanci	Talijani	Rusi	Englezi	Poljaci	Rumunji	Bugari	Čehoslovaci	Francuzi	Nijemci	Razni	
64	48	cijelu godinu	5065	6		6	1	19	14		19	8	5138		
4		cijelu godinu	1918	2					5				8	1933	
	24		45											45	
6	24	1. V.—31. X.	149											149	
6	18	1. V.—31. X.	503	7										510	
14	20	cijelu godinu	735	1	10						1	3	1	751	
	4		78							1		2		81	
26	12	1. VI.—30. IX.	160			1				1		2		163	
2	20	cijelu godinu	720	2						2		5	10	740	nema izvij. stalno otv.
18		1. V.—30. IX.	225	92		7	2		103		17	8	454		
4	15		575	2						1	1	3	1	583	
4	12	cijelu godinu	2117	2						2				2121	
14	20	cijelu godinu	626	3						4				633	
6		cijelu godinu	837		32				33		27	31		960	
			93											93	
10		cijelu godinu	465							2	2	4		473	
	8														otvoreno
40			1034	2										1036	
20			436	3								2	2	443	
18		cijelu godinu													nema izvij.
10	16	cijelu godinu	1282	2		1				6				1291	
10	10	cijelu godinu													stalno otv.
	10		170	11		14	1		20		9			225	
			6											6	
8		cijelu godinu	340	2						14		8	2	366	u gradnji u gradnji
4	8	cijelu godinu	380	1						4		1	1	387	
	8			2										2	zatvoreno
20		cijelu godinu	508	5						4	2	5	6	530	
8		cijelu godinu	41											41	
Ukupno			18.510	143	10	32	29	4	20	216	5	103	82	19.154	

Piramide: a) željezne

Sljeme
Plešivica
Ivančica

b) drvene:

Cepeliš kod Petrinje
Tepce kod Samobora
Petrov vrh kod Daruvara
Viktorovac kod Siska

Gjure P a n y-a. Članovi podružnice preuzeli su zadaču, da o. g. izvedu markacije nekoliko puteva na Orjenu, osobito onih, koji ulaze u obzir za skijaše, budući da skijaši zbog vrlo povoljnih terena Orjen najviše i posjećuju. Društveni sastanci održavali su se svake srijede. Predsjednik podružnice Dr. Gjuro Orlić.

»Vinica« — Dugaresa.

Podružnica broji 51 člana, te imade dobro organiziranu ski-sekciju sa 28 članova. Priredjeno je više izleta u hrvatske planine i po Sloveniji, te jedno zanimivo predavanje u svrhu propagande. Podružnica stoji u stalnoj vezi sa bratskim podružnicama u Ogulinu i u Karlovcu. Predsjednik podružnice Gabrijel M a i n c.

»Viševica« — Fužine.

Nakon dulje stanke u radu podružnica je ove godine ponovno oživjela, te će započeti normalnim radom. Za sada je u izgledu priređivanje izleta po okolnim planinama Gorskog Kotara. Prvi će izleti biti priređeni u zajednici sa članovima Matice na Risnjak, Platak, Obruč te preko Viševice na more. Predsjednik podružnice Lavoslav Lovrić.

»Jelenec« — Gerovo.

Podružnica broji 23 člana. Tokom godine izvršena su 2 zajednička izleta, na Risnjak i na izvor Kupe. Predsjednik Josip Turk.

»Petrova Gora« — Glina.

Skupština je održana 27. II. 1937. Podružnica je nedavno osnovana, pa još nije mogla pokazati veće aktivnosti. Prireden je ipak jedan veći izlet na more, a da bi se u buduće moglo priređivati što više izleta, osnovano je štedno kolo, koje će funkcionirati kao putni blagajna. Podružnica broji 24 člana. Predsjednik podružnice Stjepan Prpić.

»Visočica« — Gospic.

Skupština je održana 14. II. 1937. Podružnica broji 291 člana. Svega su izvedena 32 zajednička izleta, nešto manje nego lani, i to uglavnom zbog slabog vremena, kao i zbog toga, jer su mnoge proslave u Gospicu padale na blagdane i nedjeljom, kada se najviše ide na izlete. Markacije na Velebitu provođao je ljeto 1936. referent za markacije Matice HPD-a, a podružnica je s njime bila u stalnoj vezi, te je efektivne troškove djelomično i financirala. Interes za Velebit znatno je porasao nakon provedbe ovih markacija, nakon izgradnje skijaškog doma na Dušićama, kao i nakon propagande putem štampe (Hrv. dnevnik, »Svijet«). Društvo je samo počelo graditi nogostup na Visočici. Vlastitim radom i raspoloživim novcem izgrađena je staza oko 1500 m duga, dok je novčanom pripomoći Banske uprave izvedena cesta do podnožja Visočice. Društvo imade za god. 1937. u programu nastavak gradnje ovoga puta, izgradnju cisterne kod skloništa na Strugama, te u zajednici sa sušačkom Direkcijom šuma izgradnju skloništa, odnosno lovačke kuće u blizini Malovana. Kuću na Visočici treba u nekim malenkostima popraviti, inače je dom dobro opskrblijen i opremljen. Predsjednik podružnice Dr. Ivan Gojtan.

»Ivančica« — Ivanec.

Skupština je održana 21. III. 1937. Podružnica broji 47 članova. Prošle godine priredjeno je svega 7 zajedničkih izleta, uglavnom na Ivančicu i u bližu okolicu. sa 83 učesnika. Nažalost vladao je za izlete nešto slabiji interes među članstvom, tako da se je uvijek sabrao tek uži krug poznanika. Planinarsku kuću J. Pasarića na Ivančici posjetilo je 510 planinara, te se osjeća u tome znatan pad od prošle

godine. Sama kuća, piramida i vidikovac nalaze se u dobrom stanju. Usprkos finansijskim poteškoćama uspjelo je podružnici otplatiti preko polovice postojećeg duga i podmiriti sve tekuće potrebe. U veljači održana je u Ivancu planinarska zabava, koja je odlično uspjela. Rad podružnice bio je uglavnom pozitivan, tek će odbor nastojati u novoj godini da prikupi još veći broj članova. Predsjednik podružnice Dr. Albert Špiler.

»Plješivica« — Jastrebarsko.

Skupština je održana 13. III. 1937. Broj članova porastao je u god. 1936. na 53, a pretplatnika na »Hrv. planinar« ima 15. Bilanca rada je pozitivna. Društvo imade sekciju za poljepšanje mjesta, ski-sekciju, foto- i glazbenu sekciju. Održana su 4 društvena izleta, od kojih je veći bio kružni izlet kroz Gorski Kotar. Izvršeno je nadalje ličenje piramide na Plješivici, koju je podružnica sada preuzeila. Društveni život lijepo se razvijao na mjesечnim sastancima, a osim toga je podružnica bila u stalnoj prijateljskoj vezi sa podružnicom »Japetić« u Samoboru. U ovoj godini posvetit će članovi naročitu pažnju markiranju putova, jer je taj posao i na teritoriju podružnice »Plješivica« vršila većim dijelom samoborska podružnica. Društvena blagajna bila je prošle godine na žalost pasivna, ali se sada stanje pravilo. Predsjednik podružnice Josip Brkić.

»Martinšćak« — Karlovac.

Skupština je održana 11. III. 1937. Podružnica broji 91 člana. Prošla godina protekla je naročito u vrlo lijepim i mnogobrojnim izletima. Priredeno je svega 36 izleta sa 201 učesnikom. 21 izlet prireden je u bližu okolicu Karlovca, a ostalo su bili izleti u udaljenije planine. Obnovljena je markacija na Martinšćak te od Martinšćaka na Vinicu. Podružnica je prisustvovala kod svih važnijih društvenih priredaba i događaja u Karlovcu, te na nekim priredbama bratskih podružnica. Tokom godine popunjena je društvena zbirka geografskih karata i knjižnica. Nabavljena je nadalje i priručna ljekarna, kojom se mogu članovi poslužiti na izletima. 18. VI. 1936. održan je članski sastanak sa interesantnim predavanjem o prvoj pomoći i nezgodama u planinama. Mnogo se je društvena djelantost razvijala i na sastancima kuglaške sekcije, koji su održavani svakog četvrtka. U novoj godini nastojat će se što veći broj članova privući zajedničkoj suradnji u podružnici, koja će onda pokazivati još ljepši napredak nego do sada. Predsjednik Ing. Zlatko Satler.

»Bilo« — Koprivnica.

Skupština je održana 11. IV. 1937. Podružnica broji 46 članova. Rad podružnice tokom prošle godine bio je manjkav, uglavnom zbog slabog ekonomskog stanja većine članova, a donekle i zbog udaljenosti većih planina. Održano je svega 5 skupnih izleta i više društvenih sastanaka. Pojedini članovi posjetili su i udaljenije planine. Želja je članova samih, da se aktivnost podružnice pojača, pa je već i na samojoj skupštini dogovoreno više skupnih izleta, te su određene glavne smjernice rada u novoj društvenoj godini. Predsjednik podružnice Pavao Orlović.

»Strahinjšćica« — Krapina.

Skupština je održana 6. IV. 1937. Broj upisanih članova je od lani gotovo nepromijenjen, te iznosi 35. Podružnica i 6 članova pretplaćeni su na »Hrvatski Planinar«. Prošle godine priređeno je 18 izleta sa 59 učesnika, od kojih su veći izleti bili oni na Risnjak i Triglav. Za požaliti je tek to, što je na pojedinim izletima sudjelovalo vrlo malo članova. Podružnica nastoji da izgradi malo plani-

narsko sklonište na Strahinjščici, te se je za nabavku drvenog materijala stavila u vezu s općinom Krapina i zemljšnom zajednicom u Radoboju. 30. I. 1937. priređena je planinarska zabava, koja je izvanredno uspjela. Podružnica je nadalje s ostalim hrvatskim društvima sudjelovala u proslavi rođendana dra. Vladika Mačka. Tokom godine izvedene su markacije od Krapine na Brezovicu i od Brezovice na Gjurinovec. Mala novčana pripomoć podijeljena je krapinskom potpornom društvu »Dobrotvor« mjesto kupnje vijenca za odar jednog preminulog člana. Cjelokupni rad podružnice bio je doduše skroman, ali u svojoj biti i u smjeru podizanja hrvatskog i planinarskog drugarstva solidan i pozitivan. Predsjednik podružnice Josip Kompare.

»Kalnik« — Križevci.

Skupština je održana 22. III. 1937. Podružnica broji 69 članova. U posljednje vrijeme opaža se znatno veća agilnost i lijepi napredak podružnice, što se osobito očituje u prirastu članova. U planinarskom domu na Kalniku broj posjetnika je sve veći, te je u domu uz članove podružnice i bratskih društava bilo prošle godine i više stranaca. Dom imade sada stalnog opskrbnika, te je u svakom pogledu lijepo uređen i u redu držan. Tokom godine obnovljena je markacija puta Križevci—Kalnik. Bilo bi svakako poželjno, da podružnica uz ovako lijepu priliku pokaze veću aktivnost u priređivanju izleta. Od društvenog rada može se spomenuti, da je priređeno jedno uspjelo propagandno predavanje sa čajankom. U sljedećoj godini nastojati će se i u tome smjeru više učiniti. Predsjednik podružnice je Josip Heršak.

»Biokovo« — Makarska.

Skupština je održana 4. IV. 1937. Podružnica broji 72 člana. Tokom godine održano je 28 odborskih sjednica i priređeno 8 društvenih izleta, osobito na Baćinska Jezera i Vidovu Goru, koji su dobro uspjeli. Priređene su i 2 društvene zabave, od kojih je prva dobro uspjela, a druga nikako. Osim toga je podružnica dala inicijativu i novčani prilog za zabavu sviju mjesnih društava, priređenu u humanitarne svrhe. Na bikovskom domu popravljen je krov. Dom je dva puta prebojudisan. Vrlo je teško ukloniti veliku vlagu na domu, koja djelomično dolazi i od nezgodnog terenskog smještaja. Na domu je postavljen novi čuvar. Osnuvanjem putne blagajne znatno je porasao interes za izlete. Predsjednik podružnice Tomo Juršić.

»Goršak« — Mrzla Vodica.

Zbog vrlo slabog ekonomskog stanja članstva ove podružnice, koje su uglavnom seljaci i šumski radnici, nije podružnica mogla pokazati većeg djelovanja, pa je odlučila da likvidira, a mali broj zaostalih članova, koji imadu interesa, upisati će se u podružnice Sušak i Delnice. Tokom godine 1936. održana su ipak 4 skupna izleta, uglavnom na okolne planine Gorskog Kotara. Predsjednik podružnice Ing. Nikola Zdanovskij.

»Petrov Vrh« — Našice.

Skupština je održana 4. IV. 1937. Podružnica je osnovana tek sredinom prošle godine, pa još nije mogla pokazati veće aktivnosti. Do sada je rađeno uglavnom na prikupljanju članstva, te podružnica do sada broji 18 članova. Priređena su ipak 3 skupna izleta, od kojih je izlet na Krndiju odlično uspio, jer su se osim članova odazvali i mnogi građani, ukupno 165 izletnika. Svakako bi bilo poželjno, da se uz ovaku naklost građanstva za izlete poveća i broj članova

podružnice. Na Božić i na Uskrs priređene su zabave, koje su u svakom pogledu, osim u materijalnom, uspjele. Predsjednik podružnice Petar Rohr.

»Strmac« — Nova Gradiška.

Skupština je održana 18. III. 1937. Podružnica broji 30 članova, te imade ski-sekciju. Tokom godine provela je ta sekcija više ski-markacija na Strmcu. U srpnju 1936. održan je u Novoj Gradiški »Slavonski planinarski dan«, na kome su bile zastupane mnoge podružnice i Matica iz Zagreba, te nekoja pjevačka i kulturna društva. Na proslavi je sudjelovalo uz planinare i građane i mnogo seljačkog svijeta iz okolišnih sela, te je priredba usprkos kiše dobro uspjela. Skupna izleta priređena su samo 2, jer članstvo nije pokazivalo dovoljnog odaživa. Podružnica će nastojati da i u tome smjeru tokom nove godine pojača aktivnost. U tome smjeru dogovorili su se članovi na samoj skupštini za neke veće izlete. Predsjednik podružnice Ivan Baretić.

»Klek« — Ogulin.

Skupština je održana 17. I. 1937. Podružnica broji 48 članova. Tokom godine priređeno je 8 skupnih izleta, i to uglavnom na Klek, Bistrac i u bližu ogulinsku okolicu. Najvažniji zadatak ove podružnice bio je taj, da se izgradi planinarska kuća ili barem sklonište na Kleku. Tom se idejom bavi podružnica već više godina. Iako podružnica imade nešto novčanih sredstava, do gradnje kuće nije došlo, jer se sa odabranim mjestom za gradnju kod zaselka Bijelsko Matica HPD-a nije mogla nikako složiti, budući da kuća na tome mjestu ne bi nikako odgovarala planinarskoj svrsi, a za gradnju kuće na samom Kleku još nema dovoljno sredstava. Jednako se je odustalo od gradnje meteorološkog stupa u Ogulinu, jer izvedba toga nije toliko prešna, odviše je skupocjena i odviše se udaljuje od smjernica društvenog rada. Za novu godinu preduzela si je podružnica, da pravađanjem markacija na svome području, propagandom i organizacijom izleta učvrsti društveni život i podigne interes za planine sjeverne Like, učvrstivši time i uvjete za ostvarenje svoga glavnog zadatka, gradnje planinarskog doma. Predsjednik dr. Franjo Steka.

»Dinara« — Omiš.

Tokom godine 1936. bila su u podružnicu upisana 54 člana. Podružnica je vrlo agilna te se ističe priređivanjem društvenih sastanaka i izleta. Vrlo često se priređuju različita predavanja, osobito iz gospodarstva, povijesti, zemljopisa, te sa područja različitih znanosti. Svake nedjelje održavaju se uspjele čajanke. Skupnih izleta priređeno je 10, uglavnom u okolne planine. Predsjednik podružnice Slavko Recelj.

»Jankovac« — Osijek.

Skupština je održana 5. II. 1937. Bilanca rada ove najjače slavonske podružnice je pozitivna. Premda Osijek leži na dosta nepriličnom mjestu za razvitak planinarstva, priređena su ipak 22 skupna izleta sa 156 učesnika, uglavnom na Požeške gore, a najčešće na Jankovac, gdje je posjećivan planinarski dom podružnice. Na samome domu učinjene su tokom godine mnoge preinake i izvršeni su nužni popravci. Dom je vrlo rentabilan te na njega dolazi redovno mnogo izletnika. Tokom godine izvršeno je nekoliko novih markacija na Papuku, jer su stare markacije djelomično nestale, nažalost zbog rušenja šume. Postavljeno je također više putokaznih ploča, a u zajednici sa članovima podružnice »Petrov Vrh« postavljena je na vrhu Papuka knjiga za upisivanje sa štampiljom, koja je međutim doskora ukradena. Podružnica je sudjelovala na više proslava, tako i na

»Slavonskom planinarskom danu« u Novoj Gradiški. U ožujku 1936. priređena je velika planinarska veselica, koja je izvrsno uspjela u svakom pogledu, a u travnju je priređeno propagandno predavanje o Jadranu, sa prikazivanjem dijapozičiva. Želja je nekih članova bila da se osnuje putna blagajna, no do ostvarenja toga nije došlo. Foto-sekcija pokazala je u radu lijepi uspjeh, te je sudjelovala na izložbi u Kragujevcu. Ski-sekcija zbog slabe zime nije došla do jačeg izražaja. Vrlo aktivna bila je kao uvijek, tako i prošle godine kajak-sekcija, čiji su članovi u skupinama ili pojedinačnim izletima prevalili oko 4000 km po Dravi i drugim rijeckama. Od tih se izleta naročito ističu daleke vožnje do Novog Sada, Slankamena, pa i do Djerdapske klisure na Dunavu. Podružnica je tokom godine 1936. brojila 251 član. Predsjednik podružnice Zlatko Springer.

»Mali Rajinac« — Otočac.

Skupština je održana 18. IV. 1937. Podružnica broji 22 člana. Uslijed teških materijalnih prilika nije društvo bilo u stanju priredivati veće samostalne društvene izlete, već je s drugim prijateljskim podružnicama priređeno nekoliko izleta, uglavnom u obližnje velebitske predjele. Predsjednik podružnice Mr. Franjo Častek.

»Psunj« — Pakrac.

Skupština je održana 7. III. 1937. Ove godine upriličuje podružnica trostruku slavu, jer će se održati proslava 10-godišnjice opstanka podružnice, otvorene nove planinarske kuće na Velikoj Poljani i u vezi s time proslava »Slavonskog planinarskog dana«. Osim u gradnji novoga doma očitovala se je aktivnost podružnice i u priređivanju izleta, kojih je bilo 35 sa 292 učesnika, što je lijep uspjeh organizacije i podizanja drugarstva u podružnici. Nadalje je prošle godine priređeno jedno uspjelo predavanje iz podružja geologije te dvije planinarske zabave, a proslavljenja je posveta temeljnog kamena doma na Velikoj Poljani. Nova planinarska kuća nositi će ime zaslужnog i agilnog predsjednika Mr. Josipa Sovode.

»Zrin« — Petrinja.

Skupština je održana 14. II. 1937. Podružnica broji 45 članova te imade foto-sekciju. Tokom godine priređeno je 11 skupnih izleta sa 121 učesnikom. Od većih izleta mogu se spomenuti oni na Plitvice i u Slovenske planine. Na više putova obnovljene su markacije, a novo je markiran put od Sv. Duha do piramide na vrhu Petrove Gore. Održano je i jedno planinarsko predavanje, a 30. VIII. 1936. proslavljenja je 10-godišnjica posvete piramide. Predsjednik podružnice Matija Filjak.

»Sokolovac« — Požega.

Skupština je održana 28. II. 1937. Podružnica broji 97 članova te se u tome broju opaža mali pad, koji je došao uglavnom kao posljedica neurednog plaćanja članarine. U prošloj godini održano je više društvenih sastanaka te dva vrlo uspjela predavanja s projekcijama, na kojima su prisustvovali i daci mjesnih škola. Održana je i vrlo uspjela vrtna zabava. Skupnih izleta priređeno je 7, uglavnom u Požeške gore, od kojih je bio najposjećeniji izlet na izvor Veličanke. Ipak je u svemu odaziv članstva za izlete bio dosta slab. Podružnica je bila sa 5 članova zastupana na »Slavonskom planinarskom danu« u Novoj Gradiški. Vrlo lijep pogled sa brda Kobilnjak ponukao je podružnicu da uzme u naum izgradnju jedne drvene piramide na vrhu, a eventualno i prikladnog skloništa ispod piramide. To bi bio jedan od zadataka za neredne godine rada. Sklonište »Antunovac« bilo je u god. 1936. slabije posjećivano. Markacije putova nisu vršene. Predsjednik podružnice Julije Strepacki.

»Bjelolasica« — Ravna Gora.

Skupština je održana 31. III. 1937. U podružnicu je upisan 21 član. Kako se radno područje ove podružnice nalazi u jednom od najljepših krajeva Gorskog Kotara, u predjelu Bijelih Stijena i Bjelolasice, a na dogledu Risnjaka i Sniježnika, to je izvedeno vrlo mnogo izleta, od kojih je bilo 17 većih sa 130 učesnika. Također je tokom ljeta popravljena u cijelosti markacija puta Ravna Gora — Begovo Razdolje, koji iznosi tri sata hoda. Ski sekcija nije došla zbog pomanjkanja snijega do većeg izražaja. Predsjednik podružnice Ivan M a r k c v i ċ.

»Japetić« — Samobor.

Skupština je održana 6. III. 1937. Podružnica broji 245 članova te ide među najjače podružnice HPD-a. Imade skijašku i glazbenu sekciju. Tokom minule godine priredio je odbor 8 skupnih izleta sa 128 učesnika, a pojedini članovi priredili su još 91 zajednički izlet, tako da je svega priređeno 99 izleta sa 532 učesnika. Najveći dio izleta priređen je u samoborsko gorje, a ostali i u udaljenije planine: Velebit, Lovćen, Sljeme, Triglav itd. Tri izleta priređena su u sklopu s bratskom podružnicom »Plješivica« iz Jaske, a jednom prilikom posjetilo je 68 članova »Japetića« Jasku, gdje je u ugodnoj zabavi i drugarskom raspoloženju učvršćena prijateljska veza između ovih dviju podružnica. Pohvalno je, da je i na svim izletima podružnice sudjelovalo znatno više članova nego lani, što pokazuje lijepi napredak u drugarskom shvaćanju članstva. Nadalje je podružnica sudjelovala na više planinarskih priredaba Matice i ostalih zagrebačkih planinarskih društava. Jedan od najznačajnijih poslova podružnice bila je potpuna izgradnja novog planinarskog doma na mjestu stare Šoićeve kuće, koji je prozvan »Lipovečki dom«. Kuća imade 7 prostorija i postala je ne samo najomiljeliji cilj sviju planinara, koji dolaze u Samoborsko gorje, nego je posjećivana i od brojnih izletnika. Potreba ovakovog doma najbolje se očituje u tome, što ga je prošle godine posjetilo 526 planinara više nego stari dom 1935. godine. Propagandistički rad podružnice očitovao se je u mnogobrojnim člancima, priopćenim u mjesnom »Samoborskom Listu« kao i u zagrebačkim novinama. Osim toga je na Glavnem trgu u Samoboru izvješena za propagandu ploča s lijepim fotografijama pojedinih izletničkih točaka i svim potrebnim podacima. Golemi rad izvršen je također na području markiranja putova, te su naročito markirani manje poznati putovi na Stojdragu. Nedaleko »Lipovečkog doma« postavljen je lijepi drveni križ s kipom, koji je izazvao simpatije okolnog seljaštva za planinarsko društvo. Piramidu na Plješivici preuzela je podružnica u Jastrebarskom. Novo osnovana glazbena sekcija sudjelovala je na mnogim izletima, te je privukla mnogobrojne planinare, koji prije možda i ne bi bili išli na izlet. Tokom godine priređeno je i nekoliko zabava, koje su redom dobro uspjеле. Na Okić-gradu nema većih promjena; prihodima od »Lipovečkog doma« bit će možda ostvarena davna želja, da se na Okiću sagradi sklonište. Također se radi na sabiranju bilja Samoborskog gorja. Predsjednik podružnice je Franjo Flas a r.

»Bjelašnica« — Sarajevo.

Skupština je održana 1. II. 1937. Podružnica broji 234 člana. To je jedna od najjačih podružnica. Da bi se članstvo što bolje međusobno upoznalo, priredivani su i ove godine pored izleta članski sastanci i planinarska sijela, djelomično i u domovima podružnice. Tako je 7. XI. održano tradicionalno Martinsko sijelo, koje je u svakom pogledu uspjelo. U listopadu je proslavljena godišnjica otvorenja doma na Bukoviku, koji je sagrađen prije dvije godine. Na samom domu provedeni su različiti nužni popravci. U rujnu proslavljena je godišnjica otvorenja

skijaškog skloništa na Kasovdolu. Proslavu je priredila ski-sekcija, koja je ove godine bila neobično agilna. Ski-sekcija je također sudjelovala na raznim natjecanjima. Sklonište ski-sekcije na Kasovdolu posjetila su prošle godine 443 izletnika. Društvenih izleta održano je tokom 1936. godine 46 sa 276 učesnika. Kako podružnica posjeduje dvije kuće, izgradene radom i požrtvovnošću samih članova, jasno je da su ti domovi bili cilj mnogobrojnih izleta. No osim ovih objekata posjećivane su marljivo i sve ostale bosanske i hercegovačke planine: Čvrsnica, Jahorina, Prenj, Romanija, Trebević itd., a o Uskrusu održan je tradicionalni izlet na more. U pogledu markacija bio je društveni rad također pozitivan. Tako je obnovljeno nekoliko markacija, jedan put je novo markiran, a uz to su postavljeni na mnogim mjestima putokazi i table. U kulturnom i prosvjetnom radu podružnica se je istakla priređivanjem predavanja i osobito sabiranjem fotografija te kompletiranjem diapozitiva hrvatskih planina. Ipak društvena foto-sekcija zbog pomanjkanja tamne izbe broji samo 12 članova. Za razonodu članovima odlučeno je, da se u planinarskom domu na Bukoviku osnuje mala biblioteka. U idućoj godini nastojat će podružnica naročito, da izvrši pripreme i da počne ostvarivati jednu veoma zamašnu zamisao, a to je gradnja planinarskog doma na Čvrsnici planini. Ove godine je na Vilincu na Čvrsnici planini podignut 6 metara visoki željezni križ, koji стоји na ovom istaknutom planinskom masivu kao simbol jakosti i organizacije ove agilne podružnice. Predsjednik podružnice Ante Martinović.

»Svilaja« — Sinj.

Podružnica je brojila u godini 1936. 52 člana. Priređeno je 10 skupnih izleta sa 92 učesnika, uglavnom na Svilaju, gdje se nalazi planinarski dom. Na novo je markiran put Potrovlje — Planinarski dom. Podružnica imade ski-sekciju i foto-sekciju. Od ostalog društvenog rada vrijedno je spomenuti uspjelu Nikolinjsku zabavu. Predsjednik podružnice Šimun Bradić.

»Gvozd« — Sisak.

Skupština je održana 23. II. 1937. Tokom prošle godine priređeno je svega 17 izleta sa 142 učesnika. Kao i u drugim podružnicama, tako je i u ovoj običaj, da mnogi članovi priređuju izlete na svoju ruku. Zbog toga je mnogo pojedinačnih planinara i manjih grupa posjetilo i udaljenije planine. Od društvenih izleta značajniji su oni na Velebit, gdje je posjećena Ograđenica, Baći kosa, Šatorina, Štirovača, Velika Paklenica itd. Društvena ski-sekcija je zbog nepovoljnih vremenskih prilika slabije došla do izražaja. Dne 7. III. priređena je veselica, a u jesen uspjela berba na Viktorovcu, gdje se nalazi planinarsko sklonište i vidičevac. Poslije ovogodišnje skupštine porasao je znatno i broj preplatnika na »Hrvatski planinar«. U podružnicu su upisana 43 člana. Predsjednik podružnice je Viktor Borovečki.

»Mosor« — Split.

Skupština je održana 11. II. 1937. Podružnica broji 344 člana. Veoma jaka podružnica. Vrlo lijepi uspjeh pokazuje podružnica i ove godine u priređivanju izleta. Priređeno je 33 skupna izleta s 1262 učesnika, većinom po visovima Dalmacije, Dinarskog sklopa te po Vitorogu, Velebitu, Cincaru, Čvrsnici itd. Tokom godine održano je 6 predavanja. Članovi podružnice saradivali su marljivo u društvenom glasilu, a i kroz mjesne novine učinjeno je mnogo za propagandu planinarstva. Foto-amateri snimili su više stotina motiva u različitim planinama. U režiji društva izdana je turistička karta otoka Brača i uspjela radnja društvenog predsjednika »Špiljski nalazi u Dalmaciji«. U prošloj godini izvedeno je oko 6 kilometra novih markacija i probijeno više planinarskih staza na Vagnju i

Kamešnici. Veliku brigu i nastojanje uložilo je društvo oko zaštite šuma na Vagnju i Kamešnici, a znatno je povećan pošumljeni areal oko doma na Mosoru. U 1936. godini sazidano je sklonište na Vidovoj Gori i pod Cincar planinom, dok su na svim ostalim domovima provedeni zamašni popravci. Vrlo je pohvalno djelovanje društva na humanom polju, koje se je očitovalo u dijeljenju pomoći u hrani, rublju i odjeći seoskoj siročadi siromašne Dalmatinske Zagore. U humanitarne svrhe održane su dvije društvene veselice. Od ostalih priredaba valja spomenuti uspjeli »Šumski dan« na Mosoru. Lijepi napredak pokazala je putna blagajna. Kao svake godine, tako se je i 1936. podružnica istakla na svim linijama planinarskog rada te se posve zasluzeno može ubrojiti u najaktivnije podružnice HPD-a. Predsjednik podružnice prof. Umberto Girometta.

»Paklenica — Starigrad.

Skupština je održana 29. III. 1937. Podružnica broji 20 članova. Tokom godine 1936. kretao se je rad podružnice u glavnom oko popravljanja i pojačavanja komunikacija u primorskom dijelu Južnog Velebita. Na intervenciju podružnice kod Ministarstva građevina nastavljeno je gradnjom ceste od Obrovca, a jednako je na zamolbu podružnice trasirana cesta i planinarska staza kroz Paklenicu i načinjena osnova za izgradnju vodovoda istim putem. Ministarstvo građevina odobrilo je također veću svotu za izgradnju planinarskog skloništa na Rujnu, koje bi osim planinarske svrhe imalo zadatak, da se u toj zgradi održevaju tečajevi iz pčelarstva, mljekarstva i sirarstva, koji bi koristili napredku okolnih sela. Rad ove podružnice očitovoao se dakle u glavnom u smjeru poboljšanja gospodarstvenih, saobraćajnih i zdravstvenih prilika u Južnom Velebitu. Tokom godine priređena su 4 skupna izleta i održano je više predavanja iz prirodnih znanosti i gospodarstva. Predsjednik don Ante Adžija.

»Ravna Gora, Varaždin.

Skupština je održana 18. III. 1937. Podružnica broji 138 članova i ide u red jačih podružnica. Tokom 1936. godine priređeno je 9 većih skupnih i mnogo pojedinačnih izleta. Od društvenih sekacija pokazala je znatnu aktivnost foto-sekcija, koja kani u jeseni 1937. prirediti izložbu. U toj je sekciji upisano 16 članova. Ski sekcija nije pokazala zbog lošeg vremena veće aktivnosti. Planinarski dom podružnice na Ravnoj Gori posjetilo je tokom prošle godine 633 planinara. Kako su izletnici i ljetovališni gosti često bili nezadovoljni s opskrbom, odlučeno je da se namjesti novi opskrbnik, pa će se i onako povoljan posjet kuće sada možda i povećati. Markacija do doma je obnovljena. Predsjednik podružnice prof. Krešimir Filić.

»Papuk — Virovitica.

Skupština je održana dne 30. I. 1937. Podružnica broji 76 članova. Brojčano je porasla. Priređeno je 9 društvenih izleta uglavnom u Slavonske planine i u Sloveniju. Vrlo je uspješna bila propaganda za planinarstvo priređivanjem planinarskih predavanja, koja su u moralnom i materijalnom pogledu zadovoljila. U društvenom domu na Vražjem Vršcu bilo je tokom god. 1936. oko 900 posjetnika, a na samoj je kući izvedena nadogradnja, koju je imao u nadzoru posebni tehnički odbor podružnice. Od društvenih sekacija istakla se je osobito glazbena sekcija, dok ski sekcija nije mogla razviti naročito djelovanje zbog slabih vremenskih prilika. Foto-sekcija priredila je jedno stručno predavanje te ima izgleda, da će u slijedećoj godini aktivnost još i pojačati. Društveni život bio je nešto slabiji nego prošlih godina, no uza sve to priređeno je nekoliko veselica, među njima i

uspjela nikolinjska zabava. Sudeći prema radu i nastojanju podružnice za propagandu i širenje planinarske ideje, sigurno je, da će se ova inače marljiva podružnica i u podizanju drugarstva ponovno ojačati, pogotovo kad je u god. 1938. odlučila proslaviti desetgodišnjicu svoga opstanka i prirediti u vezi s time proslavu »Slavonskog planinarskog dana« u Virovitici. Predsjednik podružnice Dr. Lovro Bakotić.

»O štrc« — Zlatar.

Skupština je održana 14. IV. 1937. Rad društva u prošloj godini nije bio velik, jer to prilike nisu dozvoljavale. Prireden je ipak jedan veći izlet i 9 manjih sa 88 učesnika. Obnovljene su također dvije markacije na Ivančiću. Predsjednik podružnice Josip Rauer.

Podružnice u Dolnjoj Stubici, Šibeniku, Gračacu, Mostaru, Senju, Skradu i Sušaku nisu pravodobno poslale izvještaje o svom radu.

U Zagrebu, dne 5. svibnja 1937.

Tajnik: **Josip Plaček**, v. r.

Tajnik čita imena preminulih članova te im kliče »Slava«, a tome se pridružuju svi prisutni.

Javlja se za riječ g. Dr. Gjuro Janečković, koji stavlja primjedbe tajničkom izvještaju i to:

1. prigovara, da je netočno izvješteno, da je on (g. Dr. Janečković) sabrao za Tomislavov Dom dinara 162.—, jer da je on sabrao dinara 5.262.— te navađa koliko je na koji sabirni arak sabrao;

2. prigovara, da je upravitelj Tomislavovog Doma g. Hitztaler spor i polagan te da razni nedostaci kod upravljanja Doma nisu uklonjeni.

Na prigovor o iskazu doprinosa sabranih od g. Dra Janečkovića odgovara u ime upravnog odbora g. Heinz, koji ističe, da se iskaz doprinosa objavljen u ovogodišnjem izvještaju odnosi na vrijeme od prošlogodišnje glavne skupštine do 22. IV. 1937., a u tom je razdoblju g. Dr. Janečković sabrao iznos od dinara 162.—, dok je ostale doprinose sabrao prije prošlogodišnje skupštine i o tim je iskazima baš g. Dr. Janečković izvijestio na prošloj skupštini pa se ne može te doprinose ponovno sada stavljati u izvještaj. Svoj govor potkrijepljuje g. Heinz citiranjem blagajničkih potvrda i sabirnih araka.

Skupština prima odgovor, koji je dao g. Heinz u ime upravnog odbora, s odobravanjem na znanje.

G. Radec predlaže, da se g. Dru Janečkoviću, koji želi istaći koliko je sabrao za Tomislavov Dom, izrazi na skupštini zahvalnost, ali g. Dr. Janečković to odbija.

Nakon toga skupština prima tajnički izvještaj bez daljnje primjedbe.

3. IZVJEŠTAJ BLAGAJNIKA

Slavna glavna skupštino! Drugarice i drugovi!

Predlažem zaključne godišnje račune društvenog poslovanja u godini 1936. i to račun prihoda i rashoda i račun razmjere.

Na računu prihoda i rashoda unesena stavka od Din. 53.560.— kao prenos iz društvenih prihoda na Tomislavov Dom predstavlja povrat iznosa, koji je za popravak kuće na Risnjaku isplaćen iz sredstava za gradnju Tomislavovog Doma na Sljemenu.

U Zagrebu, 5. svibnja 1937.

Blagajnik: **Antun Glad** v. r.

Budući da je i blagajnički izvještaj štampan i prisutnima poznat, to skupština ne nalazi za potrebno čitanje izvještaja.

Na upit predsjednika prima skupština blagajnički izvještaj bez diskusije.

4. IZVJEŠTAJ RADNOG ODBORA

Tomislavov dom Hrvatskog planinarskog društva na Sljemenu još uvijek nije dovršen. Radni odbor nije niti ove godine mogao do kraja izvršiti svoju zadaću, nije bilo novčanih sredstava za daljnju građevnu djelatnost. Postojeći su prihodi jedva dostajali za najpotrebnije nutarnje uređenje doma.

Nakon prošlogodišnje glavne skupštine bili su uz pročelnika dra. Zlatka Prebega članovi radnog odbora gg. Vladimir A. Veiler, arh. Aleksandar Freudenreich, Josip Plaček i inž. Lujo Senderdi. Naskoro je na mjesto drugim dužnostima preopterećenog glavnog tajnika Josipa Plačeka došao u radni odbor g. Stanko Horvat, koji se je odmah velikim poletom prihvatio posla.

Uz privremeno dovršavanje velike blagovaone bavio se je radni odbor u tom sastavu s ispitivanjem i likvidacijom obračuna dosada izvedene gradnje, zatim sa uvedbom centralnog loženja toplim zrakom u sobe te s izradbom projekta i troškovnika za daljnju izgradnju iz sredstava očekivanog zajma.

U ožujku o. g. istupio je iz odbora zaslužni nam član arh. Aleksandar Freudenreich, da bi se kao tehnički saradnik mogao posvetiti izradbi spomenutih projekata. Kratko vrijeme iza toga izgubili smo agilnoga pročelnika dra Zlatka Prebega, koji se je povodom svog istupa iz upravnog odbora H. P. D. zahvalio i na ovoj funkciji. Nato je dne 13. IV. 1937. pročelnictvo radnog odbora preuzeo naš predsjednik, dr. Ante Cividini, a glavni tajnik g. Josip Plaček priskočio je u pomoć i ponovno zauzeo svoje staro mjesto kao član u tom odboru.

Stanje gradnje Tomislavovog doma ostalo je od prošlogodišnje skupštine u glavnom nepromijenjeno, tek što se je dovršila prigradnja velike blagovaone i uvelo centralno loženje toplim zrakom u sobe. Svi dovršeni dijelovi zgrade izrađeni su u toliko, da se mogu što prije predati prometu. Svagdje još manjkaju konačni podovi, parketi i teraco, slikanje, ličenje i neki uređajni predmeti.

Dovršen je I. kat sa velikom i malom blagovaonicom, kuhinjom, 9 soba hotelskog sa 15 kreveta i 6 pomoćnih ležaja i 13 soba planinarskog dijela sa 48 ležaja. Tlocrt I. kata imade ukupno 776 m^2 izgrađene površine, a 2658 m^3 prostornosti.

Dovršeno je u glavnom i prizemlje sa ulazom, garderobom, radionicom za skijaše i planinare, 8 soba za planinare sa 48 ležaja, stanom opskrbnika, 2 sobama za poslugu i glavnom izbom. Tlocrt prizemlja imade ukupno 582 m^2 izgrađene površine, a 1746 m^3 prostornosti.

Dovršeni su i podrumi, sjeverni za vino i živežne namirnice, sa cisternom od 35 m^3 sadržine za kišnicu, a južni za gorivo, sa kotlovcicom centralnog loženja i transformatorom električne struje. Podrumi imadu 262 m^2 izgrađene površine, a 742 m^3 prostornosti.

Potpuno neizgrađen je iznutra II. kat, od kojega su izrađene samo vanjske drvene stijene i prozori sa stakлом. II. kat imade ukupno 582 m^2 površine sa 1746 m^3 prostornosti a priključena terasa, koja se prostire iznad velike blagovaone imade dalnjih 212 m^2 površine, od koje je jedna trećina natkrivena, dok mala terasa na glavnom pročelju imade 18 m^2 površine.

U čitavoj zgradi, izuzev priključke u II. katu, provedeni su vodovod, kanalizacija, električno svjetlo i centralno loženje toplim zrakom. Svi zidovi do I kata

Račun prihoda i rashoda 31. prosinca 1936.

RASHODI		PRIHODI	
Uprava kuća i piramida	11.389.—	Upisnina	5.670.—
Hrvatski Planinar	8.897.25	Članarina	89.357.25
Najamna uredskih prostorija	21.939.	Prinos za gradnju i popravak kuća	19.650.—
Plaće i socijalni tereti	43.877.50	Iskažnice i pravilnici	6.174.—
Rasvjeta i ogrev	4.365.—	Znakovi	2.202.—
Tiskanice i uredske potreštine	2.601.50	Otvore	1.126.—
Poštanski troškovi	2.744.75	Kamatni	3.178.46
Porez	541.—	Pristupnina na piramidu	4.800.—
Osiguranje	336.—	Trećina članarine podružnica	21.335.54
Bankovni troškovi	319.25	Predavanja i priredbe	9.106.25
Propaganda	5.042.85	Društvena izdanja	1.836.50
Društvene sekcije	887.50	Gospodarstvo Tomislavov Dom	42.753.35
Markacije	4.990.—	Razni prihodi	450.—
Savet planinarskih društva	468.—		
Opisi: Zaliba vodiča	9.000.—		
Podružnice	2.378.15		
Dubiozi	16.198.75		
Razno	610.—		
Razni izdaci	28.186.90		
Prenos na Tomisl. Dom radi kuće	6.365.86		
Risniak	53.560.—		
Poslovni višak	11.127.99		
			207.639.35
			207.639.35

Pregledano, s glavnim i pomoćnim knjigama stavljenim i u redu pronađeno.

U Zagrebu, 5. svibnja 1937.

NADZORNJI ODBOR
Rudolf Šteran, v. r.

Milivoj Benković, v. r. Janko Korotač, v. r.

U Zagrebu, dne 3. svibnja 1937.

Predsjednik:
Dr. Ante Cividini, v. r.
Blagajnik:
Antun Glad, v. r.

Račun bilance 31. prosinca 1936.

AKTIVA	PASIVA
Blagajna	3.601,75
Poštanska štedionica	1.524,71
Gradská šted., Zagreb, tek. račun	1.980,-
Gradská šted., Zagreb, uložnice	13.372,45
Banka Kreutzer, Zagreb	150,-
Podružnice	47.053,88
Dužnici	38.756,45
Namještaj uređa matice	5.266,75
Knjižnica i zbirke	3.452,-
Zalihha knjiga vodiča	2.306,75
Nekretnine	99.856,40
Tomislavov Dom, Slijeme	62.994,89
Zalihe gospodarstva Tomisl. Doma.	69.161.
	349.477,03
	349.477,03

U Zagrebu, dne 3. svibnja 1937.

Pregledano, s glavnim i sporednim knjigama sravneno, i u redu pronađeno.

NADZORNI ODBOR

Rudolf Štefan, v. r.

Janko Korotaj, v. r.

U Zagrebu, dne 3. svibnja 1937.

Predsjednik:

Dr. Ante Cividini, v. r.

Blagajnik:

Antun Glad v. r.

izvedeni su od betona, izvana obloženog zelenkastosivim kamenom, a iznutra 2.5 cm debelim daskama i vapnenom žbukom zbog bolje toplinske izolacije. II kat izведен je od tamnosmeđe bojenih drvenih platica, krov je pokriven crijepom.

Razliku između troškova **gradnje** i pribrihanih sredstava čini **dug**, koji još postoji na računu gradnje, budući da još nisu sve preuzete obveze potpuno isplaćene, na pr. električni vod, centralno loženje itd. Taj dug iznaša približno 103.000.— dinara, po današnjem stanju obračuna.

Radni odbor imao je stalno na umu i sve ostalo, što još treba izvesti, da Tomislavov dom bude dovršen i da može proraditi u punom opsegu. Izradivani su projekti i spremljeni elaborati za slijedeće radove:

Kanalizacija Tomislavovog doma za sada postoji samo unutar zgrade, izvana je iskopana provizorna jama na južnoj strani, što nije nikakovo riješenje problema. Po Higijenskom zavodu projektirana kanalizacija putem podzemne irigacije nije do sada izvedena, jer nismo mogli dobiti odluku Gradske općine, kamo nam dozvoljava smjestiti naprave, na sjevernu ili južnu stranu. Projekt je gotov, troškovi su proračunani na približno 30.000.— dinara. Potrebna je samo odluka Gradske općine.

Iz sredstava zajma, koji se očekuje, kanimo provadati daljnju izgradnju i dovršavanje, pa se je naš član, arh. Aleksandar Freudreich prihvatio posla, da nam izradi sve potrebne planove i troškovnike i da nam vodi čitavi posao do potpunog dovršenja Tomislavovog doma i pripadnih zgrada i naprava kao što je to:

Izgradnja II. kata, u koji će doći nešto veće sobe, nego što je to bilo prvotnim planom predviđeno, kao i dovršenje doma iznutra u svim spratovima, što se predviđa sa približno Din. 450.000.—.

Izgradnja gospodarskih zgrada sa garažom, stajom za krupne i sitne životinje, praonicom i sušionom rublja, spremištima i nastambom osoblja predviđa se sa približno Din. 150.000.—.

Izgradnja bazena za kupanje, od kojega će se za sada izvesti samo mali bazen od 6×15 mt veličine koji će sigurno kroz dugi niz godina zadovoljavati sve one, koji se ljeti kane kupati na 1000 m nadmorske visine. Iskustva stečena tim malim bazenom sa malim brojem kabina pokazati će, da li je uputno povećati ga i upotpuniti sa većim brojem kabina, većom površinom sunčališta itd. Trošak malog bazena sa kabinama predviđa se sa približno Din. 50.000.—.

Izgradnja okoliša Tomislavovog doma tj. nasipavanje terasa, izradba potrebnih stuba, krčenje šume oko doma zbog vidika, u koju svrhu nam je dozvoljena sječa na površini od 1 hektara, uređenje velike livade zapadno od doma, gdje nam je dozvoljeno krčenje kompleksa od 1,20 hektara. Ne smijemo zaboraviti na potrebu skijaških livada u neposrednoj blizini doma, nije dosta blaga padina na južnoj strani, koja je previše izvrgnuta suncu, treba nam i strmijih livada na od sunca zaštićenoj sjevernoj strani, inače će nam skijaši, koji su redovito dobri potrošači i nadalje bježati na druga mjesta, gdje tih livada imade na pretek.

Cesta do Tomislavovog doma hitno nam je potrebna. Gradska općina preuzeila je na sebe dužnost, da postoji sljemensku cestu od km 12.5 produži do ispod našeg doma. Unatoč svih napora u tom smjeru, izведен je do sada samo otok zemlje na trasi, koja prolazi 20 m visinski ispod našeg doma.

Odvojak ceste do same zgrade morati ćemo dapače izgraditi potpuno na svoj trošak. Sresko načelstvo u Zagrebu obećalo nam je izraditi potreban projekt i troškovnik. Trošak tog odvojka sa uređenjem terasa, puteva i prilaza predviđa se sa približno 120.000.— dinara.

Sredstva za daljnju izgradnju nabaviti će se dalnjim sabiranjem iz

raznih vrela kao i zajmom kojega kanimo podignuti, čim se obave sve potrebne formalnosti. Zajam će se prvenstveno trošiti na dovršenje glavne zgrade doma.

Stručnjake će interesirati kako izgledaju troškovi gradnje doma na Sljemenu, preračunani po kubnim i kvadratnim metrima.

Stropovi u stanbenim krilima su drveni, a u srednjem dijelu, koji sadrži blagovaone, su od armiranog betona.

Električnu energiju dobavlja zagrebačka gradska električna centrala, koja je izvela spoj kabelom od Zagreba do svih potrošnih mjesta na Sljemenu i zračni vod od Tomislavovog doma do vrela »Hladna voda«, otkuda crpimo pitku vodu.

Opskrbu pitkom vodom izvelo je Hrvatsko planinarsko društvo zahtvatom vrela »Hladna voda« na sjevernoj strani Zagrebačke gore, na visini od 860 mt. Glavni rezervoar od 50 m³ sadržine vode nalazi se na vrhu Sljemena, ispod piramide, na 1030 mt. visine. Pumpu na vrelu tjeran elektromotor. Duljina cjevovoda od vrela do Tomislavovog doma iznosi 730 mt. Mi opskrbljujemo vodom i Đački planinski dom na Malom Sljemenu. Duljina cjevovoda od Tomislavovog do Đačkog planinskog doma iznosi 1320 mt. Na vrhu Malog Sljemena nalazi se mali rezervoar od 10 m³ sadržine. Za izgradnju ovog dijela vodovoda doprinjeo je Banski odbor fonda za zdravstvenu zaštitu učenika Savske banovine, koji je vlasnik Đačkog planinskog doma, Din. 90.000.—, od čega je nakon odbitka taksa i biljega ubrano Din 88.152.—.

Koncesionar za čitavi vodovod je Hrv. planinarsko društvo na 50 godina, odlukom Sreskog Načelstva u Zagrebu br. 21441/1935.

Troškovi izgradnje Tomislavovog doma do danas: Niže navedene brojke označuju one svote, koje su za pojedine vrste radova isplaćene ili se na temelju preuzetih obveza imadu u skoro vrijeme isplatiti. Budući da još nisu svi obračuni potpuno okončani, a niti sve radnje potpuno završene, mogu se kod pojedinih svota očekivati i male promjene.

1. Težačke radnje, tj. iskop podruma, temelja, otkop zemljišta, razna nasipavanja	Din. 24.718.09
2. Zidarske radnje, tj. betoniranje i zidanje temelja, glavnih i pregradnih zidova, betonskih podloga, izradba armirano betonskih konstrukcija, stupova, greda i stropova, te razne dobave i ugradbe te struke	Din. 709.437.40
3. Tesarske radnje, tj. izradba drvenih stijena II. kata, drvenih stropova sa oplatama, kroviste sa letvanjem i oblaganjem	Din. 143.992.75
4. Pokrivačke radnje, tj. pokrov krova crijepon	Din. 33.080.01
5. Limarske radnje, tj. izradba žlebova i krovnih otpadnih cijevi, prozorskih klupčica, rubnih limova itd.	Din. 17.829.42
6. Vodovodne radnje, tj. uvod vode unutar zgrade i odvod otpadne vode do horizontalne kanalizacije, vodovodne školjke, umivaonici i kade, tuševi, prekidne i izljevne pipe, sifoni, zahodske školjke i vodokotlići, pisoari itd.	Din. 48.581.81
7. Stolarske radnje, tj. vrata, prozori, pregradne stijene od drva, prihvativni stubišnih i balkonskih naslona	Din. 95.162.—
8. Bravarske radnje, tj. okov prozora i vratiju, ograde na terasi, balkonima i stubištima, prozorske rešetke, željezni prozori	Din. 88.825.50
9. Staklarske radnje, tj. ustaklenje prozora, vratiju i drvenih stijena sa prozirnim i neprozirnim stakлом	Din. 28.817.03

10. Električarske r a d n j e, tj. uvod električnog svjetla unutar zgrade	Din.	39.672.25
11. Centralno loženje toplim zrakom, tj. izgradnja kalorifera, ventilatora, limenih cijevovoda po čitavoj zgradi, regulatora uklj. istupnih rešetki u blagovaonama i sobama . . .	Din.	117.260.—
12. R a z n e r a d n j e, koje se po svom karakteru ne daju razvrstati po pojedinim radnjama odnosno su mnogima zajedničke, kao razne pomoći kod uvida centralnog loženja i nekih naknadnih obrtničkih radnja, razni podvozi i radovi u režiji društva, neke obrtničke i poduzetničke radnje izvedene pod tim naslovom, zatim krčenje i zemljoradnje oko zgrade	Din.	70.749.83
Prema tome je u samu zgradu do sada utrošeno	Din.	1.418.126.09
Daljnji troškovi bili su:		
13. V o d o v o d i z v a n z g r a d e, od vrela do Đačkog planinskog doma, koji je u tu svrhu doprinjeo čistih 88.152.— dinara, uključivši benzinski motor za pogon pumpe u vremenu dok još nije bilo električne struje	Din.	185.119.18
14. E l e k t r o m o t o r za pogon pumpe postavljen nakon uvoda električne struje sa svim pripadnim napravama, sklopkom i osiguračima	Din.	6.239.—
15. G l a v n i e l e k t r i č n i v o d otplaćujemo Gradskoj električnoj centrali mjesечно. Do sada je isplaćeno Din. 54.000.—		
Ukupni naš doprinos određen je sa	Din.	100.000.—
16. R a z n i t r o š k o v i za predradnje, izradbu projekta, upravu gradnje, obračun itd.		
a) arhitektonski natječaj	Din.	29.850.—
b) troškovi prepisivanja, kopiranja nacrta, raspisa itd.	Din	3.469.50
c) Izradba raznih planova, nadzorni organi na gradnji, preispitivanje obračuna za dom sa vodovodom i elektrifikacijom . .	Din.	33.825.75
d) Građevinska taksa 6.300.—, razne hitne takse	Din.	7.521.25
e) Podvozi članova Radnog odbora, razne komisije i s time spojeni troškovi	Din.	19.619.75
f) Izgradnja telefona	Din.	6.609.—
Gradnja Tomislavovog doma do danas, zajedno sa dobavom vode, električnog svjetla i troškovima predradnja i uprave gradnje	Din.	1.810.429.52

U ovaj svotni nije uračunat inventar kao niti troškovi ekonomata.

Sve radnje izdavane su na temelju provedenih licitacija uviјek najjeftinijem nudiocu odnosno koncesionaru, ukoliko se radilo o dobavi električne struje, telefona i t. d.

Nameće se pitanje, otkuda nam tolika sredstva? Ta pred kratko vrijeme imali smo na mjestu starog Tomislavovog doma trošnu, jednokatnu drvenu kuću sa najviše 70 ležaja, bez vodovoda, bez električnog svjetla, bez ispravne kanalizacije, utisnuta u jedan zavoj ceste, bez prostora za razvitak. Tlocrtna površina stare zgrade bila je 380 m² u prizemlju, a ukupna kubatura iznašala je 2500 m².

Danas posjedujemo tri puta veću zgradu, većim dijelom izgrađenu, sa vlastitim velikim vodovodom, električnim svjetlom, sa krasnim položajem u neposrednoj blizini vrha Medvednice i sa dovoljno prostora za daljnji razvitak, koja u najvećem spratu imade 776 m² površine, a ukupna joj kubatura iznaša 6893 m².

S r e d s t v a z a i z g r a d n j u, koja su radnom odboru do sada bila postepeno stavljena na raspolaganje, sakupljena su glavnom iz slijedećih vredna:

od osigurnine	Din. 812.738.—
od fonda za gradnju muzeja	Din. 186.012.—
od sabirne akcije	Din. 620.334.50
od Dačkog planinskog doma za vodovod	Din. 88.152.—
	Ukupno: Din. 1,707.236.50
Do sada je u samu zgradu utrošeno približno	Din. 1,418.000.—
Predviđa se, da će za dovršenje same zgrade prema dosa- dašnjem iskustvu biti potrebno	Din. 450.000.—
	Ukupno: Din. 1,868.000.—

Tomislavov dom imade ukupno 6893 m³ kubature pa bi 1 m³ stajao približno 270.— dinara.

Isto tako imade Tomislavov dom 2590 m² izgrađene površine, računajući kako je to uobičajeno za krov i temelje polovicu kvadrature najvećeg sprata, pa bi 1 m² stajao približno 720.— dinara.

Ako se uzme u obzir, da je gradnja izrađena na 1012 m nadmorske visine, gde su dovozi bili i te kako otešani i radne prilike komplikirane, mora se priznati, da je radni odbor svoju zadaću vrlo dobro i ekonomično izvršio.

Na koncu moramo pohvalno spomenuti požrtvovan rad svih članova radnog odbora kroz sve ovo vrijeme, koji se ne očituje samo u bezbroju sjednica, sastanaka i boravaka na mjestu gradnje, već je svakome vidljiv izvedenim dijelom, jer Tomislavov dom, mahom još donekle nepotpun, izgrađen je, stoji ponosno na vrhu naše Medvednice u čitavoj svojoj veličini. Osobito moramo pohvaliti neobično uspješan rad našeg odbornika i ekonoma g. V. A. Veilera pri sabiranju potrebnih sredstava. Bez njegovog žilavog nastojanja, potpomognutog od mnogih drugih saradnika, mnogo toga još ne bi bilo izvedeno.

Puni nade gledamo u skoru budućnost: Tomislavov dom na vrhu Medvednice skoro će biti potpuno gotov. Mi ćemo naše izvršiti, red je na onima, koji moraju dati cestu i još mnogo toga, jer taj dom nije sagrađen samo za naše članove već služi potrebama svih onih, koji iz Zagreba i ostalih naših krajeva dolaze da se naužiju ljepote ove hrvatske planine i da sa vrha Medvednice nagledaju lijepe naše domovine.

U Zagrebu, dne 5. svibnja 1937.

Za Radni odbor:

Pročelnik:

Dr. Ante Cividini, v. r.

Tajnik:

Ing. Lujo Šenderdi, v. r.

Budući da je i izvještaj radnog odbora štampan i prisutnima poznat, to skupština ne nalazi za potrebo čitanje izvještaja.

Na upit predsjednika prima skupština izvještaj radnog odbora bez diskusije

5. IZVJEŠTAJ NADZORNOG ODBORA

Nadzorni odbor podnaša izvještaj, da je pratilo rad upravnog odbora kroz 1936. godinu te da je pregledao poslovne knjige i sravnio ih s temeljnicama, zatim da je pregledao i sravnio zaključne račune i pronašao, da je poslovanje u redu vodeno.

Nadzorni odbor predlaže, da se upravnom i nadzornom odboru podijeli određenica.

Skupština prima izvještaj nadzornog odbora.

Prelazi se na slijedeću točku dnevnog reda:

6. PODIJELJENJE ODRJEŠNICE UPRAVNOM I NADZORNOM ODBORU

Na govornicu stupa g. Dr. Gjuro Janečković, koji ističe nadu, da nije sve nepopravljivo, što se je u zadnje vrijeme u društvu dogodilo. Evocira uspomene iz 1933. godine, kada je smatrao, da je uklonjena samovolja iz društva, ali sada nalazi opet samovolju u društvu. Svemu da je krivo to, što se je uvijek nalazio odbornika, koji su zaključke izglasavali bez autokritike.

Iznaša, da je odbor povrijedio osjećaje članova time, što je dopustio, da se »Hrvatskom planinaru« dade naslov u tuđem jeziku. Istiće, da je taj naslov stavljen bez zaključka odbora, pa s tim u vezi iznaša slučaj g. Dra Vlastimira Vimpulšeka, koji da se je posve ispravno protivio takovom postupku, jer je u stavljanju njemačkog naslova video »Drang nach Osten«, protiv kojega su se svi naši veliki ljudi borili. Spominje, da imade u ruci dopise gg. dra Praunspergera i ing. Zenklera, koji da su u pismima dali izraza svojem negodovanju nad takovim radom odbora.

Budući da je g. Dr. Vlastimir Vimpulšek isključen iz društva, to g. Dr. Gjuro Janečković traži, da se g. Dru Vimpulšeku dade zadovoljština, a inicijatori svega toga da moraju povući konzekvence i da njima nema mjesta u društvu.

Nadalje zamjera g. Dr. Gjuro Janečković odboru, što nije uklonio upravitelja Tomislavovog Doma g. Slavka Hitztaleru, koji da je za jednog odbornika kazao, da je sve što ima, zaradio od društva, zatim da je g. Hitztaler uvrijedio dugogodišnjeg člana g. Dra Antu Rosandića, te da se je g. Hitztaler prijetio njemu — g. Dru Janečkoviću — kada je isti uhvatio jednog konobara, gdje ispravlja blokove, te kazao, da će svakoga koga kod takovog grijeha uhvati na licu mesta kazniti. Usljed takovog postupka g. Hitztaleru da trpi posjet Doma, te da radi lošeg gospodarstva Dom ništa ne odbacuje.

G. Dr. Gjuro Janečković izjavljuje, da će radi tih pojava uskratiti odboru glas povjerenja i apsolutorij.

Predsjednik g. Dr. Ante Cividini odgovara na prigovore g. dra Janečkovića u pogledu naslova »Hrvatskog planinara«, da to nije nikakav naslov, već samo podnaslov, a stavio ga je g. Dr. Fran Kušan, koji je na to kao urednik i ovlašten. To je učinjeno u želji, da stranim planinarskim ustanovama, koje primaju naš list omogući barem znanje o tome, što znači naslov našeg lista i tko ga izdaje, a zatim da se i kod stranaca vrši na taj način propaganda za naše krajeve, kako je to uobičajeno i kod drugih naroda. Urednika je kod toga vodila najbolja namjera, pa je sada osim njemačkog podnaslova stavljen takav i u francuskom te engleskom jeziku. G. Dr. Cividini ističe, kako »Hrvatski planinar« pokazuje sve veći i veći napredak. Zatim prelazi na slučaj g. dra Vlastimira Vimpulšeka, koji je zaključkom upravnog odbora isključen iz društva.

Istiće nezgodan nastup g. Dra Vimpulšeka već na onoj sjednici, na kojoj je raspravljano o njemačkom podnaslovu te kako je g. Dr Vimpulšek bez opravdanog razloga podnio ostavku kao odbornik. Napose iznaša tešku povredu discipline po g. Dru Vimpulšeku, koji je sjednička raspravljanja iznio u javnu štampu svojim člankom u »Novostima«, čime je društvene stvari iznio i izvan redova članova, premda je odbor opetovano zaključio, da se sjednička raspravljanja u opće ne smiju iznašati u javnost.

Radi povrede discipline isključen je g. Dr Vimpulšek iz društva, ali u tome nema nikakove tragike (koju nalazi g. Dr Janečković), jer je g. Dr Vimpulšek uložio priziv na obranički sud, te je upravni odbor sa svoje strane već i imenovao obranike, a u interesu je g. Dra Vimpulšeka, da se taj predmet po obraničkom sudu

što prije riješi. Tako dugo, dok je spor pred obraničkim sudom, ne može se o tome raspravljati, a kako obranički sud spor riješi, toga će se upravni odbor držati.

Svakako, ističe g. Dr Cividini, nema razloga, da se radi toga izjavi odboru nepovjerenje, što skupština pljeskom potvrđuje.

Na prigovore g. Dra Gjure Janekovića glede upravitelja Tomislavovog Doma g. Slavka Hitztalera odgovara g. Heinz, jer je g. Hitztaler poslovima na Domu spriječen prisustvovati skupštini. Spor s g. Drom Rosandićem riješen je pomirbom pred redovitim sudom, pa nema mjesta iznašanju tog spora na skupštini. Ostali po g. Dru Janekoviću izneseni sporovi s g. Hitztalerom imali su se riješiti još prošle godine po posebnom odboru, u koji je g. Hitztaler imenovao svoje predstavnike, ali protistranka to nije učinila, pa nema mjesta ni raspravljanju o tome na skupštini.

Na odgovor gg. Dra Cividinija i Heinza replicira g. Dr. Gjuro Janeković u smislu svojeg prvog govora te dodaje, da je potrebno podnašati izvještaje o poslovanju u Tomislavovom Domu u kraćim vremenskim razmacima, a ističe, da je prihod Doma neznatan, upravo nikakav.

Na to odgovara u ime odbora g. Heinz, da je čisti prihod doma prema štampanom izvještaju u godini 1936. bio takav, da obzirom na to, što je dom zapravo radio samo nekoliko mjeseci, a i danas još nije dovršen — s tim uspjehom možemo biti potpuno zadovoljni.

Predsjednik g. Dr. Cividini stavlja na glasovanje podijeljenje odrješnice upravnom i nadzornom odboru.

Prema rezultatu glasovanja glasovala su protiv podijeljenja odrješnice dva prisutna člana, za podijeljenje odrješnice svi ostali članovi i svi prisutni izaslanici podružnica, pa g. Dr. Cividini konstatira, da je glavna skupština podijelila upravnom i nadzornom odboru odrješnicu.

Nakon podijeljenja odrješnice uzima riječ g. Dr Z. Springer, izaslanik podružnice »Jankovac« u Osijeku, koji smatra, da nije bilo razloga tražiti, da glavna skupština uskrati podijeljenje odrješnice, jer upravni odbor ne bi držao upravitelja doma, koji ne bi svoje dužnosti vršio kako treba. U pogledu objavljivanja rezultata poslovanja Tomislavovog Doma predlaže, da se specificirani iskazi poslovanja objavljaju u kraćim vremenskim razmacima. Ovaj prijedlog prihvata predsjednik g. Dr A. Cividini i prima ga na znanje.

Prelazi se na

7. ODOBRENJE GODIŠNJEG PRORAČUNA

Slavna glavna skupštino!

Prema prihodima i rashodima prošle godine sastavljen je proračun predviđenih prihoda i rashoda za godinu 1937. Prihodi predviđeni su dakako u glavnom manji, nego su bili prošle godine, a kod toga unesene su samo one stavke, s kojima se može kao sigurnim računati. Prema tim prihodima raspoređeni su izdaci.

U Zagrebu, dne 5. svibnja 1937.

Blagajnik: Antun Glad, v. r.

Proračun, koji predlaže upravni odbor, štampan je zajedno s izvještajima, i uslijed toga svim prisutnim poznat.

Glavna skupština odobrava proračun predložen po upravnom odboru bez primjedbe.

Proračun za godinu 1937.

PRIHODI	RASHODI
Upisima novih članova	5.000.—
Članarina	88.000.—
Prinos za gradnju i popravak kuća	19.000.—
Iskaznice i pravilnici	3.000.
Znakovi i izdanja	3.000.—
Objave	1.000.—
Pristupnina na piramidu	4.000.—
Trećina članarine podružnica	21.000.—
Gospodarstvo Tomislavov Doma	35.000.—
	Društvene sekcije
	Markacije i putevi
	Uzdržavanje kuća
	Bazni izdaci
	Povećanje zaklade za gradnju kuće na Kleku
	Gradnja Tomislavovog Doma
	179.000.—
	179.000.—

U Zagrebu, dne 5. svibnja 1937.

Predsjednik:
Dr. Ante Cividini, v. r.

Blagajnik:
Antun Glad, v. r.

8. IZBOR ČLANOVA UPRAVNOG ODBORA (NADOPUNA PO § 7. PRAVILA) I NADZORNOG ODBORA

G. dr. Ante Cividini saopćuje, da je upravni odbor odlučio predložiti sa svoje strane slijedeću listu za nadopunu upravnog odbora: gg. Dr. Fran Kušan, Miroslav Ćubelić, Ćiro Bronić, Dr. Branko Haramustek, ing. Ivan Glogolja i Janko Korotaj, a za nadzorni odbor gg. Milivoj Benković, Ulrich Greiner i Rudolf Štefan, ali dugogodišnji član nadzornog odbora g. Benković zamolio je, da ga se radi narušenog zdravlja ne bira, pa s toga g. Dr. Ante Cividini predlaže, da se u nadzorni odbor izaberu gg. Ulrich Greiner, Ivo Pupić i Rudolf Štefan.

G. Dr. Cividini stavlja upit, da li imade tko kakov drugi prijedlog glede izbora, pa kako se nitko ne javlja, stavlja na glasovanje po njemu predloženu listu upravnog odbora.

Per acclamationem izabrani su gore navedeni u upravni i nadzorni odbor.

9. Eventualija

Predsjednik g. Dr. Cividini izvješćuje, da je podružnica »Bjelašnica« u Sarajevu podnijela prijedlog radi promjene pravila, a upravni odbor da podnaša slijedeće prijedloge:

1. Prijedlog glede zajma kod gradske štedionice u Zagrebu;
2. Prijedlog glede imenovanja začasnih članova;
3. Prijedlog glede promjene pravila i
4. Prijedlog glede izbora izaslanika za ko gres Saveza. Tajnik g. Plaček čita najprije prijedlog podružnice »Bjelašnica«, koji je u vezi s prijedlogom upravnog odbora glede promjene pravila, a zatim navedene prijedloge upravnog odbora, koji glase:

PRIJEDLOZI HRVATSKOG PLANINARSKOG DRUŠTVA MATICE — ZAGREB — ZA 63. REDOVITU GODIŠNJU SKUPŠTINU NA DAN 21. SVIBNJA 1937.

1. Zajam Gradske štedionice

Sesdeseta redovita godišnja skupština dala je punu ovlast upravnom odboru, da može u pogledu dovršenja Tomislavovog Doma zaključiti potreban zajam. Sredstva, koja su do sada bila na raspolaganju, iscrpljena su i za dovršenje doma, gospodarske zgrade, ceste i uređaja okoline potreban je zajam oko Din 600.000.—.

Društvo je za odobrenje zajma učinilo sve predradnje, pa iznašamo usprkos dobivenoj ranijoj ovlasti ponovno pred glavnu skupštinu, da ga odobri slijedećom izjavom:

Zaključuje se podignuti kod Gradske štedionice u Zagrebu mjenbeni odnosno kontokorentni kredit do iznosa od dinara 600.000.— te se na potpis svih potrebnih isprava, a naročito založnih isprava i mjenica ovlašćuju gg. Dr. Ante Cividini, Josip Plaček i Antun Glad, i to od ove trojice po dvojica kolektivno, dok će sa tekućim računom kod Gradske štedionice biti vlasni disponirati gg. Dr. Ante Cividini, Josip Plaček, Antun Glad i Viktor Mlinarić, i to od ove četvorice po dvojica kolektivno.

2. Začasni članovi

Zbog toga što već godinama vrše svoju planinarsku dužnost gradeći čvrste temelje, na kojima počiva budućnost našega društva, živo propagirajući s raznim opisima hrvatske predjele, gradeći domove, priređivanjem raznih predavanja, učestvujući u svim važnijim dogadjajima, obnašajući mnoge funkcije u odborima,

gdje su uвijek bili među prvima, odlučio je središnji upravni odbor predložiti glavnoj skupštini, da se u znak našega priznanja imenuju začasnim članovima:

Dr. Zlatko Prebeg, Zagreb, Franjo Flašar, Samobor, Dr. Lovro Bakotić, Virovitica, Mr. Josip Sloboda, Pakrac, i Josip Brkić, Jastrebarsko.

5. Naert pravila

Sve većim razvojem planinarske ideje i osnivanjem novih podružnica, a s druge strane zastarjelost pravila maticе te pravila podružnica, koja su tiskana u tri navrata, pokazala se je velika potreba, da se pristupi temeljitoj promjeni pravila.

U više navrata isticano je, naročito sa strane podružnica, da je u današnjim pravilima omjer glasova nesavremen pa treba uspostaviti jednakost. Vodeći se tim intencijama, upravni odbor zamišlja nova pravila u ovom obliku:

Svaka podružnica zadržavat će dosadašnju samostalnost i održavati svoja prava u sklopu novih pravila, koja će biti jedinstvena za sve podružnice i maticu društva.

Matica imade svake godine održavati svoju godišnju skupštinu, koja zasjeca samo u njezin društveni rad i koja na svojoj godišnjoj skupštini bira delegate za redovitu godišnju skupštinu središnjice. Omjer glasova imadu izraditi delegati, kojima će biti povjerena izradba novih pravila. Izabrani odbor Središnje uprave vodi Maticu društva, dok se rad pojedinih funkcionera imade označiti u novim pravilima. Predviđene su i glavne podružnice za pojedine pokrajine, koje bi dobine šire ovlasti u pogledu organizacije i nadzora dodijeljenih podružnica. Prema tome, glavnu skupštinu središnje uprave sačinjavat će delegati podružnica i Matice te članovi upravnog odbora. To će biti olakšano time, što će se skupština moći održavati u svakom mjestu i u svako doba. Na skupštinu je dužna svaka podružnica izaslati opunomoćenika, koji će biti dodijeljen na rad pojedinih sekcija. Sekcije će donašati prijedloge glavnoj skupštini na odobrenje. Time se želi postići, da u radu H. P. D-a sudjeluju svi članovi podružnica i Matice. Pravila će nakon redakcije biti upućena podružnicama na mišljenje i nadopunu pa će se tek tada pristupiti definitivnoj izradbi društvenih pravila.

4. Izaslanici za Savezni kongres

Savezni kongres održat će se ove godine u rujnu u Novom Sadu. Kao svake, tako i ove godine upravni odbor predlaže kao izaslanike slijedeću gospodu:

I. Dr. Ante Cividini, zamjenik Dr. Fran Šuklje.

II. Josip Plaček, zamjenik Alfons Heinz.

Predsjednik otvara diskusiju o ovim prijedozima.

Glede prijedloga za podignuće zajma moli g. Vladimir Krčelić razjašnjenje glede otplaćivanja, a napose obzirom na u proračunu predviđeni prihod Tomislavovog Doma.

G. Vladimir Veiler daje glede otplatnog plana potrebna razjašnjenja, a napose glede u proračunu predviđenog prihoda Tomislavovog Doma napominje, da je to predviđeni čisti prihod nakon odbitka svih izdataka, pa i otplata zajma.

G. Dr. Gjuro Janečković ističe, da je potrebno najprije izvesti sve radnje na domu, dovršiti dom, a tek zatim izvesti vanjske radeve kao bazen i slično.

Budući da se nitko ne javlja glede tih prijedloga više za riječ, stavlja predsjednik na glasovanje prihvat prijedloga upravnog odbora.

Glasuje se za svaki prijedlog posebno.

Prijedlog glede zajma kod Gradske štedionice prima glavna skupština jednoglasno.

Prijedlog glede promjene pravila prima glavna skupština jednoglasno i provedenje povjerava upravnom odboru.

Prijedlog glede imenovanja začasnih članova prima glavna skupština jednoglasno.

Prijedlog glede izbora izaslanika za savezni kongres prima glavna skupština jednoglasno.

Izaslanik podružnice »Dilj-gora« u Brodu g. Josip Mautner predlaže, da upravni odbor nade sredstava i načina, da barem 25% članova bude pretplaćeno na »Hrvatski planinar«.

Glavna skupština prima taj prijedlog.

Izaslanik podružnice »Viševica«, Fužine, g. ing. S. Lovrić iznaša potrebu, da »Hrvatski planinar« zadrži podnaslove u stranim jezicima, o čemu je bilo raspravljeno kod podjele odrješnice upravnom odboru, pa predlaže, da se osim podnaslova uvrste još i sadržaji pojedinih članaka u stranim jezicima.

Glavna skupština prima taj prijedlog.

Izaslanik podružnice »Psunj« u Pakracu g. Mr. Josip Sloboda pozivlje sve članove podružnice i matice, da u što većem broju dođu na proslavu Slavon-skog planinarskog dana, koji ove godine piređuje rečena podružnica.

Predsjednik g. dr. Ante Cividini pozdravlja još jednom sve prisutne, pozivlje sve na složan rad i predlaže, da se otpjeva »Lijepa naša domovina«.

Nakon otpjevane himne, a jer se nitko više ne javlja za riječ, zaključuje predsjednik skupštinu u deset sati 45 minuta na večer.

D o v r š e n o!

Predsjednik:

Dr. Ante Cividini v. r.

Perovoda:

Alfons Heinz v. r.

Ovjerovitelji zapisnika:

Dr. Stjepan Vidačić v. r.

Ivo Pupić v. r.

POMOGNITE I VI

SVOJIM DOPRINOSOM

DOVRŠENJU TOMISLAVOVOG DOMA

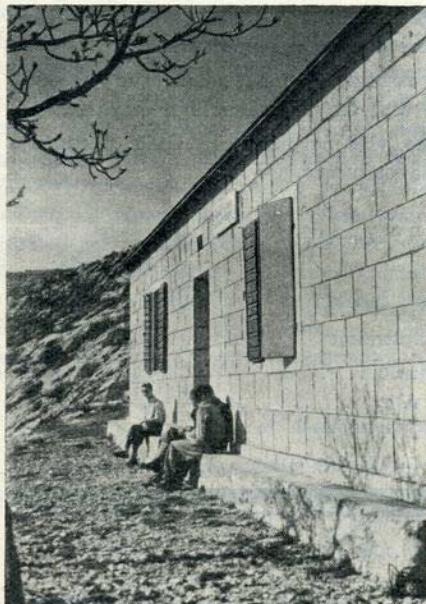

HPD
nare
Podružnice

Proslava 30-godišnjice planinarskog rada prof. U. Giromette

30. V. ov. g. neobično je toplo proslavljena 30-godišnjica planinarskog i naučnog rada u kršu našeg predsjednika prof. U. Giromette. Dug je to period intenzivnog, marljivog i predanog rada, koji je urođio vrlo lijepim i bogatim rezultatima u planinarskom užem i širem smislu. Jer, osim ostalog, tu su vidni i bogati

plodovi rada naše podružnice HPD »Mosor«, o kojima imamo mnogo laskavih priznanja i od matice u Zagrebu, a koji su u ogromnoj većini zamišljeni i izvedeni inicijativom i nastojanjima druga prof. Giromette. Pa tu je njegov naučni rad u kršu, također pun priznanja najkompetentnijih faktora.

Sve mi to dobro znamo, pa nimalo neobično, da je, usprkos ljetnoj žazi, po-

hrlio lijepi broj planinara i prijatelja svećara na naš Mosor, da prisustvuju otvorenju skloništa pod Kunjevodom, a odatle da poslije krenu u Dom na Ljuvaču i da prisustvuju proslavi 30-godišnjice, na kojoj će dati priznanje tom velezaslužnom pioniru planinarstva u Dalmaciji.

Maticu je zastupao naš dični predsjednik, drug dr. Ante Cividini. Već je time matica htjela da odade puno priznanje svom počasnom članu. A drug predsjednik dr. Cividini, pod uplivom svega što je video i čuo, iz puna srca, uvjerljivim i najljepšim izrazima, što se samo mogu zamisliti i izreći, odao je puno priznanje našem predsjedniku i radu naše podružnice pod njegovim vodstvom. Pa kad smo predsjednika matice nakon boravka u našoj sredini otpatili na stanicu i tamo se s njim opratili, i kad je on svoje utiske i doživljaje mogao da promotri objektivnim i kritičkim pogledom, o svemu što je video i čuo izražavao se samo u superlativima.

Otvorenju Skloništa pod Kunjeodom prisustvovao je i lijepi broj planinara pl. prim. dr. »Dinare«, pa delegati HPD »Biokovo« iz Makarske i daci klasične gimnazije iz Splita sa prof. Alajbegom, koji je krasnom improviziranom molitvom obavio blagoslov skloništa.

Svećar, prof. Girometta, u svom govoru zahvalio se u prvom redu Banskoj upravi i banu g. dr. Jablanoviću, koji su jedan dio bivše lugarnice prepustili našoj podružnici. Pozdravio je zatim druga predsjednika matice dr. Cividinu, sve učesnike i sve one, koji su bilo kako nastojali, da smo došli do ovog novog planinarskog objekta.

Sjetio se vrlo toplim riječima dvaju ljubitelja prirode, čijom je zaslugom sazidana na ovom krasnom vidikovcu sadašnja lugarnica, pok. Alfonsa vit. Pavića, sina ovog krša, i šumara inž. Mavera.

Svećara je srdačno pozdravio predsjednik matice dr. Cividini ističući

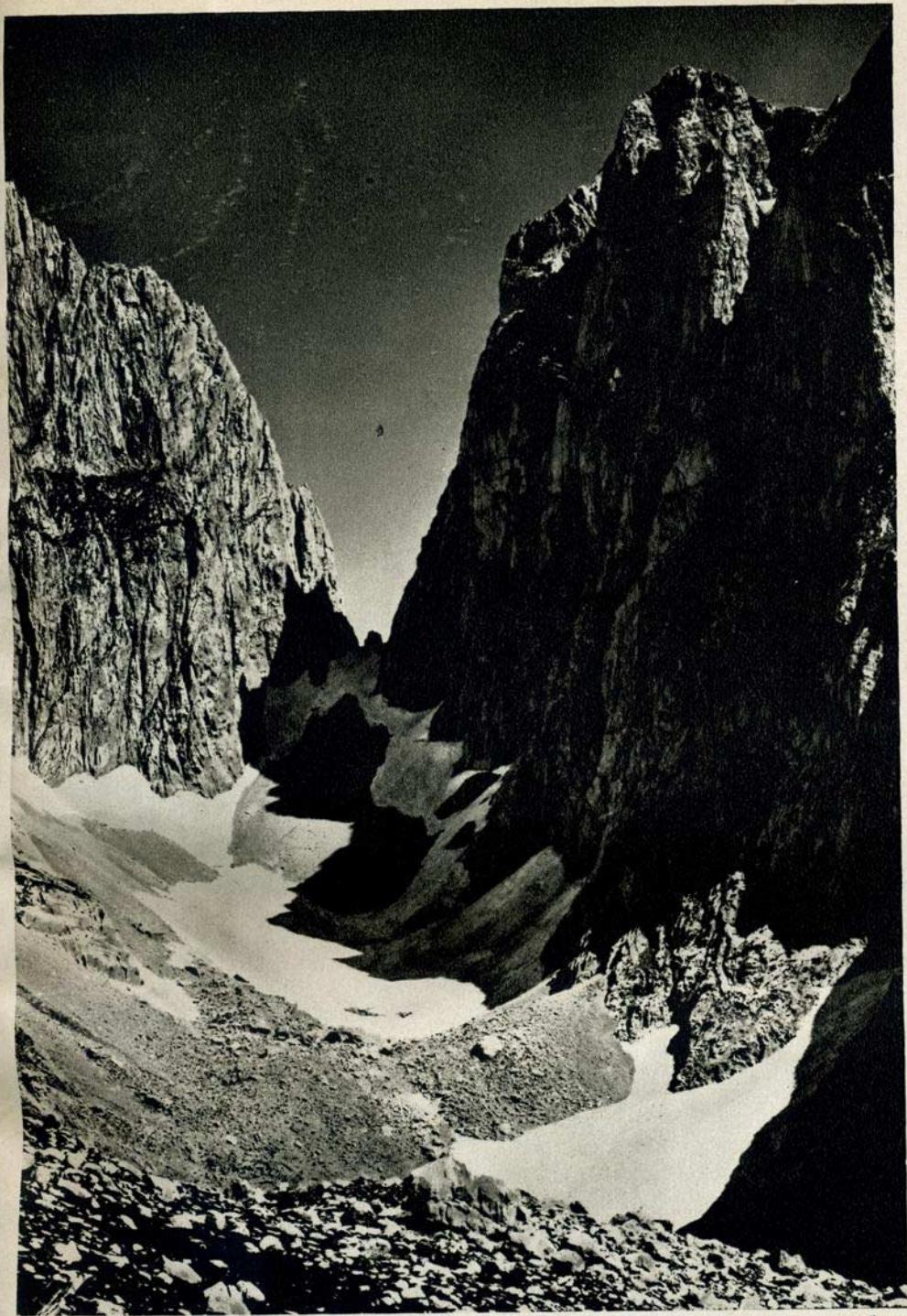

FOTO: DR. F. KUŠAN

PROKLETIJE: VRATNICE U ZASTANU PREMA VOJUŠI

